

SISÄLLYSLUETTELO

Ympäristölautakunta pöytäkirja 12.12.2018

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta	4
3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat	5
4 § Ympäristölautakunnan alaisen toiminnan käyttösuunnitelma vuodelle 2019	6
- Käyttösuunnitelma vuodelle 2019, Ympäristölautakunnan alainen toiminta	8
5 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset	27
6 § Ympäristölautakunnan ottomenettelyn hallinnollisen prosessin päivittäminen	28
7 § Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristölautakunnan ympäristönsuojelulain mukaisesta päätöksestä tehtyyn valitukseen	30
8 § Lausunto Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta	31
- Jätevoimalan sijainti	40
- Jätevoimalan uuden kattilan toimintaperiaate	41
9 § Eläinlääkäreiden eläinlääkintähuoltolain 19 § mukaisten palkkioiden enimmäismäärän vahvistaminen vuodelle 2019	42
10 § Vantaan kaupungin terveydensuojelujärjestyksen muuttaminen	44
- Terveydensuojelujärjestys 2019	46
- Terveydensuojelujärjestys 2016	58
11 § Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2015-2019, päivitys vuodelle 2019	70
- Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2015-2019, päivitys vuodelle 2019	72
Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 30 pv	129
Muutoksenhakuohje 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	131

Ympäristölautakunnan kokous

Aika 12.12.2018 klo 17.00-18.20
Paikka Leija, Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Rautavaara Maija, puheenjohtaja	x	Laitinen Hanna- Leena	
Mölsä Jukka, varapuheenjohtaja	x	Suvensalmi Jouko	
Weckman Markku	x klo 17.00-17.51 §:t 1-3	Ellonen Antti	
Leppänen Janne	x klo 17.10-18.20 §:t 3-11	Lepistö Matti	
Ruotsalainen Susanna	x	Puusa- Ruohonen Hannele	
Karén Timo	x klo 17.00-17.55 §:t 1-3	Karhunen Anneli	
Kiljunen Kimmo	-	Hilden Joni	-
Pääsukene Sonja	-	Pääkkönen Taru	-
Salasto Riitta	x	Kalliokanerva Marjo	
Tuormaa Ismo	x	Annala Antti	
Liinakoski Eija	x	Parkkima Marja	
Mäkinen Marja-Vuokko	x	Joensuu Juho	
Eerola Antero	x klo 17.15-18.20 §:t 3-11	Tilander Liisa	
Kaupunginhallituksen edustaja		Kaupunginhallituksen varaedustaja	
Niikko Mika	-	Auvinen Timo	x
Nuorisovaltuuston edustaja		Nuorisovaltuuston varaedustaja	
Linnakangas Jaakko	-	Pälviä Aapo	-
Muut osallistujat			Läsnä
Hohti Jonna, talous- ja hallintojohtaja, apulaiskaupunginjohtaja vs.	esittelijä §:t 1-6		x
Rautalahti Katariina, ympäristöjohtaja	esittelijä §:t 7-11		x
Hiltunen Kirsi, 1. kaupungineläinlääkäri			x
Maidell-Münster Leena, ympäristöpäällikkö			-
Groth Anna, viestintäpäällikkö			x
Rantataro Maarit, johtava ympäristötarkastaja vs.			x
Pasanen Eija, lautakunnan sihteeri,			x

pöytäkirjanpitäjä		

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Maija Rautavaara

Pöytäkirjanpitäjä Eija Pasanen

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 14.12.2018, Ympäristökeskus, Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa

Marja-Vuokko Mäkinen

Susanna Ruotsalainen

Pykälät 7-9 ja 11, tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 19.12.2018 Vantaan kaupungin internetsivuilla <http://paatokset.vantaa.fi>

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 1

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Kirjataan läsnäolijat.

Päätös:

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Kirjattiin läsnäolijat.

2 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta/

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 2

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Päätetään,

- a) valita pöytäkirjantarkastajiksi Marja-Vuokko Mäkinen ja Susanna Ruotsalainen,
- b) että pöytäkirjantarkastajat tarkastavat pöytäkirjan pe 14.12.2018 klo 14.00 mennessä.

3 § Selostukset, apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat/

80/00.02.02.00/2015

1. kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen selostaa asiaa 11 Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2015-2019, päivitys vuodelle 2019.

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 3

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Merkitään tiedoksi asiantuntijoiden ja esittelijöiden selostukset sekä apulaiskaupunginjohtajan tiedotusasiat.

Käsittely:

Lisättiin selostuksiin kohdat 2. ja 3.

2. Talous- ja hallintojohtaja, apulaiskaupunginjohtaja vs. Jonna Hohti selosti asiaa 4, Ympäristölautakunnan alainen käyttösuunnitelma vuodelle 2019.
3. Johtava ympäristötarkastaja vs. Maarit Rantataro selosti asiaa 8, lausunto Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi asiantuntijoiden ja esittelijöiden selostukset. Apulaiskaupunginjohtajan vs. tiedotettavia asioita ei ollut.

VD/8758/02.01.00.00/2018

HP, JH

Käyttösuunnitelman tarkoitus

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala laatii käyttösuunnitelman lautakuntien päätöksenteon perusteeksi. Käyttösuunnitelman tavoitteena on toimeenpanna ja saavuttaa kaupunginvaltuuston päättämät strategiset ja sitovat tavoitteet. Lautakuntien tehtäväalueittain hyväksymät käyttösuunnitelmat annetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Käyttösuunnitelmassa esitetään toimialan talousarvio ja määrärahojen suunniteltu käyttö tehtäväalueittain, tulosalueittain ja yksiköittäin talousarviossa määrätyin rajauksin. Käyttösuunnitelman avulla seurataan toimialan talousarvion toteutumista ja määrärahojen käyttöä. Käyttösuunnitelma vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymää talousarviota.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.11.2018 talousarvion vuodelle 2019, taloussuunnitelman vuosille 2020 – 2022 ja talousarvion sitovat tavoitteet vuodelle 2019. Vuoden 2019 sitovat tavoitteet valmisteltiin huomioiden vuosien 2018 – 2021 valtuustokauden strategia. Valtuustokauden strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 11.12.2017.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala on kirjannut toimialaa koskevat sitovat tavoitteet sekä muut toiminnan keskeiset tavoitteet vuoden 2019 tulokortilleen. Toimialan tulokortin sitovat tavoitteet perustuvat lautakuntien tekemiin linjauksiin ja kaupunginvaltuuston päättämiin muutoksiin. Toimialan ja tulosalueiden lopulliset tulokortit annetaan kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Lautakuntien alaisten tulosalueiden tulokortit vuodelle 2019 käsitellään ja hyväksytään lautakunnissa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristö toimialan organisaatio muuttuu vuodelle 2019. Pysäköinninvalvonnan tulosyksikkö siirtyy kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisesta toiminnasta teknisen lautakunnan ja Kuntatekniikan keskus tulosalueen alaiseksi toiminnaksi. Geotekniikan ja maatutkimuksen tulosyksikkö siirtyy teknisen lautakunnan alaisesta toiminnasta kaupunkisuunnittelulautakunnan ja Kiinteistöt ja asuminen tulosalueen alaiseksi toiminnaksi.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan talousarvio muuttui 12.11.2018 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa. Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisessa toiminnassa maanmyyntivoittojen tavoitetta nostettiin kaksi miljoonaa euroa. Teknisen lautakunnan alaisessa toiminnassa joukkoliikenteen toimintakuluista vähennettiin 848 tuhatta euroa. Ympäristölautakunnan alaisessa toiminnassa toimintakuluihin lisättiin neljäkymmentä tuhatta euroa ilmastoasiantuntijan palkkaamiseksi kesästä lähtien. Henkilöstökulut lisääntyvät palkankorotusten lisäksi järjestelyvaraerän 361 tuhannella eurolla ja kilpailukykysovimuksen 331 tuhannen euron lomapalkkakajaksotuksella.

Talousarvion 2019 toimeenpano

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.11.2018 pidetyssä kokouksessa talousarvion vuodelle 2019. Käyttösuunnitelma vuodelle 2019 vastaa kaupunginvaltuuston hyväksymää talousarvioesitystä.

Käyttösuunnitelman 2019 määrärahojen sitovuustasot ympäristölautakunnan alaisessa toiminnassa:

Talousarviokohta 14 7 Ympäristölautakunta bruttoyksiköt:

Ympäristölautakunta ja Ympäristökeskus

Sitovuus: Tulot ja menot

Raportointi

Toimiala raportoi lautakunnille talousarvion ja strategisten tavoitteiden toteuttamisesta vuosikolmanneksittain. Lautakuntien raporteista toimitetaan vuosikolmanneksittain kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle katsaus talousarvion toteutumisesta taloussuunnittelun ohjeiden mukaisesti.

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Päätetään hyväksyä

- a) ympäristölautakunnan alaisen toiminnan käyttösuunnitelman vuodelle 2019
- b) tuloskortit ympäristölautakunnan osalta.

Päätös:

Päätettiin hyväksyä apulaiskaupunginjohtajan vs. esityksen mukaisesti.

Liite:

- Käyttösuunnitelma vuodelle 2019, Ympäristölautakunnan alainen toiminta

Täytäntöönpano: taloussuunnittelu, Matti Ruusula

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot:

Talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, 043- 826 8687, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2019

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 12.12.2018

Vantaa

Sisältö

14 Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	2
Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset	2
Toimialan keskeiset tavoitteet	3
14 7 Ympäristölautakunta yhteensä	5
Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset	5
14 74 Ympäristölautakunta	6
14 76 Ympäristökeskus	8
Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset	8
Tulosalueen keskeiset tavoitteet	8
Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen	9

LIITTEET:

Yhteenvetotaulukko: Käyttötalous 2019

Toimialan sitovuustasot 2019

Toimialan sitovat tavoitteet 2019

Toimialan tulokortti 2019

Ympäristökeskuksen tulokortin tiivistelmä 2019

14 Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Käyttösuunnitelma 1000 €

(sisältää HSY)	TP 2017	KS 2018	KS 2019	Muutos	Muutos-%
MYYNTITUOTOT	19 557	23 343	24 998	1 655	7
MAKSUTUOTOT	36 051	23 739	20 299	-3 441	-14
TUET JA AVUSTUKSET	65	349	349	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	190 256	218 260	233 185	14 924	7
TOIMINTATUOTOT	245 930	265 693	278 831	13 138	5
HENKILÖSTÖKULUT	-29 957	-31 354	-32 386	-1 033	3
PALVELUJEN OSTOT	-79 903	-95 833	-97 535	-1 703	2
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-21 935	-22 162	-23 740	-1 578	7
AVUSTUKSET	-61	-84	-84	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-58 709	-58 685	-80 516	-21 831	37
TOIMINTAKULUT	-190 566	-208 118	-234 262	-26 145	13
TOIMINTAKATE	55 364	57 575	44 569	-13 006	-23

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala vastaa:

- kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta sekä rakennusvalvonnasta
- julkisen kaupunkitilan suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta
- liikennesuunnittelusta ja pysäköinninvalvonnasta
- ympäristönsuojelusta ja ympäristöterveydenhuollosta
- maanhankinnasta ja -myynnistä
- kaupungin toimitiloista
- kaupunkisuunnittelulautakunnalle ja sen rakennuslupajaostolle, tekniselle lautakunnalle sekä ympäristölautakunnalle kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta
- sisäilma-asioiden neuvottelukuntalle sekä alueellisille toimikunnille kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta

Toimiala koostuu seitsemästä tulosalueesta: kiinteistöt ja asuminen, kaupunkisuunnittelu, tilakeskus, kuntatekniiokeskus, rakennusvalvonta, ympäristökeskus ja talous- ja hallintopalvelut.

Taloussuunnitelmakaudella keskeisimpiä toimintaympäristön muutoksia ovat:

Hiilineutraali Vantaa 2030:

- Aviapoliksen ja muiden työpaikka-alueiden vetovoima
- Keskustojen voimakas rakentaminen
- Kasvaneet MAL-asuntotuotantotavoitteet
- Myönteisen erityiskohtelun ohjelma
- Liikenteen murros

Uudet tavat toimia ja digitalisaatio:

- Tikkurilan toimitilahankkeen eteneminen kilpailutusvaiheeseen ja rakentamisen aloittaminen
- Matti-järjestelmän asteittainen käyttöönotto

Henkilöstö ja osaaminen:

- Osaamisen varmistaminen muutoksessa

Toimialan keskeiset tavoitteet

Toimialan tulokortti on laadittu valtuustokauden strategian, kaupungin tulokorttiluonnoksen ja kehyksen sekä toimialan toiminnan muiden keskeisten tavoitteiden pohjalta. Tulokortti käsittää tavoitteet ja niiden mittarit lähtö- ja tavoitetasoineen.

Toimialan tulokortti tukee Vantaan kaupungin valtuustokauden 2018–2021 strategiaa erityisesti painopistealueilla: 1) Vahvistamme taloutta ja 2) Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien.

Kaupunkitason sitovat tavoitteet on sisällytetty toimialan tulokorttiin vastuutuksen mukaisesti.

Toimialan tavoitteiden toteutumisen suurin riski on yleinen taloudellinen kehitys ja sen mahdolliset seurannaisvaikutukset. Tämä vaikuttaa laajasti toimintaan ja erityisesti suuriin maanmyyntitavoitteisiin ja sitä kautta myös mm. asuntotuotantoon. Energian hinnan nousu edellyttää kaikkien panostusta energiansäästö tavoitteiden saavuttamiseksi.

Toimialan keskeiset valtuustotason sitovat tavoitteet ovat seuraavat:

- Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vuonna 2019 vähintään 36 milj. euroa.
- Maanmyynnin ja -vuokrauksen taloudellisista vaikutuksista tehdään vertailu.
- Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle.
- Vantaa on hiilineutraali vuonna 2030.
- Ekologiset viheryhteydet säilyvät.
- Joukkoliikenteen käyttö kasvaa vähintään 3 %.
- Pyöräilyn kulkumuoto-osuus kasvaa.

- Asuntokaavoituksen kohdistuminen asemanseuduille ja joukkoliikenteen runkoväylien varteen
- MAL-tavoitteet toteutuvat ja uusi MAL-sopimusesitys valmistuu.
- Vehkalan ja Aviapoliksen työpaikka-alueita kehittyvät.
- Sisäilmakorjaustoimenpiteet kohteissa onnistuvat.
- Tikkurilan toimitalohanke etenee.

Lisäksi Toimialan tulokortilta löytyy seuraavat tavoitteet toimialalle:

- Tilojen korjausvelka ei kasva.
- Pysäköinti uudistuu.
- Lisätään vuorovaikutusta ja osallisuutta ottamalla käyttöön uusia menetelmiä sekä kehittämällä seuranta- ja arviointia.
- Aktiivinen yhteistyö ja sidosryhmätyö.
- Kaupunkikeskukset kehittyvät.
- Henkilöstölle ja kuntalaisille suunnatuilla mobiilipalveluilla laajennetaan palveluiden saavutettavuutta ja helppoutta sekä laajennetaan nykyistä palvelutarjontaa digitaaliseen muotoon.
- MATTI ja avoimet työtilat luovat yhteisen työskentely-ympäristön.
- Resurssiviisautta tukevat toimenpiteet määriteltä tulosalueittain.

Vantaalla MAL-sopimuksen tavoitteena on kaavoittaa neljän vuoden aikana yhteensä 1 040 000 kerrosneliometriä ja toteuttaa yhteensä 9 600 asuntoa. Vuosittaisena tavoitteena on kaavoittaa keskimäärin 266 250 kerrosneliometriä ja toteuttaa noin 2 400 asuntoa. VAV toteuttaa ensisijaisesti ARA-tuotantoa ja tarvittaessa sen rahoitus varmistetaan Vantaan asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston kautta.

Helsingin seudulla on sovittu asunto-asemakaavoituksen merkittävästä lisäämisestä. Sopimuksen tavoitteena on myös kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti ja sillä luodaan edellytykset huomattavasti päättynyttä sopimuskautta suuremmalle asuntotuotannolle.

MAL-sopimusten tavoitteena on lisätä kaupunkiseutujen kilpailukykyä vahvistamalla kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemisessa. Vuosittaisena MAL-sopimuksen mukaisena tavoitteena on kaavoittaa noin 2 400 asuntoa, joista toteutetaan vähintään 30 % valtion tukemana korkotuettuna tuotantona (vuokra- ja asumisoikeusasunnot).

14 7 Ympäristölautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Ympäristölautakunta

Puheenjohtaja: Maija Rautavaara-Hämäläinen

Käyttösuunnitelma 1000 €

	TP 2017	KS 2018	KS 2019	Muutos	Muutos-%
MAKSUTUOTOT	682	507	525	18	4
TUET JA AVUSTUKSET	23	0	0	0	
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	10	0	-10	-100
TOIMINTATUOTOT	705	517	525	8	2
HENKILÖSTÖKULUT	-2 494	-2 555	-2 675	-119	5
PALVELUJEN OSTOT	-516	-589	-516	73	-12
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-37	-37	-39	-2	4
MUUT TOIMINTAKULUT	-433	-476	-484	-9	2
TOIMINTAKULUT	-3 479	-3 657	-3 713	-56	2
TOIMINTAKATE	-2 774	-3 140	-3 188	-48	2

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluu bruttobudjetoina yksiköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus.

14 74 Ympäristölautakunta

Käyttösuunnitelma 1000 €

	TP 2017	KS 2018	KS 2019	Muutos	Muutos-%
HENKILÖSTÖKULUT	-48	-53	-51	2	-4
PALVELUJEN OSTOT	-8	-8	-10	-2	18
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3	0	-1	-1	400
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	-1	-1	439
TOIMINTAKULUT	-59	-62	-63	-1	2
TOIMINTAKATE	-59	-62	-63	-1	2

Ympäristölautakunta toimii:

- kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena
- ulkoilulain tarkoittamana kunnan leirintäalueviranomaisena
- terveydensuojelulain tarkoittamana terveydensuojeluviranomaisena
- elintarvikelain tarkoittamana valvontaviranomaisena
- tupakkalain tarkoittamana kunnan valvontaviranomaisena
- lääkelain nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntin valvonnasta vastaavana kunnallisena viranomaisena
- kunnallisesta eläinlääkintähuollosta vastaavana viranomaisena.

Ympäristölautakunta vastaa:

- kunnalle kuuluvista ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä maa-aineslain viranomaistehtävistä
- ulkoilulain tarkoittamista kunnan leirintäalueviranomaisen tehtävistä
- terveydenhuoltolain tarkoittamasta yksilön ja hänen elinympäristönsä terveellisuuden valvonnasta ympäristöterveydenhuollolle kuuluvin osin
- kunnan terveydensuojeluun kuuluvista tehtävistä
- kunnan elintarvikevalvonnasta
- kunnalle kuuluvasta tupakkalain valvonnasta
- lääkelain nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiä koskevasta valvonnasta
- eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnalle kuuluvien tehtävien, mukaan lukien eläinsuojelu-, eläintauti- ja sivutuotevalvonnan, järjestämisestä

- eläinsuojelulain mukaisesti irrallaan tavattujen, talteen otettujen eläinten hoidon järjestämisestä.

Ympäristölautakunta tehtäväalueellaan päättää:

- yksityismaalla olevan luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta ja rauhoituksen purkamisesta
- luonnonsuojelualueiden käytöstä ja hoidosta
- lausuntojen antamisesta luonnonsuojelulain mukaisista hakemuksista
- maastoliikenne- ja vesiliikennelaissa säädetyissä alueellisissa rajoitus- ja kielloasioissa
- eläinsuojelulain edellyttämän löytöeläimien talteenoton järjestämisestä
- maksuista ja korvauksista vahvistetun taksan mukaisesti
- työsuorituksista aiheutuvista korvauksista

Maakuntauudistus toteutuessaan voi tuoda muutoksia ympäristölautakunnan toimintaan, jos nykyiset kunnan vastuulla olevat ympäristöterveydenhuollon tehtävät siirtyvät osittain tai kokonaisuudessaan maakuntaan tai jos tehtäviä jatkossa hoidetaan pääkaupunkiseudun yhteistyönä tai jossakin kuntayhtymän organisaatiossa. Mahdolliset muutokset kohdistuisivat sekä ympäristölautakunnan tehtäviin, että talouteen.

14 76 Ympäristökeskus

Käyttösuunnitelma 1000 €

	TP 2017	KS 2018	KS 2019	Muutos	Muutos-%
MAKSUTUOTOT	682	507	525	18	4
TUET JA AVUSTUKSET	23	0	0	0	
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	10	0	-10	-100
TOIMINTATUOTOT	705	517	525	8	2
HENKILÖSTÖKULUT	-2 446	-2 502	-2 624	-121	5
PALVELUJEN OSTOT	-508	-580	-506	75	-13
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-35	-37	-37	-1	1
MUUT TOIMINTAKULUT	-432	-476	-484	-8	2
TOIMINTAKULUT	-3 420	-3 595	-3 650	-55	2
TOIMINTAKATE	-2 715	-3 078	-3 125	-47	2

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Ympäristökeskuksen tulosalue huolehtii kunnalle kuuluvista lakisääteisistä ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon tehtävistä, sekä ympäristöasioiden koordinoinnista ja ympäristöjohtamisen kehittämisestä Vantaalla. Ympäristökeskuksen tehtävänä on edistää ihmisten elinympäristön terveellisyyttä ja viihtyisyyttä sekä huolehtia luonnon- ja ympäristönsuojelun toteutumisesta Vantaalla. Poikkeustilanteisiin ei ole varauduttu ympäristökeskuksen talousarviossa.

Maakuntauudistuksen valmistelu on jatkunut ja ratkaisusta riippuen se voi tuoda mukanaan merkittäviä muutoksia ympäristökeskuksen toimintaan ympäristöterveydenhuollon osalta.

Tulosalueen keskeiset tavoitteet

Ympäristökeskus edistää resurssiviisauden tiekartan toteuttamista ja hiilineutraali Vantaa 2030 -tavoitteen saavuttamista ja perustaa ilmastoasiantuntijan vakanssin. Ympäristökeskus kehittää

Vantaan kaupungin ympäristöjohtamista osana muuta esimiestyötä. Ympäristökeskus valmistautuu maakuntauudistukseen. Kiilan alueen pintavesien tarkkailua vahvistetaan.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Keskeinen tavoite on huolehtia luotettavasti ja laadukkaasti paikallisista viranomaistehtävistä. Luvat, ilmoitukset ja lausunnot valmistellaan tavoiteaikataulussa. Samoin osallistutaan aktiivisesti kaupungin ja naapurikuntien yhteistoimintojen suunnitteluun. Asiakasyhteydenotot hoidetaan mahdollisimman joutuisasti, tehokkaasti lainsäädäntöä noudattaen.

Ympäristökeskus edistää omilla toimillaan Vantaan resurssiviisauden tiekartan tavoitteiden toteuttamista. Syksyllä 2018 alkaa pääkaupunkiseudun yhteinen Ilmastoviisaat taloyhtiöt -hanke, jossa pyritään parantamaan taloyhtiöiden energiatehokkuutta. Lisäksi ympäristökeskus on mukana yleiskaavan valmistelussa suojelu- ja luontoalueiden sekä ekologisten viheryhteyksien turvaamiseksi. Kahden lähimetsävuoden jälkeen vuoden 2019 teemaksi valitaan ”ötökät”. Vuonna 2019 valmistellaan lähimetsäoppaiden kauden kohdentamista siten, että oppaat voivat olla keväällä ja alkusyksystä koulujen käytettävissä ja vahvistaa ympäristökasvatusta ja yhteistyötä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kanssa. Ympäristökeskus osallistuu Vantaan sisäilma-asioiden neuvottelukunnan työhön.

Mahdollisen maakuntauudistuksen aiheuttama muutos hoidetaan hallitusti. Ympäristökeskus osallistuu Uusi Vantaa -projektiin ja valmistelee sopimusta erillisratkaisusta ympäristöterveydenhuollon hoitamiseksi yhdessä Helsingin kanssa.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut 2019				
Ympäristökeskus	TP 2016	TP 2017	KS 2018	TA 2019
Ympäristöterveys				
Luvat ja ilmoitukset	397	334	350	350
Tarkastusten määrä	1 837	1645	2 000	1 800
Eläinlääkärin potilaat	4 633	4588	4 800	4 800
Ympäristönsuojelu				
Ympäristöluvat, -ilmoitukset ja rekisteröinnit	114	102	120	120
Tuotetut asiantuntijapalvelut mm. tarkastukset (kpl)	5 086	4379	4 800	4 800
Rauhoitetut luonnonsuojelualueet/ha	1 249	1372	1 400	1 400

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN KEHYS KS 2019

8.11.2018

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA YHTEENSÄ					
	TP2017	KS 2018	TAE 2019	KS 2019	Muutos (TAE-KS)
Tulot	240 737	256 692	267 831	269 831	-2 000
Menot	-185 375	-199 117	-225 378	-225 262	-116
Toimintakate	55 362	57 575	42 453	44 569	-2 116
Ympäristölautakunnan alainen toiminta					
14 74					
Ympäristölautakunta	TP2017	KS 2018	TAE 2019	KS 2019	Muutos (TAE-KS)
Menot	-59	-62	-63	-63	0
14 76					
Ympäristökeskus	TP2017	KS 2018	TAE 2019	KS 2019	Muutos (TAE-KS)
Tulot	705	517	525	525	0
Menot	-3 420	-3 594	-3 589	-3 650	61
Toimintakate	-2 715	-3 077	-3 064	-3 125	61
Yhteensä YLA	TP2017	KS 2018	TAE 2019	KS 2019	Muutos (TAE-KS)
Tulot	705	517	525	525	0
Menot	-3 479	-3 656	-3 652	-3 713	61
Toimintakate	-2 774	-3 139	-3 127	-3 188	61

SITOVUUSTASOT 2019

14 0 KAUPUNKISUUNNITTELU-LAUTAKUNTA

Kaupunkisuunnittelulautakunta, toimiala-hallinto, kiinteistöt ja asuminen, kaupunkisuunnittelu

Tulot ja menot (1 000 euroa)

Toimintatuotot	44 147
Toimintakulut	-13 467
Toimintakate	30 680

14 75 RAKENNUSVALVONTA

Toimintakate (1 000 euroa)

Toimintatuotot	4 000
Toimintakulut	-3 200
Toimintakate	800

14 5 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tekninen lautakunta ja kuntatekniikan keskus
Varsinainen toiminta ilman HSY

Tulot ja menot (1 000 euroa)

Toimintatuotot	17 296
Toimintakulut	-32 613
Toimintakate	-15 317

15 20 TILAKESKUS

Toimintakate (1 000 euroa)

Toimintatuotot	184 113
Toimintakulut	-114 895
Toimintakate	69 218

14 51 JOUKKOLIIKENNE

Tulot ja menot (1 000 euroa)

Toimintatuotot	13 600
Toimintakulut	-52 096
Toimintakate	-38 496

14 52 VARIKKO

Toimintakate (1 000 euroa)

Toimintatuotot	6 150
Toimintakulut	-5 277
Toimintakate	873

14 7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Ympäristölautakunta ja ympäristökeskus

Tulot ja menot (1 000 euroa)

Toimintatuotot	525
Toimintakulut	-3 713
Toimintakate	-3 188

Sitovat tavoitteet 2019

Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vuonna 2019 vähintään 36 M€.

Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle.

Vantaa on hiilineutraali vuonna 2030.

Ekologiset viheryhteydet säilyvät.

Pyöräilyn kulkuosuus kasvaa.

Asuntokaavoituksen kohdistuminen asemanseuduille ja joukkoliikenteen runkoväylien varteen.

Vehkalan ja Aviapoliksen työpaikka-alueet kehittyvät.

Sisäilmakorjaukset kohteissa onnistuvat.

Tikkurilan toimitalohanke etenee.

MAL-sopimuksen tavoitteet toteutuvat ja uusi MAL-sopimusesitys valmistuu.

Joukkoliikenteen käyttö kasvaa.

Tuloskortti 2019

Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö- toimiala

ARVOT:
AVOIMUUS
ROHKEUS
VASTUULLISUUS
YHTEISÖLLISYYS

Turvaamme talouden tasapainon

- Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vuonna 2019 vähintään 36 miljoonaa euroa
- Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle
- Tilojen korjausvelka ei kasva

Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien

- Asuntokaavoituksen kohdistuminen asemanseuduille ja joukkoliikenteen vyöhykkeelle
- Joukkoliikenteen käyttö kasvaa
- Pyöräilyn kulkumuoto-osuus kasvaa
- Ekologiset viheryhteydet säilyvät
- MAL-tavoitteet toteutuvat ja uusi MAL-sopimusesitys valmistuu
- Pysäköinti uudistuu
- Vantaa on hiilineutraali kaupunki vuonna 2030

Lisäämme kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa

- Lisätään vuorovaikutusta ja osallisuutta ottamalla käyttöön uusia menetelmiä sekä kehittämällä seuranta- ja arviointia
- Vehkalan ja Aviapoliksen työpaikka-alueet kehittyvät
- Aktiivinen yhteistyö ja sidosryhmätyö
- Kaupunkikeskukset kehittyvät

Edistämme asukkaiden hyvinvointia

- Sisäilmakorjaustoimenpiteet kohteissa onnistuvat

Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä

- Henkilöstölle ja kuntalaisille suunnatuilla mobiilipalveluilla laajennetaan palveluiden saavutettavuutta ja helppoutta sekä laajennetaan nykyistä palvelutarjontaa digitaaliseen muotoon

Johdamme uudistuen ja osallistuen

- Tikkurilan toimitilahanke etenee
- MATTI ja avoimet työtilat luovat yhteisen työskentely-ympäristön
- Resurssiviisautta tukevat toimenpiteet määritelty tulosalueittain

Toimialan tavoite	Tavoitteen mittari(t)	Mittarin lähtötaso, v:n 2017 loppu	Mittarin tavoitetaso 2019	Tavoitteen toteutumista uhkaavat riskit
Turvaamme talouden tasapainon				
Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vuonna 2019 vähintään 36 miljoonaa euroa	Maanmyyntivoitot	43 M€	36,0 M€	Tarjonta ja kysyntä
Kaupunkia rakennetaan ensisijaisesti kaupungin maalle	Kaupungin maaomaisuus uudiskaavoituksessa (vahvistuneet kaavat)	35 %	35 %	Kaupungin maaomaisuuden vähäisyys, maaomaisuuden sijoittuminen tarkoituksen mukaan sopimattomasti
Tilojen korjausvelka ei kasva	Korjausvelan kasvu on pysähtynyt	35 %	35 %	Kaupungin infra- ja kiinteistöomaisuuden huono kunto sekä sijainti tarkoituksen mukaan sopimattomasti
Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien				
Ekologiset viheryhteydet säilyvät	Ekologiset yhteydet on merkitty yleiskaavaan	Ekologisia yhteyksiä ei ole selvitetty	Ekologiset yhteydet merkitty yleiskaavan 2020 luonnokseen	Kumppaniriskit, taloustaantuma ja kaupungin maaomaisuuden vähäisyys
Vantaa on hiilineutraali vuonna 2030	Resurssiviisauden tiekartassa esitettyjä toimenpiteitä kohti hiilineutraaliutta toteutetaan	Kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2016 1,078 milj. ekv t CO2/a	Kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2018 0,927 milj. ekv t CO2/a	Yleinen taloudellinen kehitys, valtion riittämättömät toimet päästöjen vähentämiseksi, valtakunnallisen sähkön alkuperä, kaupungin vähäiset resurssit
Asuntokaavoituksen kohdistuminen asemanseuduille ja joukkoliikenteen vyöhykkeelle	Asemakaavoitettu asuntokerrosala (netto) joukkoliikenne vyöhykkeellä	50 %	80 %	Kumppaniriski

Toimialan tavoite	Tavoitteen mittari(t)	Mittarin lähtötaso, v:n 2017 loppu	Mittarin tavoitetaso 2019	Tavoitteen toteutumista uhkaavat riskit
Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien				
Joukkoliikenteen käyttö kasvaa	Kasvu vähintään 3 %	124 500 nousua arkivuorokaudessa	128 200 nousua arkivuorokaudessa	HSL-alueen kuntien erilaiset intressit ja lukuisat muutokset joukkoliikennevyöhykkeissä
Pyöräilyn kulkumuoto-osuus kasvaa	Pyöräilyn määrä kasvaa 3 % vuodessa	Pyöräilyindeksi * = 1000 *pyöräilyindeksi kuvaa pyöräilymäärän kehitystä ja se määritetään laskentapisteiden perusteella	Pyöräilyindeksi * = 1030	Sään vaihtelu ja muutokset pyöräilyreiteissä esim. uusien pyörätieyhteyksien tai baanojen rakentamisen johdosta
MAL-tavoitteet toteutuvat ja uusi MAL-sopimusesitys valmistuu	MAL-sopimusesitys on valmis. Toteutamme Helsingin seudulla sovitun asuntotuotannon määrän ottaen huomioon perheasuntojen tarve MAL-tavoitteet 1 065 000 k-m ² / 4 vuotta 9 600 asuntoa / 4 vuotta	MAL-sopimusesitys valmisteilla. 159 600 k-m ² 2986 asuntoa	MAL-sopimusesitys on hyväksytty. Keskimäärin: 266 250 k-m ² /vuosi ja 2400 asuntoa /vuosi , josta valtion tukemaa asuntotuotantoa MAL-sopimuksen mukainen määrä	Kaupunkien erilaiset intressit ovat ristiriidassa. Tonttikysynnän heikentyminen, asuntojen sijoittajakysynnän vähentyminen ja kaupungin vähäinen maanomistus.
	Uudispientaloja luvitetaan 450/vuosi	350	450	Uudet rakennuspaikat 100 kpl

Toimialan tavoite	Tavoitteen mittari(t)	Mittarin lähtötaso, v:n 2017 loppu	Mittarin tavoitetaso 2019	Tavoitteen toteutumista uhkaavat riskit
Lisäämme kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa				
Lisätään vuorovaikutusta ja osallisuutta ottamalla käyttöön uusia menetelmiä sekä kehittämällä seuranta- ja arviointia	Sähköisten ja kasvokkaisten osallistavien menetelmien ja prosessien kokeilu ja käyttöönotto	Ei toteutumisarviointia vuodelta 2017	Sähköisten ja kasvokkaisten osallistavien menetelmien ja prosessien lukumäärä ja raportointi	Osallistumisen suunnittelua ei ole otettu huomioon osana vuosisuunnittelua. Henkilöstön osaaminen ei ole riittävää
Vehkalan ja Aviapoliksen työpaikka-alueet kehittyvät	Alueiden tontinluovutuksien määrä ja esirakentamisen tilanne.	Vehkalan itäpuoli on esirakennettu. Aviapoliksen ja Vehkalan tontinluovutus on käynnistynyt ja ensimmäiset yritykset ovat aloittaneet toimintansa Vehkalan alueella.	Vehkalasta ja Aviapoliksesta luovutetaan vähintään 6 tonttia rakentamiseen. Vehkalan länsipuolen esirakentaminen on aloitettu.	Taloussuhdanteen kehittyminen. Aviapoliksen yleissuunnitelmien ja asemakaavamuutosten edistyminen.
Aktiivinen yhteistyö ja sidosryhmätyö	Tilaisuudet ja yritystapaamiset	Maankäyttö ei ole järjestänyt omia yrityksille suunnattuja tilaisuuksia pl. Yhteistyöryhmät.	Maankäyttö järjestää yritystontti-infon. Yritystapaamisten määrän lisääminen.	Resurssit
Kaupunkikeskukset kehittyvät	Mahdollistetaan kaupunkikeskuksissa työpaikkarakentaminen	Kivistön tai Koivukylän kaupunkikeskus ei ole edennyt.	Kivistön tai Koivukylän kaupunkikeskus ei ole edennyt.	Markkinat, Resurssit

Toimialan tavoite	Tavoitteen mittari(t)	Mittarin lähtötaso, v:n 2017 loppu	Mittarin tavoitetaso 2019	Tavoitteen toteutumista uhkaavat riskit
Edistämme asukkaiden hyvinvointia				
Sisäilmakorjaustoimenpiteet kohteissa onnistuvat	Sisäilmakorjauksien onnistumista mitataan kohdekohtaisilla oirekyselyillä	Vuoden 2018 oirekyselyn tulokset	Sisäilmaoireet korjatussa kohteessa vähenevät 80 %	Korjaukset epäonnistuvat. Vaikutukset näkyvät viiveellä
Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä				
Henkilöstölle ja kuntalaisille suunnatuilla mobiilipalveluilla laajennetaan palveluiden saavutettavuutta ja helppoutta sekä laajennetaan nykyistä palvelutarjontaa digitaaliseen muotoon	Tulosalueiden digitalisaatiota edistetään digisuunnitelman avulla.	Ei ole digisuunnitelmaa	Hyväksytystä digisuunnitelmasta toteutetaan vähintään yksi. Valmistellaan digitaalinen luontopolku Viherpuistoon	Rajalliset resurssit
Johdamme uudistuen ja osallistuen				
Tikkurilan toimitilahanke etenee	Hanke edistyy suunnitellusti	Hankesuunnittelu käynnistetty	Hankkeen suunnitelmat hyväksytty ja asemakaavaluonnos valmis	Kaupunkitasoinen sitoutuminen
MATTI ja avoimet työtilat luovat yhteisen työskentely-ympäristön	MATTI otetaan laajasti käyttöön. Siirretään luontotiedot Mattiin	MATTI- käyttöönotto on suunnitteilla	MATTI käytössä toimialan ydinprosessien osalta	Resurssit, tekniikka ja sitoutuminen
Resurssiviisautta tukevat toimenpiteet määritelty tulosalueittain	Laaditaan kiertotalouden tiekartta osana resurssiviisautta.	Resurssiviisautta tukevat toimenpiteet on suunniteltu	Resurssiviisautta tukevat toimenpiteet ovat käytössä. Kiertotalouden tiekartta on valmis	Rajalliset resurssit

Tuloskortti 2019

Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö - Ympäristökeskus

ARVOT:
AVOIMUUS
ROHKEUS
VASTUULLISUUS
YHTEISÖLLISYYS

Turvaamme talouden tasapainon

- Koordinoidaan resurssiviisauden tiekartan toimeenpanoa Vantaalla
- Hyödynnetään ulkopuolista rahoitusta resurssiviisauden toteuttamisessa

Edistämme asukkaiden hyvinvointia

- Jaetaan asukkaille tietoa lähiluontokohteista
- Selvitetään Kiilan teollisuusalueelta tulevien hulevesien vaikutusta
- Osallistutaan asiantuntijana sisäilmatyöhön

Tiivistämme kaupunkia lähiluontoa vaalien

- Laaditaan luonnonsuojelualueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmia
- Esitetään yleiskaavaan varauksia purosuoja-alueiksi
- Toteutetaan teemavuosi aiheena ötökät
- Päivitetään Itämerihaasteen toimenpiteet

Olemme edelläkävijöitä palvelujen kehittämisessä

- Kehitetään tapahtumajärjestäjien lupaprosessia
- Viestitään resurssiviisauden toimenpiteistä asukkaille
- Toteutetaan ympäristöterveydenhuollon asiakkaille uudenlaista viestintää ja ohjausta

Lisäämme kaupungin elinvoimaa ja vetovoimaa

- Laaditaan kiertotalouden toimintaohjelma osana resurssiviisauden tiekarttaa
- Kehitetään ilmastotoimenpiteiden vaikuttavuuden arviointia

Johdamme uudistuen ja osallistuen

- Hoidetaan maakuntahallinnon mahdolliset muutokset hallitusti
- Kehitetään ympäristöjohtaminen osaksi kokonaisvaltaista johtamista Vantaalla
- Tuetaan ammattitaitoisen ja motivoituneen henkilöstön jaksamista
- Toteutetaan Uusi Vantaa -organisaatiouudistuksen edellyttämät toimenpiteet

5 § Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset

1497/00.02.02.00/2015

HP/EP

Ympäristölautakunnalle kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset.

Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä

23.11.2018 § 83, Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet päätökset.

.

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Päätetään olla ottamatta ympäristölautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittua ottamiskelpoista päätöstä.

Päätös:

Päätettiin olla ottamatta ympäristölautakunnan käsiteltäväksi esittelyosassa mainittua ottamiskelpoista päätöstä.

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

6 §

Ympäristölautakunnan ottomenettelyn hallinnollisen prosessin päivittäminen

VD/9017/00.02.02.00/2018

JH/KN

Esitetään muutettavaksi ympäristölautakunnan ottomenettelyn hallinnollisia käytänteitä. Esityksen taustalla on kuntalain vaatimus otto-oikeuden käyttämisen ilmoittamisesta yhdistetyn tiedoksisaanti- ja oikaisuvaatimusajan (21 vrk) kuluessa. Koska lautakunnan kokousväli saattaa venyä yli kuukauteen, kuntalain edellyttämässä määräajassa pysyminen vaatii erityisiä toimenpiteitä. Samansisältöistä muutosta esitetään hyväksyttäväksi kaikissa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lautakunnissa (ympäristölautakunta, kaupunkisuunnittelulautakunta ja tekninen lautakunta).

Asian ottamisesta ylemmän toimielimen päätettäväksi eli ottomenettelystä säädetään kuntalain 92 §:ssä. Lain mukaan otto-oikeus on kunnanhallituksella, kunnanhallituksen puheenjohtajalla sekä kunnanjohtajalla. Hallintosäännössä voidaan lisäksi määrätä otto-oikeuden laajentamisesta mm. lautakunnille.

Ottomenettelystä Vantaan kaupungilla säädetään hallintosäännön 11. luvussa, jonka 1 §:n mukaan kaupunginhallitus, lautakunnat ja liikelaitosten johtokunnat voivat ottaa alaisensa toimielimen tai viranhaltijan päätöksen uudelleen käsiteltäväksi niissä asioissa, joissa otto-oikeus on lainsäädännön perusteella mahdollista. Saman luvun 2 §:n kohdan 2 mukaan asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi päättää lautakunta, lautakunnan puheenjohtaja tai asianomainen toimialajohtajana toimiva viranhaltija. Käytännössä päätökset otto-oikeuden käyttämisestä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla on tehnyt lautakunta apulaiskaupunginjohtajan esityksen pohjalta.

Kuntalain 92 §:n mukaan otto-oikeuden käyttämisestä on ilmoitettava saman lain 134 §:n mukaisen oikaisuvaatimusajan puitteissa, mikä käytännössä tarkoittaa seitsemän vuorokauden tiedoksisaantiaikaa ja 14 vuorokauden oikaisuvaatimusaikaa. Yhteensä aikaa otto-oikeuden käyttämiseen on siis 21 vuorokautta alkaen päätöksen julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lautakunnat kokoontuvat noin kerran kuukaudessa. Kesätaukoa lukuun ottamatta kokouksien väli voi pisimmillään olla viisi viikkoa. Mikäli kokousväli on yli kolme viikkoa, kaikkia ottokelpoisia päätöksiä ei välttämättä ehditä tuoda lautakuntien käsittelyyn kuntalain vaatiman kolmen viikon määräajan puitteissa.

Kuntalain määrittämässä määräajassa pysymiseksi esitetään seuraavaa muutosta ottomenettelyn hallinnolliseen prosessiin: Jatkossa lautakunnan sihteeri lähettää lautakunnan puheenjohtajalle ja apulaiskaupunginjohtajalle ottomenettelyä varten tiedoksi ottokelpoiset päätökset, jotka julkaistaan yli 21 vuorokautta ennen seuraavaa lautakunnan kokousta. Päätöksen ottamisesta lautakunnan käsittelyyn on ilmoitettava oikaisuvaatimusajan kuluessa. Muutos ei vaikuta ottomenettelyyn päätöksissä, jotka julkaistaan enintään 21 vuorokautta ennen lautakunnan kokousta.

Luottamushenkilöt pystyvät seuraamaan viranhaltijoiden päätöksentekoa sähköisesti luottamushenkilöiden extranetissä. Tiedonkulun varmistamiseksi lautakunnan esityslistalle tuodaan tiedoksi päätökset, jotka on julkaistu yli 21 vuorokautta ennen seuraavaa lautakunnan kokousta.

Esitetyn muutoksen tarkoitus on saada maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan lautakuntien ottomenettelyn hallinnolliset prosessit vastaamaan paremmin kuntalain vaatimuksia. Muutos on myös Vantaan kaupungin hallintosäännön mukainen. Lainsäädännön ja hallintosäännön vaatimusten

tarkemmalla huomioimisella vahvistetaan lautakunnan tosiasiallista asemaa kuntalain 92 §:n tarkoittamana ylempänä toimielimenä, kun kaikki ottokelpoiset päätökset pystytään käsittelemään määräajassa. Käytännön muutoksella myös ehkäistään tilanteet, joissa lautakunta päättäisi ottaa käsittelyyn päätöksen, joka on oikaisuvaatimusajan päättymisen vuoksi pantu lainvoimaisena täytäntöön.

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 6

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

Päätetään muuttaa ympäristölautakunnan ottomenettelyn hallinnollista prosessia siten, että

- a) ympäristölautakunnan sihteeri lähettää yli 21 vuorokautta ennen seuraavaa lautakunnan kokousta julkaistut ottokelpoiset päätökset suoraan ympäristölautakunnan puheenjohtajalle ja apulaiskaupunginjohtajalle ottomenettelyä varten,
- b) päätöksen ottamisesta ympäristölautakunnan käsittelyyn on ilmoitettava oikaisuvaatimusajan (21 vrk päätöksen julkaisemisesta) kuluessa, ja
- c) yli 21 vuorokautta ennen seuraavaa lautakunnan kokousta julkaistut ottokelpoiset päätökset viedään ympäristölautakunnan seuraavan kokouksen esityslistalle tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin muuttaa ympäristölautakunnan ottomenettelyn hallinnollista prosessia apulaiskaupunginjohtajan vs. esityksen mukaisesti.

Täytäntöönpano: Lautakunnan sihteeri

Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Hallintoasiantuntija Katariina Nummi, puh. 040 571 0688, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

7 §

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristölautakunnan ympäristönsuojelulain mukaisesta päätöksestä tehtyyn valitukseen

VD/8939/11.03.08.06/2016

KR/PJH

Kiinteistön 92-418-14-44 omistajat olivat valittaneet Vantaan ympäristökeskukselle kiinteistöllä 92-418-14-43 olevasta hevosenpidosta ja vaatineet, että Vantaan ympäristölautakunta velvoittaa hakemaan toiminnalle ympäristölupaa. Kiinteistöt sijaitsevat haja-asutusalueella ja ko. hevosilla on yhteensä neljä hevosta ja ponia.

Ympäristölautakunta oli tehnyt päätöksen 9.11.2016 § 12 ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisessa valvonta-asiassa, joka koskee kiinteistöllä 92-418-14-43 olevan hevostallin ympäristölupatarpeen arviointia. Ympäristölautakunnan päätöksen mukaan kiinteistöllä 92-418-14-43 harjoitettava hevostenpito ei tarvitse ympäristölupaa. Naapurikiinteistön 92-418-14-44 omistajat valittivat ympäristölautakunnan päätöksestä Vaasan hallinto-oikeudelle.

Vaasan hallinto-oikeus on 26.11.2018 antanut päätöksen Nro 18/0513/3 (Dnro 01727/16/5132) ympäristölautakunnan päätöksestä tehdystä valituksesta, joka koskee hevostallin ympäristölupatarpeen arviointia.

Vaasan hallinto-oikeus hylkää päätöksessään tehdyn valituksen sekä vaatimuksen katselmuksen ja suullisen käsittelyn toimittamisesta. Lisäksi hallinto-oikeus hylkää vaatimuksen valittajien oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Hallinto-oikeus ei tutki valitusta, siltä osin kuin se koskee hevostallille myönnettyä rakennuslupaa ja kaupungineläinlääkäriin päätöstä eikä myöskään siltä osin kuin siinä on esitetty hallintokantelun luonteisia väitteitä.

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 7

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä tiedoksi Vaasan hallinto-oikeuden päätös Vantaan ympäristölautakunnan ympäristönsuojelulain mukaisesta päätöksestä 9.11.2016 § 12 tehdystä valituksesta, joka koski hevostallin ympäristölupatarpeen arviointia ja
- b) tyytyä päätökseen.

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan esityksen mukaisesti.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Täytäntöönpano: Ote Vaasan hallinto-oikeudelle

Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Ympäristötarkastaja Päivi Jäntti-Hasa p. 040 8419973, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 §

Lausunto Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

VD/9182/11.00.03.00/2018

KR/KHI/MRA

Asia

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena Vantaan ympäristökeskuksen ja ympäristöterveyden lausuntoa Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajentamista koskevan hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausunto tulee toimittaa viimeistään 14.12.2018.

Arviointiohjelma ja kuulutus löytyvät osoitteesta: www.ymparisto.fi/VantaanjatevoimalanlaajennusYVA. Arviointiohjelman paperiversio on 15.11. - 14.12.2018 luettavissa Vantaan kaupungin Länsimäen kirjastossa (Suunnistajankuja 2, 01280 Vantaa) sekä maankäytön asiakaspalvelussa (Kielotie 13, 01300 Vantaa).

Hankkeen kuvaus

Vantaan Energia suunnittelee vuonna 2014 valmistuneen jätevoimalan laajentamista. Laajennus on osa yrityksen tavoitetta leikata hiilidioksidipäästöjään vuoden 2010 tasosta kymmenesosaan vuoteen 2030 mennessä ja lopettaa kivihiilen käyttö energiantuotannossa kokonaan 2020-luvulla. Hanke tukee myös Vantaan ja Helsingin kaupunkien tavoitteita olla hiilineutraaleja vuoteen 2035 mennessä.

Jätevoimala polttaa vuodessa noin 370 000 tonnia kierrätykseen kelpaamatonta, syntypaikkalajiteltua jätettä. Laitos tuottaa vuodessa noin puolet koko Vantaan tarvitsemasta kaukolämmöstä sekä noin 30 % Vantaan vuotuisesta sähköntarpeesta. Laajennus lisäisi energiantuotantoa ja edistäisi kierrätyskelvottoman jätteen hyötykäyttöä. Se toteutetaan joko nykyisen voimalan kapasiteetin lisäyksellä tai erillisellä uudella tuotantoyksiköllä.

Arvioitavat vaihtoehdot

VE0

Laajennushanketta ei toteuteta. Voimalaitoksen kapasiteetti pysyy nykyisessä, noin 374 000 tonnissa poltettua jätettä vuodessa.

VE1

Olemassa olevien kattiloiden kapasiteettia lisätään niin, että jätevoimalan kokonaiskapasiteetti on noin 450 000 tonnia poltettua jätettä vuodessa.

VE2

Olemassa olevien kattiloiden kapasiteetin lisäyksen lisäksi jätevoimalaa laajennetaan uudella arinakattilalla 60–90 MWpa eli noin 150 000 tonnilla poltettavaa jätettä vuodessa, jolloin jätevoimalan kokonaiskapasiteetti olisi yhteensä noin 600 000 tonnia vuodessa.

Toiminnan kuvaus

Jätevoimalan energiantuotanto perustuu arinatekniikkaan. Jäte puretaan autoista vastaanottohallissa jätebunkkeriin, josta tasalaatuiseksi sekoitettu jätemassa syötetään polttokattilaan. Arinassa muodostuvat kaasut palavat arinan yläpuolella korkeassa lämpötilassa. Tulipesän kuumat savukaasut

johdetaan kattilaan, josta niiden lämmöllä tuotetaan höyryä. Höyry pyörittää höyryturbiinia ja samalla akselilla olevaa generaattoria, joka tuottaa sähköä. Jätteen sisältämät palamattomat materiaalit kuten metalli ja kivet, sekä karkea tuhka poistuvat pohjatuhkajärjestelmään.

VE2:ssa nykyisen laitoksen läheisyyteen, sen itäpuolelle rakennetaan itsenäinen tuotantoyksikkö, jolla on oma jätteen vastaanotto, lämmöntuotanto yksikkö puhdistusjärjestelmineen, mahdollisesti sähköntuotantoyksikkö sekä oma piippu. Laajennusosa tuottaa lämpöä, sekä mahdollisesti myös sähköä. Mahdollinen sähköntuotanto ei lisää hankkeen ympäristövaikutuksia verrattuna pelkkään lämpöä tuottavaan voimalaan.

Nykyisen laitoksen pääasiallinen polttoaine on syntypaikkalajiteltu, kierrätykseen kelpaamaton sekajäte. Uudessa laitoksikössä (VE2) on tarkoitus hyödyntää energiaksi pääsääntöisesti jätteiden lajittelulaitoksista jäljelle jäävää muihin tarkoituksiin kelpaamatonta kiertotalouspolttoainetta sekä samaa kierrätykseen kelpaamatonta sekajätettä kuin nykyisessä jätevoimalassa.

Savukaasujen puhdistus

Arinakattilan savukaasut puhdistetaan hankevaihtoehdoissa VE1 ja VE2 samoilla menetelmillä, jotka vastaavat Euroopan Unionin määrittelemää parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Puhdistusjärjestelmä on puolikuiva, tai kuivan ja puolikuivan välimuoto. Nykyisissä jätteenpolttolinjoissa on myös savukaasulauhduttimet, joista tulee jätevesiä. Uuden laitoksen savukaasupuhdistusjärjestelmään liitetään savukaasupesuri.

Jätteet

Jätevoimalassa syntyy jätteinä pohjatuhkaa (kuona), kattilatuhkaa, lentotuhkaa, savukaasun puhdistusjärjestelmän lopputuotetta sekä muina jätteinä kiinteitä ja nestemäisiä öljyjätteitä, akkuja, paristoja ja loisteputkia.

Pohjatuhka kuljetetaan jatkokäsittelyyn kuonankuljettimien avulla. Kuonasta erotetaan metallit Ämmäsuolla ennen loppusijoitusta. Ennen savukaasujen puhdistusta eroteltava kattilatuhka, sähkösuotimelta kerättävä lentotuhka (suodintuhka) ja letkusuodattimilta erikseen kerättävä savukaasujen puhdistuskemikaaleja sisältä jäte siirretään kuljettimella varastosiiiloihin.

Jätevedet ja hulevedet

Nykyisen laitoksen savukaasulauhduttimilta ja uuden laitoksen savukaasupesurista syntyy käsittelyä vaativia jätevesiä. Jätevedestä erotetaan kiintoaine ja säädetään veden pH. Muuten muodostuvat jätevedet ovat pääasiassa prosessivesiä. Prosessin vuotovedet sekä kattilan ja turbiinin huuhteluvedet johdetaan jätevesiviemäriin.

Jätteen vastaanottoalueen vedet johdetaan kiintoaine- ja öljynerottimen kautta jätevesiviemäriin. Piha-alueen asfaltoiduilta alueilta koottavat sadevedet johdetaan hiekan- ja öljynerottimien kautta keruualtaaseen, josta ne pumpataan jätevesiviemäriin. Laitoksen kattopinnoilta koottavat sadevedet johdetaan avo-ojaan.

Hankealueen kuvaus

Jätevoimala sijaitsee Vantaan Energian omistamalla tontilla (92-92-201-1) Kehä III:n ja Porvoonväylän risteyksessä. Laajennus sijoittuu nykyisen laitoksen kanssa samalle n. 14,9 ha kokoiselle tontille, joten laajennus ei tuo muutoksia laitoksen sijaintiin tai maankäyttötarpeeseen. Hanke on maakuntakaavan, yleiskaavan ja asemakaavan mukainen.

Lähialueiden toiminnot

Hankealueen länsipuolella sijaitsee Rudus Oy:n betonin ja kiviaineksen murskauslaitos sekä betoniasema. Alueen eteläpuolella kulkee Porvoonväylä ja itäpuolella Sotungintie. Lounaispuolella on Kehä III:n ja Porvoonväylän eritasoliittymäalue. Alueen pohjoispuolella on suurjännitevoimalinjoja sekä Ojangan ulkoilualue ja Ojangan koiraurheilukeskus. Hankealueen itäpuolelle on suunnitteilla Remeo Oy:n kierrätyslaitos. Vaaralan yritysalueella 1 - 2 km länteen hankealueesta sijaitsevat muun muassa Valion juustotehdas sekä Fazerin makeistehdas ja leipomo. Hankealueen ympäristössä harjoitetaan peltoviljelyä lähimmillään 200 – 300 m etäisyydellä.

Asutus

Lähimmät asuintalot sijaitsevat puolen kilometrin etäisyydellä hankealueen rajasta koilliseen Kalliolaaksontielle ja Rapuojantielle sekä Länsisalmessa Porvoonväylän lounaispuolella. Lähin koulu sijaitsee Länsisalmessa noin 600 metrin etäisyydellä, lähin päiväkotinä noin 1,4 kilometrin etäisyydellä Länsimäessä.

Liikenneyhteydet

Jätevoimalalle ajetaan Kehä III:n Länsimäentien eritasoliittymän kautta. Laajennuksen jälkeen liikenne jatkuu samalla reitillä liikennemäärien jonkin verran kasvaessa. Vuonna 2017 voimalalle ajettiin noin 170 autokuormaa jätettä vuorokaudessa ja laajennuksen jälkeen määrän arvioidaan olevan noin 230 autokuormaa jätettä vuorokaudessa.

Melu

Jätevoimalan ympäristössä melua aiheuttaa etenkin Porvoonväylän ja Kehä III:n vilkas liikenne. Jätevoimalan melua arvioitiin aiemman YVA-menettelyn yhteydessä melumallinnuksen avulla. Mallinnuksen tulosten mukaan jätevoimalan ja sen kuljetusten aiheuttama melu ei muuta alueella vallitsevaa melutasoa. Jätevoimalan nykyistä melua on mitattu vuonna 2015.

Pohjavesi

Lähin vedenhankinnan kannalta tärkeä eli I-luokan pohjavesialue on noin 250 m hankealueesta länteen sijaitseva Fazerilan pohjavesialue. Vaaralan elintarviketeollisuus käyttää Fazerilan pohjavesialueen pohjavettä. Pohjaveden virtaus suuntautuu laitosalueelta ympäristöön, todennäköisesti luoteen ja pohjoisen suuntaan, mutta virtausyhteys on kallioperän huonon vedenjohtavuuden vuoksi rajoittunut. Mittausten perusteella laitosalueen pohjavedet eivät voi virrata Fazerilan pohjavesialueelle.

Pintavesi

Hankealue sijoittuu kahden valuma-alueen rajalle. Osa pintavesistä kulkee pohjoisen kautta Krapuojaan ja Krapuoja pitkin edelleen mereen Sipoon Kapelliviikkiin, osa purkautuu etelän kautta Westerkullan ojaan ja siitä lopulta mereen Porvarinlahteen. Nykyisen laitoksen jätteen vastaanottoalueen huuhteluvedet ja jäteautojen reiteiltä muodostuneet likaiset hulevedet ohjataan öljynerottimen kautta kaupungin jätevesiviemäriin. Puhtaat hulevedet johdetaan piha-alueelta avo-ojaan.

Suojelualueet

Hankealueesta alle kilometrin koilliseen sijaitsee Sipoonkorven kansallispuisto. Sipoonkorpi on valtakunnallisesti arvokas luontokohde ja sen alueet kuuluvat osittain myös Natura 2000 -verkostoon. Muita suojelualueita sijaitsee 1,5-2 km päässä.

Arvioitavat vaikutukset

Arviointityössä painotetaan keskeisimpiä vaikutuskokonaisuuksia, joita ovat polttoaineiden hankinta, kuljetus ja käsittely, maaperä ja pohjavedet, sivutuotteiden määrä, laatu, käsittely ja loppusijoitus, savukaasupäästöt sekä sosiaaliset vaikutukset. Eri vaikutusten vaikutusalueiden laajuudet vaihtelevat, joten vaikutusten arviointi kohdistuu eri laajuisille alueille sen mukaan mitä vaikutusta kulloinkin tarkastellaan.

Hankkeen toteuttamisvaihtoehtoja ja nollavaihtoehtoa verrataan toisiinsa kaikkien arvioitujen ympäristövaikutusten osalta. Vaikutukset voivat olla ympäristön kannalta myönteisiä tai kielteisiä. Vertailun yhteydessä esitetään selvitys hankkeen ympäristöllisestä toteuttamiskelpoisuudesta.

Mahdolliset haittojen vähentämis- ja lieventämistoimet kuvataan arviointiselostuksessa. Ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksena saatavaa tietoa tullaan hyödyntämään hankkeen yksityiskohtaisessa toteutussuunnittelussa.

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 8

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraava lausunto.

Ympäristölautakunta toimii sekä ympäristönsuojelu- että terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa.

Vantaan Energia aikoo arvioitavana olevalla hankkeella leikata hiilidioksidipäästöjään vuoden 2010 tasosta kymmenesosaan vuoteen 2030 mennessä ja lopettaa kivihiilen käyttö energiantuotannossa kokonaan 2020-luvulla, mikä on hyvä tavoite. Kiertotalouden ja resurssiviisauden näkökulmasta polttokapasiteetin kasvu sen sijaan on ristiriitaista.

Vaihtoehdot

VE 1 tarkoittaisi 20 %:n ja VE2 peräti 60 %:n lisäystä jätevoimalan nykyiseen kapasiteettiin. VE2:ssa lisäys olisi huomattava ottaen huomioon tavoitteen vähentää jätteen syntyä ja lisätä kierrätystä. Nykyinen kapasiteetti riittää alueen yhdyskuntajätteen polttoon. Lisäkapasiteetti kohdistuisi teollisuuden ja yritystoiminnan jätteiden polttoon.

Arviointiohjelman mukaan jätevoimalan laajennuksessa polttoon tulisi kuitenkin myös samaa kierrätykseen kelpaamatonta sekajätettä kuin nykyisessä jätevoimalassa. Jätteestä osa olisi kuitenkin vielä kierrätettävissä ja hyödynnettävissä muuten kuin energiana. HSY:n vuonna 2016 tekemässä tutkimuksessa todetaan, että sekajätteeseen päätyy kotitalouksissa sekä eri toimialoilla runsaasti erilliskeräykseen kelpaavia jätelajeita, esimerkiksi biojätettä oli kotitalouksien sekajätteessä 37 %, päiväkotien ja koulujen sekajätteessä 34 %. Tuottajavastuun alaisen jätteen osuus sekajätteestä oli 32 %, mistä merkittävä osa oli muovipakkauksia.

Sekajättemäärä tulee kuitenkin vähentymään erilliskeräysvelvoitteiden tiukentuessa. Koska erilliskerättävien jätteiden määrä tulee lisääntymään ja niiden määrä poltettavan jätteen joukossa puolestaan vähenemään, voisi vaihtoehtotarkasteluun ottaa lisäksi jätteen laadullisen muutoksen.

Valtakunnallisen jättesuunnitelmassa on myös jo tiedostettu, että kierrätyksen lisääntyessä poltettavan jätteen laatu muuttuu, mikä olisi otettava huomioon uusien polttolaitosten suunnitteluvaiheessa.

Jätesuunnitelmassa todetaan niin ikään, että kapasiteettia yhdyskuntajätteen polttoon on riittävästi, mutta tiettyjen erityisalojen jätteiden kuten terveydenhuollon jätteiden, PVC-jätteiden ja autopalottamoiden seulajätteen polttoon tarvittaisiin lisäkapasiteettia. Vantaan Energian hanke ei vastaa tähän tunnistettuun tarpeeseen. Yhtenä vaihtoehtona tulisivin tarkastella näiden erityisalojen jätteiden polttoa uudessa laitoksessa.

Vaikutusalue

Vaikutusalueiden laajuus vaihtelee tarkasteltavan vaikutuksen mukaan. Pölyämisen ja roskaantumisen vaikutukset arvioidaan 500 metrin etäisyydelle saakka, hajuhaittojen esiintymistä lähimmillä asuinalueilla, laitosalueen toiminnan ja liikenteen melun vaikutuksia laitosalueiden lähialueilla sijaitsevien häiriintyvien kohteiden etäisyydelle asti. Varsinkin melun ja hajun vaikutusalue tulisi olla esitettyä laajempi kattaen koko laitosalueen ympäristön. Esimerkiksi jätevoimalan pohjoispuolella Ojangon ulkoilualue ulottuu asutusta lähemmäksi.

Maaperä, pinta- ja pohjavesi

Arviointiohjelman mukaan jätevoimalan laajennuksesta aiheutuvat vaikutukset maaperään ja pohjavesiin arvioidaan maaperän laadun, alueen maastonmuotojen ja pohjavesialueiden sijainnin perusteella ottaen huomioon myös mahdolliset onnettomuustilanteet. Myös rakentamisen vaikutukset pohjaveteen on arvioitava.

Jätevedet ja likaiset hulevedet johdetaan jätevesiviemäriin, puhtaat hulevedet avo-ojaan. Uuden linjan savukaasun puhdistuksesta syntyisi lisää jätevesiä. Arviointiselostuksessa on arvioitava jäteveden määrää suhteessa jätevesiverkoston kapasiteettiin.

Päästöt ilmaan ja ilmastoon

Ilmanlaatuvaikutuksissa arvioidaan jätteenpolton aiheuttamat savukaasupäästöt, kuljetusten päästöt eri toteutusvaihtoehdoissa sekä niiden vaikutukset ilmanlaatuun. Hankkeen ilmastovaikutuksia arvioidaan etenkin suhteessa nykytilaan. Lisäksi ilmastoon vaikuttavien hiilidioksidipäästöjen osalta esitetään laskelmat liikenteen hiilidioksidipäästöjen määrästä hankevaihtoehdoissa.

Tämän arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi on pyrittävä arvioimaan polttoaineen laadun muuttumisen vaikutuksia ilmanlaatuun ja ilmastoon, jos polttoaineen laatumuutosta ei oteta omaksi tarkasteltavaksi vaihtoehdokseen.

Arviointiselostuksessa on esitettävä myös häiriötilanteiden päästöjen vaikutukset. Nykyisessä jätevoimalassa on esimerkiksi toistuvasti ollut SO₂:n päästöraja-arvon ylityksiä. Arviointiselostukseen olisi lisäksi hyvä saada kokonaiskuva Vantaan energiatuotannon kaikista päästöistä, kun kivihielestä on luovuttu ja hanke toteutettu.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankevaihtoehtoihin ei sisälly merkittävää luonnonvarojen käyttöä, joten hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä luonnonvarojen käyttöön liittyviä vaikutuksia.

Vaikka jätevoimalassa pitäisi polttaa vain kierrätykseen kelpaamatonta jätettä, on riskinä kuitenkin, että polttokapasiteetin kasvu ei motivoi nykyisenlaiseen kierrätykseen, saati innovatiivisten

kierrätysratkaisujen syntyyn. Kierrätysmateriaaleista tulisi kuitenkin saada talteen myös pieninä pitoisuuksina esiintyviä arvokkaita raaka-aineita. Arviointiselostuksessa olisi tarkasteltava luonnonvarojen käyttöä tästäkin näkökulmasta eli onko polttokapasiteetin kasvulla vaikutusta materiaalien talteenottoon.

Sivutuotteiden määrä, laatu, käsittely ja loppusijoitus

Arviointiselostuksessa on esitettävä kapasiteetin noston aiheuttama konkreettinen jätemäärän lisäys, erityisesti kuonan ja tuhkien määrä sekä näiden ympäristövaikutukset.

Onnettomuus- ja häiriötilanteiden vaikutukset

Rakentamisen aikana jätevoimalan alueella on työmaa, mikä voi aiheuttaa häiriötilanteita ja lisätä onnettomuusriskiä. Myös nämä on kuvattava ja arvioitava YVA-selostuksessa.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Jätevoimalan viereen on suunnitteilla Remeo Oy:n kierrätysmateriaalien käsittelylaitos. Yhteisvaikutuksina on arvioitava ainakin liikennettä, melua ja ilmapäästöjä.

Maankäyttö

Vantaan kaupunkisuunnittelun näkökulmana tuodaan esille, että Östersundomin yhteisessä yleiskaavassa on merkitty Pitkäsuontiestä Helsingin puolelle jatkuva Porvoonväylän rinnakkaiskatu, johon ei ole vielä varauduttu asemakaavoissa. Jätevoimalan laajennusta suunniteltaessa tulee ottaa huomioon katuyhteyden tarvitsema tila ja käynnistää asemakaavan muuttaminen hanketta varten ajoissa.

Toteuttamiskelpoisuuden tarkastelu

Vuoden 2007 jätevoimalan YVA-selostuksesta yhteysviranomaisen lausui, että jätteen hyödyntäminen energiana on pääkaupunkiseudun jätehuoltojärjestelmän merkittävä kehityskäsi. Kuluneen reilun kymmenen vuoden aikana on huomattu resurssien niukkuus ja kulutuksen jatkuvan kasvun mahdollisuus, ja päätösten suuntaviivat ovat jo toisaalla. Vaikka vuonna 2007 kaatopaikkaläjityksestä pois pääseminen oli edistyskäsittävää, niin nyt hankkeen toteuttamiskelpoisuutta on tarkasteltava kriittisesti sekä jätteen synnyn ehkäisyn että kiertotalouden näkökulmasta.

Käsittely:

Ympäristöjohtaja muutti päätösesitystään siten, että esityksen kohtaan Vaihtoehdot, lisättiin viimeiseksi lauseeksi "Arviointiselostuksessa tulee kuvata tarkoin poltettavaksi ehdotettujen jättejakeiden koostumus sekä vaikutus laitoksen päästöihin ja syntyviin jätteisiin kussakin vaihtoehdossa. Tämä koskee myös polton lisäämisen jälkeen syntyviä sivutuotteita ja niiden sijoitusta".

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan muutetun esityksen mukaisesti antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraava lausunto.

Ympäristölautakunta toimii sekä ympäristönsuojelu- että terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan laajennuksen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa.

Vantaan Energia aikoo arvioitavana olevalla hankkeella leikata hiilidioksidipäästöjään vuoden 2010 tasosta kymmenesosaan vuoteen 2030 mennessä ja lopettaa kivihiilen käyttö energiantuotannossa kokonaan 2020-luvulla, mikä on hyvä tavoite. Kiertotalouden ja resurssiviisauden näkökulmasta polttokapasiteetin kasvu sen sijaan on ristiriitaista.

Vaihtoehdot

VE 1 tarkoittaisi 20 %:n ja VE2 peräti 60 %:n lisäystä jätevoimalan nykyiseen kapasiteettiin. VE2:ssa lisäys olisi huomattava ottaen huomioon tavoitteen vähentää jätteen syntyä ja lisätä kierrätystä. Nykyinen kapasiteetti riittää alueen yhdyskuntajätteen polttoon. Lisäkapasiteetti kohdistuisi teollisuuden ja yritystoiminnan jätteiden polttoon.

Arviointiohjelman mukaan jätevoimalan laajennuksessa polttoon tulisi kuitenkin myös samaa kierrätykseen kelpaamatonta sekajätettä kuin nykyisessä jätevoimalassa. Jätteestä osa olisi kuitenkin vielä kierrätettävissä ja hyödynnettävissä muuten kuin energiana. HSY:n vuonna 2016 tekemässä tutkimuksessa todetaan, että sekajätteeseen päätyy kotitalouksissa sekä eri toimialoilla runsaasti erilliskeräykseen kelpaavia jätelajeita, esimerkiksi biojätettä oli kotitalouksien sekajätteessä 37 %, päiväkotien ja koulujen sekajätteessä 34 %. Tuottajavastuun alaisen jätteen osuus sekajätteestä oli 32 %, mistä merkittävä osa oli muovipakkauksia.

Sekajättemäärä tulee kuitenkin vähentymään erilliskeräysvelvoitteiden tiukentuessa. Koska erilliskerättävien jätteiden määrä tulee lisääntymään ja niiden määrä poltettavan jätteen joukossa puolestaan vähenemään, voisi vaihtoehtotarkasteluun ottaa lisäksi jätteen laadullisen muutoksen.

Valtakunnallisen jätesuunnitelmassa on myös jo tiedostettu, että kierrätyksen lisääntyessä poltettavan jätteen laatu muuttuu, mikä olisi otettava huomioon uusien polttolaitosten suunnitteluvaiheessa. Jätesuunnitelmassa todetaan niin ikään, että kapasiteettia yhdyskuntajätteen polttoon on riittävästi, mutta tiettyjen erityisalojen jätteiden kuten terveydenhuollon jätteiden, PVC-jätteiden ja autopalottamoiden seulajätteen polttoon tarvittaisiin lisäkapasiteettia. Vantaan Energian hanke ei vastaa tähän tunnistettuun tarpeeseen. Yhtenä vaihtoehtona tulisikin tarkastella näiden erityisalojen jätteiden polttoa uudessa laitoksessa.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata tarkoin poltettavaksi ehdotettujen jätelajien koostumus sekä vaikutus laitoksen päästöihin ja syntyviin jätteisiin kussakin vaihtoehdossa. Tämä koskee myös polton lisäämisen jälkeen syntyviä sivutuotteita ja niiden sijoitusta

Vaikutusalue

Vaikutusalueiden laajuus vaihtelee tarkasteltavan vaikutuksen mukaan. Pölyämisen ja roskaantumisen vaikutukset arvioidaan 500 metrin etäisyydelle saakka, hajuhaittojen esiintymistä lähimmillä asuinalueilla, laitosalueen toiminnan ja liikenteen melun vaikutuksia laitosalueiden lähialueilla sijaitsevien häiriintyvien kohteiden etäisyydelle asti. Varsinkin melun ja hajun vaikutusalue tulisi olla esitettyä laajempi kattaen koko laitosalueen ympäristön. Esimerkiksi jätevoimalan pohjoispuolella Ojangan ulkoilun alue ulottuu asutusta lähemmäksi.

Maaperä, pinta- ja pohjavesi

Arviointiohjelman mukaan jätevoimalan laajennuksesta aiheutuvat vaikutukset maaperään ja pohjavesiin arvioidaan maaperän laadun, alueen maastonmuotojen ja pohjavesialueiden sijainnin perusteella ottaen

huomioon myös mahdolliset onnettomuustilanteet. Myös rakentamisen vaikutukset pohjaveteen on arvioitava.

Jätevedet ja likaiset hulevedet johdetaan jätevesiviemäriin, puhtaat hulevedet avo-ojaan. Uuden linjan savukaasun puhdistuksesta syntyisi lisää jätevesiä. Arviointiselostuksessa on arvioitava jäteveden määrää suhteessa jätevesiverkoston kapasiteettiin.

Päästöt ilmaan ja ilmastoon

Ilmanlaatuvaikutuksissa arvioidaan jätteenpolton aiheuttamat savukaasupäästöt, kuljetusten päästöt eri toteutusvaihtoehdoissa sekä niiden vaikutukset ilmanlaatuun. Hankkeen ilmastovaikutuksia arvioidaan etenkin suhteessa nykytilaan. Lisäksi ilmastoon vaikuttavien hiilidioksidipäästöjen osalta esitetään laskelmat liikenteen hiilidioksidipäästöjen määristä hankevaihtoehdoissa.

Tämän arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi on pyrittävä arvioimaan polttoaineen laadun muuttumisen vaikutuksia ilmanlaatuun ja ilmastoon, jos polttoaineen laatumuutosta ei oteta omaksi tarkasteltavaksi vaihtoehdokseen.

Arviointiselostuksessa on esitettävä myös häiriötilanteiden päästöjen vaikutukset. Nykyisessä jätevoimalassa on esimerkiksi toistuvasti ollut SO₂:n päästöraja-arvon ylityksiä. Arviointiselostukseen olisi lisäksi hyvä saada kokonaiskuva Vantaan energiatuotannon kaikista päästöistä, kun kivihielestä on luovuttu ja hanke toteutettu.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankevaihtoehtoihin ei sisälly merkittävää luonnonvarojen käyttöä, joten hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä luonnonvarojen käyttöön liittyviä vaikutuksia.

Vaikka jätevoimalassa pitäisi polttaa vain kierrätykseen kelpaamatonta jätettä, on riskinä kuitenkin, että polttokapasiteetin kasvu ei motivoi nykyisenlaiseen kierrätykseen, saati innovatiivisten kierrätysratkaisujen syntyyn. Kierrätysmateriaaleista tulisi kuitenkin saada talteen myös pieninä pitoisuuksina esiintyviä arvokkaita raaka-aineita. Arviointiselostuksessa olisi tarkasteltava luonnonvarojen käyttöä tästäkin näkökulmasta eli onko polttokapasiteetin kasvulla vaikutusta materiaalien talteenottoon.

Sivutuotteiden määrä, laatu, käsittely ja loppusijoitus

Arviointiselostuksessa on esitettävä kapasiteetin noston aiheuttama konkreettinen jätemäärän lisäys, erityisesti kuonan ja tuhkien määrä sekä näiden ympäristövaikutukset.

Onnettomuus- ja häiriötilanteiden vaikutukset

Rakentamisen aikana jätevoimalan alueella on työmaa, mikä voi aiheuttaa häiriötilanteita ja lisätä onnettomuusriskiä. Myös nämä on kuvattava ja arvioitava YVA-selostuksessa.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Jätevoimalan viereen on suunnitteilla Remeo Oy:n kierrätysmateriaalien käsittelylaitos. Yhteisvaikutuksina on arvioitava ainakin liikennettä, melua ja ilmapäästöjä.

Maankäyttö

Vantaan kaupunkisuunnittelun näkökulmana tuodaan esille, että Östersundomin yhteisessä yleiskaavassa on merkitty Pitkäsuontiestä Helsingin puolelle jatkuva Porvoonväylän rinnakkaiskatu, johon ei ole vielä varauduttu asemakaavoissa. Jätevoimalan laajennusta suunniteltaessa tulee ottaa huomioon katuyhteyden tarvitsema tila ja käynnistää asemakaavan muuttaminen hanketta varten ajoissa.

Toteuttamiskelpoisuuden tarkastelu

Vuoden 2007 jätevoimalan YVA-selostuksesta yhteysviranomaisen lausui, että jätteiden hyödyntäminen energiana on pääkaupunkiseudun jätehuoltojärjestelmän merkittävä kehitysaskel. Kuluneen reilun kymmenen vuoden aikana on huomattu resurssien niukkuus ja kulutuksen jatkuvan kasvun mahdollisuus, ja päätösten suuntaviivat ovat jo toisaalla. Vaikka vuonna 2007 kaatopaikkaläjityksestä pois pääseminen oli edistysellistä, niin nyt hankkeen toteuttamiskelpoisuutta on tarkasteltava kriittisesti sekä jätteen synnyn ehkäisyyn että kiertotalouden näkökulmasta.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Liitteet:

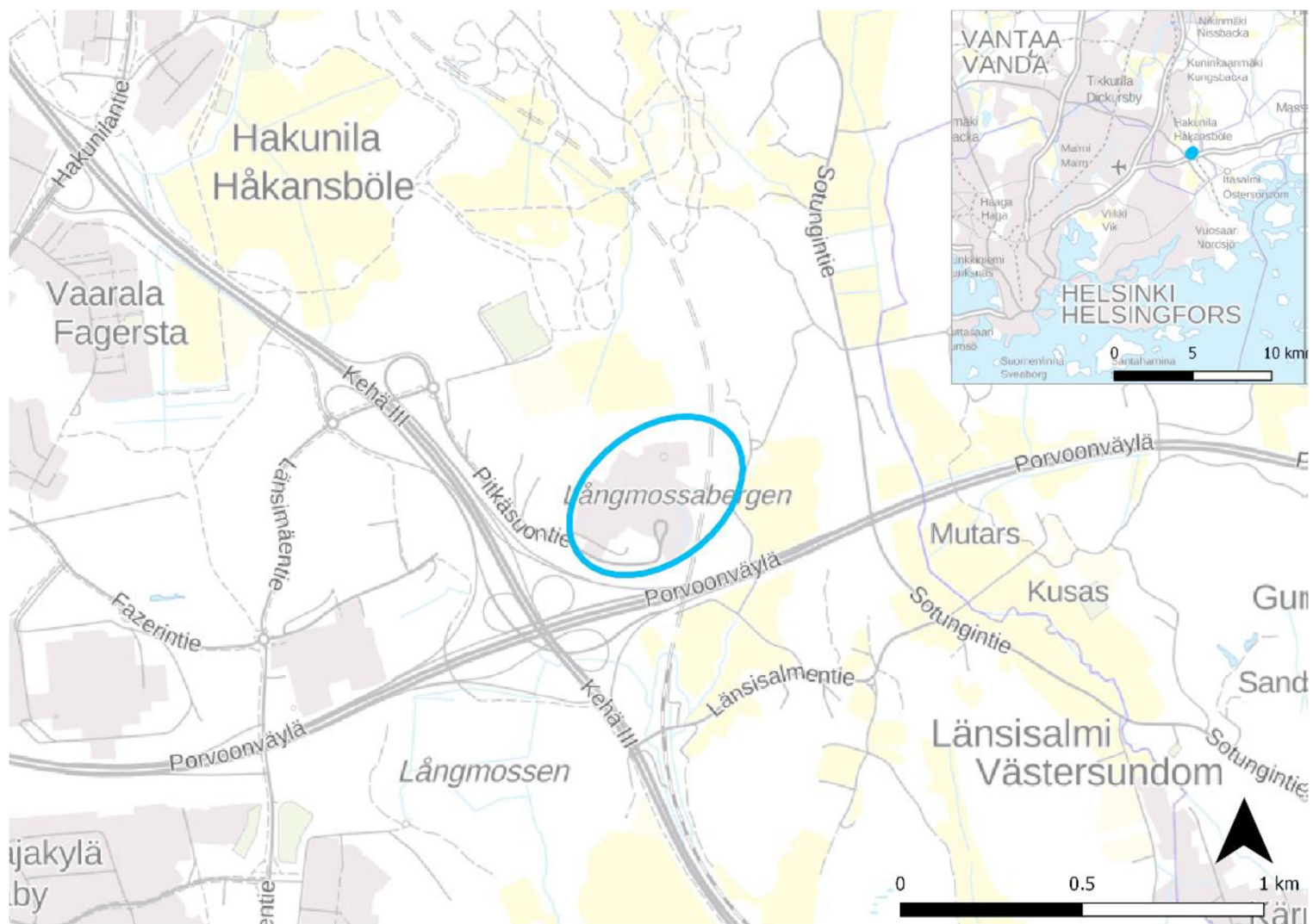
- hankealueen sijainti
- uuden kattilan toimintaperiaate

Täytäntöönpano: Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle (ilman liitteitä)

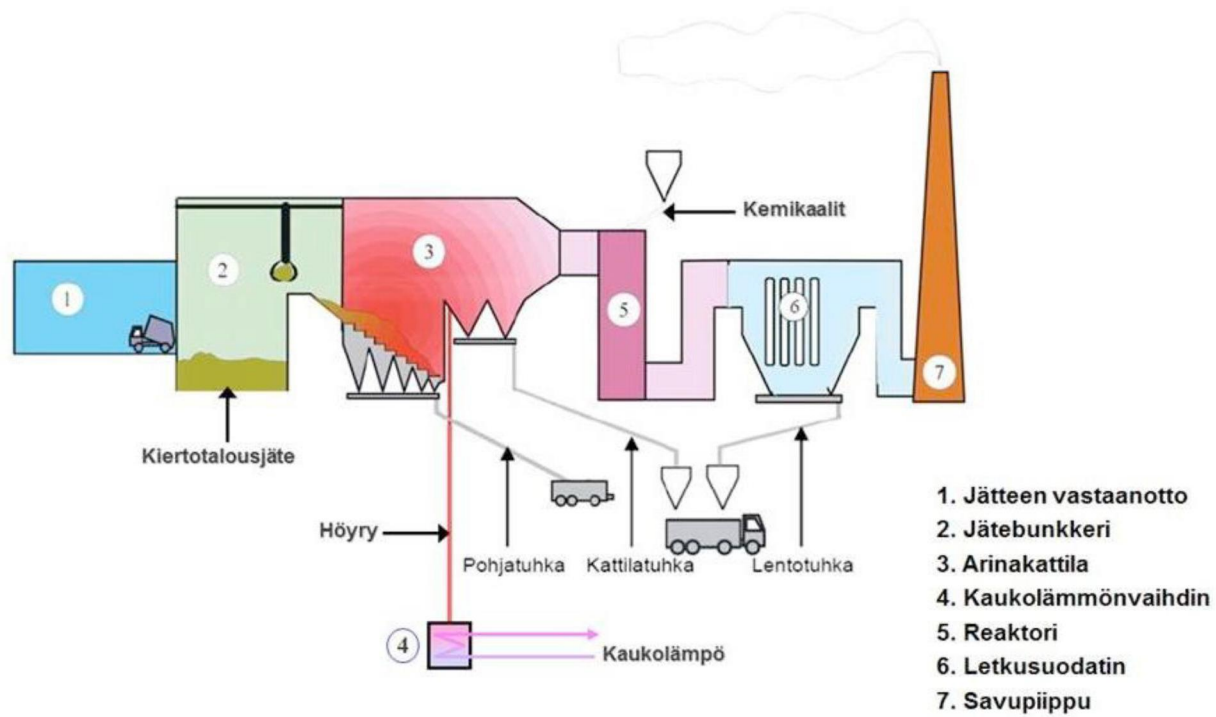
Muutoksenhakuohje: 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Maarit Rantataro, puh. 040 045 8017, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Liite 1. Jätevoimalan sijainti.

9 § Eläinlääkäreiden eläinlääkintähuoltolain 19 § mukaisten palkkioiden enimmäismäärän vahvistaminen vuodelle 2019

VD/9582/01.00.01.00/2018

KR/JP

Vireilletulo ja perustiedot

Kunnaneläinlääkäreiden eläkkeistä säädetään Julkisten alojen eläkelain 81/2016 § 85 viimeisessä momentissa. Kunnaneläinlääkäriin eläkkeen perusteena olevaa työansiota määrättäessä otetaan huomioon kunnan virkatehtävistä suorittamien palkkausetujen lisäksi eläinlääkäriin eläimen omistajilta tai haltijoilta periminä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 19 §:ssä tarkoitettuina palkkioina mainitun lain 7 §:ssä tarkoitetun kunnan toimielimen vuosittain vahvistama rahamäärä. Rahamäärä ei kuitenkaan saa ylittää kunnaneläinlääkäriin kunnallisessa virkaehtosopimuksessa sovittua, kalenterivuoden alussa voimassa ollutta alimman peruspalkan loppupalkkaa kaksinkertaisena. Jos kunnaneläinlääkäriin palvelussuhde ei jatku koko kalenterivuoden ajan, kunnan vahvistamasta vuotuisesta palkkioiden määrästä otetaan huomioon eläinlääkäriin palvelussuhteen kestoaikaa vastaava osuus. Palkkioiden vahvistamisesta ja sen ajankohdasta sekä loppupalkan muodostumisesta säädetään tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Käytännössä kunnaneläinlääkäriin eläke muodostuu kunnan maksamasta palkasta ja eläinten omistajilta perittävistä palkkioista kertyvistä eläkemaksuista. Ympäristölautakunta vahvistaa vuosittain arvion seuraavan vuoden arvioiduista palkkioista, jotka eläinlääkäri perii eläimen omistajilta. Vahvistettujen palkkioiden perusteella työnantaja maksaa lain edellyttämät eläkemaksut.

Keva on 11.10.2018 ilmoittanut vuoden 2019 palkkioiden enimmäismäärän olevan 51435,60 €. Eläinlääkäreille esitetyt summat löytyvät liitteistä 1. Niin sanotuille sopimuseläinlääkäreille (ulkopuoliset päivystäjät) maksetaan eläkepalkkaa päiväpalkkioksi lasketusta palkkiosta.

Päätökset eläinlääkäreiden toimenpidepalkkioiden määrästä on tehtävä 31.12.2018 mennessä. Kunnan monijäsenisen toimielimen tekemä vahvistuspäätös on toimitettava Kevaan 31.1.2018 mennessä.

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 9

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään,

- a) vahvistaa saatujen tietojen perusteella eläinlääkintähuoltolain 19 §:n mukaisten kaupungineläinlääkäreiden eläkepalkkaan laskettavat toimenpidepalkkiot kalenterivuodelle 2019, lautakunnan jäsenille jaetun liitteen mukaisesti ja
- b) että sopimuseläinlääkäreiden päiväpalkkio on 142,88 €

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan esityksen mukaisesti.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Liitteet:

- Eläinlääkäreiden eläinlääkintähuoltolain 19 §:n mukaisten palkkioiden vahvistaminen vuodelle 2019
- Sopimuseläinlääkärit 2019

Täytäntöönpano:

Ote henkilöstökeskus
Ote palvelussuhderekisteri@keva.fi

Tiedoksi sopimuseläinlääkärit ja kaupungineläinlääkärit sähköpostitse

Muutoksenhakuohje:

1. oikaisuvaatimusohje ympäristölautakunnalle

Lisätiedot:

Jaakko Peltomaa, 050 3181 680, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

10 § Vantaan kaupungin terveydensuojelujärjestyksen muuttaminen

VD/3545/11.02.03.10/2016

KR/KHI

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi terveydensuojelulain 51 § 3 momentin nojalla antaa yleisiä määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi ja terveydellisten olojen valvomiseksi (terveydensuojelujärjestys).

Tällä hetkellä voimassa oleva Vantaan kaupungin terveydensuojelujärjestys on hyväksytty ympäristölautakunnassa 17.8.2016 § 15. Tämän jälkeen terveydensuojelulakiin on tullut muutoksia, joiden vuoksi terveydensuojelujärjestystä on syytä päivittää. Muutosten johdosta annetaan uusi terveydensuojelujärjestys.

Ehdotetut muutokset voimassaolevaan järjestykseen:

3 § Ilmoituksenvarainen toiminta

Ilmoituksenvaraisten kohteiden listalta ehdotetaan poistettavaksi kokoontumishuoneistot, eläintenpitoon tarkoitettut rakennukset/aitaukset ja kampaamot, koska lainsäädäntö ei enää edellytä ilmoituksen tekemistä näistä toiminnoista. Lisätiedoista on poistettu viittaus vanhentuneeseen asetukseen.

4 § Asumisterveys

Perustelutekstiä on tarkennettu radonin raja-arvon osalta ajantasaisen lainsäädännön mukaiseksi.

5 § Eläintenpito

Pykälä ehdotetaan poistettavaksi kokonaisuudessaan. Eläintenpitoon liittyviä ilmoituksia terveydensuojelumääräysten nojalla vaatii pääkaupunkiseudulla ainoastaan Vantaa. Terveydensuojelulain nykyinen kevyt ilmoitusmenettely eli toiminnan rekisteröinti ja siitä toiminnanharjoittajalle lähetettävä todistus ilman käyttöönottotarkastusta ei ole enää tarkoituksenmukainen menettely terveyshaittojen ehkäisemiseen.

9 § Yleisötilaisuudet

Talousveden osalta tekstiä on tarkennettu vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä. Kun talousvettä otetaan vesijohtoverkostosta omilla laitteilla, esimerkiksi asennetaan omia vesijohtoja tai vesikalusteita, siitä tulee tehdä terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus.

11 § Voimaantulo

Uuden terveydensuojelujärjestyksen on ajateltu tulevan voimaan 1.2.2019.

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 10

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä terveydensuojelulain 51 §:n nojalla liitteen mukainen uusi Vantaan kaupungin terveydensuojelujärjestys ja

- b) että terveydensuojelujärjestys tulee voimaan 1.2.2019 ja voimaan tullessaan kumoaa 17.8.2016 § 15 hyväksytyn terveydensuojelujärjestyksen.

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan esityksen mukaisesti.

Liitteet:

- terveydensuojelujärjestys 2019
- terveydensuojelujärjestys 2016

Täytäntöönpano: Vantaan ympäristökeskus
yleistiedoksianto ilmoitustaululla
Ote: Etelä-Suomen aluehallintovirasto, PL 110, 00521 Helsinki

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus ympäristölautakunnalle

Lisätiedot: 1. kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen, p. 040 724 8590, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNGIN TERVEYDENSUOJELU- JÄRJESTYS

YLA 12.12.2018

SISÄLLYS

1 § SOVELTAMISALA JA TAVOITE	3
2 § TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN NOUDATTAMISEN VALVONTA	3
3 § ILMOITUSVELVOLLISET TYÖTILAT JA TOIMINNOT	3
4 § ASUMISTERVEYS	5
5 § ELÄINTEN HAUTAAMINEN	6
6 § LINTUJEN RUOKINTA	6
7 § HAITTAELÄINTEN TORJUNTA	7
8 § YLEISÖTILAISUUDET	7
TALOUSVESI	8
JÄTEVESI	8
KÄYMÄLÄT	8
JÄTEASTIAT	9
9 § SEURAAMUKSET TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYK- SEN RIKKOMISESTA JA LAIMINLYÖNNISTÄ	9
10 § MÄÄRÄYSTEN VOIMAANTULO	9
PERUSTELUT	10

Vantaan kaupungin ympäristölautakunta on hyväksynyt terveydensuojelujärjestyksen
12.12.2018 § xx
Määräykset tulevat voimaan 01.02.2019.

1 § SOVELTAMISALA JA TAVOITE

Vantaan kaupungissa on noudatettava tätä terveydensuojelujärjestystä, joka on annettu terveydensuojelulain (763/1994) 51 §:n momentin 3 perusteella. Järjestys on voimassa koko kaupungin alueella, ellei jäljempänä toisin määrätä. Jos laissa tai sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetään näistä määräyksistä poikkeavasti, ovat nämä paikalliset terveydensuojelumääräykset lainsäädäntöön nähden väistyviä. Terveydensuojelujärjestystä noudatetaan muun lainsäädännön tai muiden kunnallisten määräysten rinnalla.

Terveydensuojelujärjestyksen tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ylläpitää ja edistää väestön terveyttä sekä ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa.

2 § TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN NOUDATTAMISEN VALVONTA

Terveydensuojelujärjestyksessä annettujen määräyksien noudattamista valvovat Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan alaisen ympäristökeskuksen terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavat viranhaltijat.

3 § ILMOITUSVELVOLLISET TYÖTILAT JA TOIMINNOT

Terveydensuojelulain 13 §:ssä mainittujen tilojen ja toimintojen perustamisesta, käyttöönotosta ja olennaisesta muuttamisesta on toiminnanharjoittajan tehtävä kirjallinen ilmoitus terveydensuojeluviranomaiselle terveydensuojelulain 13 §:n mukaisesti ennen toiminnan aloittamista.

Terveydensuojeluviranomainen käsittelee ilmoituksen. Ilmoituksen johdosta voidaan asettaa tarpeellisia ehtoja terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Ilmoituksen käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus ennen kuin uusi toiminnanharjoittaja aloittaa toiminnan. Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava kirjallisesti ympäristökeskukseen.

Terveydensuojelulain 13 §:ssä tarkoitettuja huoneistoja ja toimintoja ovat esimerkiksi:

- majoitushuoneisto
- yleiseen käyttöön tarkoitettu sauna, uima-allas ja uimaranta
- koulu, päiväkot, nuoriso- ja kerhotila
- sosiaalialan laitos
- kauneushoitola, kynsistudio, solarium-, tatuointi- tai muu huoneisto, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä tai hoitoa
- sisäliikuntatila
- muut huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta voi aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa

Tarvittaessa terveydensuojeluviranomainen voi edellyttää ilmoitusta muiden toimintojen tiloista, jos niistä voi aiheutua terveyshaittaa. Tällaisia ovat esimerkiksi:

- sisätilat, joissa käytetään voimakkaita ääniä tai soitetaan musiikkia suurella äänenvoimakkuudella
- kemialliset pesulat, maalaamot, kirjapainot, kopiolaitokset tai vastaavat, joissa käsitellään liuottimia tai muita haitallisia aineita
- sisätiloissa sijaitsevat ampumaradat ja moottoriradat
- ajoneuvojen, moottorien tai vastaavien muiden koneiden testaus- ja huoltotoiminta

Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa.

Lisätietoa:

Määräykset ilmoitusvelvollisista työtiloista ja toiminnoista löytyvät terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:stä.

4 § ASUMISTERVEYS

Uusien asuntojen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee Vantaan alueella ottaa radonturvallinen rakentaminen huomioon. Alueilla, joilla ei ole käytettävissä tai suunnitteilla yleistä vesijohtoa, on talousveden hankintaa suunniteltaessa otettava huomioon, että Vantaalla on alueita, joissa pohjaveden (porakaivot) radioaktiivisuus saattaa olla korkea.

Asunnon ja muiden oleskelutilojen tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu tiloissa asuville tai oleskeleville terveyshaittaa. Kiinteistön omistaja on pääsääntöisesti velvollinen selvittämään ja poistamaan mahdollisesti asunnossa tai muussa oleskelutilassa olevan terveyshaitan. Jos terveyshaitta aiheutuu asunnon tai muun oleskelutilan käytöstä, joka ei ole tavanomaista, terveyshaitan poistamisesta vastaa asunnon tai muun oleskelutilan haltija.

Asuntojen terveydellisten olojen valvonta kuuluu kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin. Jos kiinteistön omistaja tai tämän edustaja ei selvitä epäiltyä terveyshaittaa tai tee tarvittavia korjauksia, asukas voi ottaa yhteyttä kunnan terveydensuojeluviranomaiseen.

Lisätietoja:

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)

5 § ELÄINTEN HAUTAAMINEN

Kuolleet lemmikkieläimet sekä hevoset saa haudata maahan, jos siitä ei aiheudu terveyshaittaa (terveydensuojelulaki 24 §). Hevosten hautaamisesta on pidettävä kirjaa ja kirjanpito on säilytettävä kahden vuoden ajan. Eläimet saa haudata vain kiinteistönomistajan luvalla. Eläimiä ei saa haudata pohjavesialueelle, vedenottamon suoja-alueelle, 250 metriä lähemmäksi talousvesikaivoa tai vesistöön viettävään rinteeseen.

Haudattaessa alle 40-kiloinen eläin, tulee sen päällä olla vähintään 0,5 metrin paksuinen maakerros. Haudattaessa yli 40-kiloinen eläin, tulee sen päällä olla vähintään metrin paksuinen maakerros. Hauta tulee peittää välittömästi.

Nautoja, lampaita, vuohia, sikoja tai siipikarjaa ei saa haudata, vaan ruhot on käsiteltävä sivutuoteasetuksen (EY) N:o 1069/2009 mukaisesti destruktiolaitoksessa. Kotiteurastuksesta on oltava etukäteen yhteydessä kaupungineläinlääkäriin.

Lisätietoa:

Vantaan kaupungineläinlääkärin vastaanoton kautta on mahdollista järjestää kuolleen lemmikkieläimen yhteis- tai yksilötuhkaus erillistä, kulloisenkin hinnaston mukaista korvausta vastaan (www.vantaa.fi/elainlaakari).

Hautapaikan kuolleelle lemmikille voi lunastaa Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen toimistosta (www.hesy.fi).

6 § LINTUJEN RUOKINTA

Lintujen ruokinta on sallittu vain kiinteistön omistajan luvalla omistajan osoittamissa paikoissa.

Lintujen ruokinta saattaa houkutella paikalle myös haittaeläimiä. Jos kerrosta tai rivitalokiinteistö sallii lintujen ruokinnan, tulee sen suorittaa suunnitelmallista jyrsijöiden torjuntaa turvallisella tavalla ympäristön lapset ja lemmikkieläimet huomioiden.

Kiinteistön omistajan on annettava asukkaille ohjeet, joissa kerrotaan:

- hygieenisestä ruokintatavasta (mm. ruokaa ei tule tarjota suoraan maasta)
- oikeanlaisesta ravinnosta

Kiinteistön omistajan on huolehdittava, ettei ruokinnasta aiheudu naapureille tai muulle ympäristölle terveys- tai hygieniahaittaa.

Suositus:

Lintuja ja muita luonnoneläimiä suositellaan ruokittavan vain pakkasjakson aikana.

7 § HAITTAELÄINTEN TORJUNTA

Kiinteistön on huolehdittava, ettei haittaeläimille ole saatavana ravintoa tai pesimispaikkoja. Kiinteistöillä olevat käytöstä poistetut talousvesikaivot, saostuskaivot, jätevesisäiliöt ja muut vastaavat rakenteet ja altaat tulee poistaa tai täyttää puhtaalla täytemaalla tyhjennyksen ja puhdistuksen jälkeen.

Teollisuuslaitosten, varastoalueiden ja liikekiinteistöjen on tehtävä suunnitelma haittaeläinten torjumiseksi ja poistamiseksi ja tarpeen tullen ryhdyttävä toimenpiteisiin haittaeläinten poistamiseksi.

Jos huoneistossa havaitaan haittaeläimiä, on asiasta oltava yhteydessä kiinteistön isännöitsijään tai omistajaan.

8 § YLEISÖTILAISUUDET

Yleisötilaisuuden järjestäjän on tehtävä kirjallinen ilmoitus ympäristökeskukseen, jos yleisötilaisuuteen arvioidaan osallistuvan yhtä aikaa yli 500 henkilöä. Tilaisuuden luonteesta tai tapahtumapaikan erityispiirteistä riippuen on ilmoitus tarvittaessa tehtävä pienemmistäkin tilaisuuksista esimerkiksi useamman päivän kestävät tai toistuvat tilaisuudet.

Ilmoitus tulee tehdä vähintään 30 vuorokautta ennen tilaisuutta. Ilmoituksessa selvitetään, miten tapahtuman talousvesi-, jätevesi-, käymälä- ja jätehuoltojärjestelyt toteutetaan. Yleisötilaisuuksien hygieeniset olosuhteet tulee järjestää siten, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa.

TALOUSVESI

Yleisötilaisuuksissa käytettävä talousvesi voidaan mahdollisuuksien mukaan hankkia alueen vesijohtoverkostosta tai vettä voidaan toimittaa paikan päälle esimerkiksi säiliössä. Jos talousvettä otetaan vesijohtoverkostosta omilla laitteilla, esimerkiksi asennetaan omia vesijohtoja tai vesikalusteita, tulee siitä tehdä terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus. Ilmoituksen tekee se, joka järjestää talousveden saannin tilaisuuteen.

Käytettävän talousveden on täytettävä talousvedelle asetetut laatuvaatimukset. Tarvittaessa veden laatu tulee tutkia ennen tilaisuuden alkamista.

JÄTEVESI

Yleisötilaisuudessa syntyvät jätevedet tulee johtaa viemäriin tai sen puuttuessa kerätä umpinaiseen säiliöön. Vähäisiä määriä ympäristölle haitattomia jätevesiä, kuten käsienvesivesi, voidaan johtaa hallitusti maastoon.

KÄYMÄLÄT

Suuressa yleisötilaisuudessa on oltava käytettävissä riittävästi asianmukaisesti varustettuja käymälöitä sekä miehille että naisille. Käymälöiden on sijaittava tarkoituksenmukaisesti eri puolilla tapahtuma-aluetta. Käymälässä tai sen välittömässä läheisyydessä on oltava mahdollisuus käsien pesuun tai muu riittävä mahdollisuus käsihygienian ylläpitoon. Käymälät on tyhjennettävä ja siivottava asianmukaisesti. Alueelle on laitettava opasteet käymälöiden sijainnista. Käymälöitä varataan alla olevan taulukon mukaisesti. Tilaisuuden järjestäjän on varauduttava hankkimaan paikalle tarvittaessa lisää käymälöitä riittävän nopeasti.

Osallistujamäärä	Naisille	Miehille*	Näistä liikuntaesteisille
<50	1	1	1
51 - 250	2	2	1
210 - 500	3	3	1
501 - 750	5	4	1
751 - 1000	6	5	1
yli 1000 osallistujaa, jokaista 250 osallistujaa kohden	+ 1	+ 1	1/1000 osallistujaa

* miesten käymälöistä 50 % voidaan korvata vastaavalla määrällä virtsa-altaita

Mitoituksesta voidaan poiketa, jos tilaisuuden luonne tai paikka sitä edellyttää. Käymälöiden määrää voidaan vähentää, mikäli yleisötilaisuuden järjestäjä on sopinut lähitöillä olevien yleisö-wc:iden käytöstä kyseisten wc:iden ylläpitäjän kanssa tai mikäli osanottajat majoittuvat matkailuautoissa tai -vaunuissa. Määrä on puolestaan lisättävä, jos tilaisuudessa anniskellaan alkoholia tai se kestää yli viisi tuntia.

JÄTEASTIAT

Tilaisuuden järjestäjän tulee huolehtia tapahtuma-alueen ja sen lähiympäristön puhtaanapidosta tapahtuman aikana ja sen jälkeen. Tapahtuma-alueella tulee olla tilaisuuden luonteeseen nähden riittävästi kannellisia jätessäiliöitä. Jäteastiat on sijoitettava ja hoidettava niin, että niistä aiheutu hajua tai muuta terveyshaittaa ja etteivät eläimet pääse jäteastioihin.

Lisätietoja:

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus suurten yleisötilaisuuksien hygieenisistä järjestelyistä ja jätehuollosta (405/2009)

9 § SEURAAMUKSET TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN RIKKOMISESTA JA LAIMINLYÖNNISTÄ

Terveysuojelujärjestyksen valvontaan ja hallintopakoon sovelletaan terveysuojelulain 13 luvun säännöksiä.

Rangaistuksesta vastoin terveysuojelulakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä toiminnasta säädetään rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä.

10 § MÄÄRÄYSTEN VOIMAANTULO

Terveysuojelujärjestys tulee voimaan 1. päivänä helmikuuta 2019.

PERUSTELUT

1 § SOVELTAMISALA JA TAVOITE

Terveysnsuojelulain 51 §:n 3 mom. mukaan terveysnsuojeluviranomainen voi antaa yleisiä määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi ja terveydellisten olojen valvomiseksi.

Terveysnsuojelulain voimassaolon aikana on ilmennyt, että terveysnsuojelujärjestyksen antaminen on välttämätöntä terveydellisesti hyväksyttävien elinolojen säilymiseksi ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

2 § TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN NOUDATTAMISEN VALVONTA

Kunnan terveysnsuojeluun kuuluvista tehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin (kunnan terveysnsuojeluviranomainen). Terveysnsuojelumääräyksiä valvovat Vantaan ympäristökeskuksen viranhaltijat.

3 § ILMOITUSVELVOLLISET TYÖTILAT JA TOIMINNOT

Määräyksellä pyritään saamaan tehokkaammin valvonnan alaiseksi toimintoja, joista tähän asti on ollut vaikea saada tietoa. Vaikka lain antama velvoite jo sinänsä velvoittaa toiminnanharjoittajia tekemään ilmoituksen pykälässä luetelluista toiminnoista, tällä määräyksellä selvennetään asiaa ja tehostetaan näin valvontaa.

4 § ASUMISTERVEYS

Radonturvallisen rakentamisen huomioiminen on Vantaalla tarpeellista, sillä radonmittauksilla ei ole pystytty osoittamaan, että uusien asuntojen radonpitoisuudet olisivat selkeästi ja säännönmukaisesti alle raja-arvon 300 Bq/m³.

Kiinteistönomistaja on pääsääntöisesti velvollinen selvittämään ja poistamaan mahdollisesti asunnossa tai muussa oleskelutilassa olevan terveyshaittaa aiheuttavan tekijän (esim. melu, tärinä, haju, savu, valo, liiallinen lämpö tai kylmyys, kosteus ja pöly).

5 § ELÄINTEN HAUTAAMINEN

Kyselyt eläinten hautaamisesta työllistävät säännöllisesti ympäristöterveydenhuollon viranomaisia. Haudattaessa suuria eläimiä tiheään asutulle alueelle, voi siitä syntyä etenkin kesäaikaista hygieni- ja viihtyvyysongelmia. Tällä määräyksellä ja ohjeistuksella pyritään jo ennalta välttämään näitä tilanteita.

Terveysuojelulain 24 §:n mukaan kunnan on osoitettava kuolleiden eläinten hautaamiseen ja hävittämiseen sellainen paikka tai tapa, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa.

6 § LINTUJEN RUOKINTA

Lintujen ruokinta saattaa aiheuttaa ihmisille hygieniä- ja terveyshaittaa. Tällä määräyksellä pyritään ennalta vähentämään näitä haittoja saamalla vastuutahot noudattamaan ja valvomaan asianmukaista lintujen ruokintaa ottaen huomioon myös niiden hyvinvoinnin. Useilla Vantaan kaupungin alueilla on todettu rotta-, varis tai muu haittaeläinongelma, jolloin kiinteistönomistajien aktiivisempi osallistuminen rottien ja muiden jyräjien torjuntaan on tarpeen.

7 § HAITTAELÄINTEN TORJUNTA

Haittaeläimet saattavat aiheuttaa ihmisille hygieniä- ja terveyshaittaa. Lisäksi ne tuhoavat kiinteistöjen rakenteita ja aiheuttavat näin kustannuksia. Kiinteistöillä olevat käytöstä poistetut talousvesikaivot, saostuskaivot, jätevesisäiliöt ym. vastaavat rakenteet toimivat haittaeläinten, kuten rottien ja hiirien pesimispaikkoina.

8 § YLEISÖTILAISUUDET

Jos yleisötilaisuuksien jätehuoltoja sekä talousvesihuoltoja ei hoideta asianmukaisesti, saattaa siitä aiheutua hygieniä- ja terveyshaittaa tilaisuuksiin osallistujille. Lisäksi asianmukaisen jätehuollon laiminlyönnistä saattaa aiheutua pidempiaikaista haittaa alueen asukkaille mm. vahinkoeläinten lisääntymisenä.

Määräyksellä yleisötilaisuuden wc-tiloista pyritään turvaamaan hygienian säilyminen alueella sekä ottamaan huomioon myös liikuntarajoitteiset henkilöt.

9 § SEURAAMUKSET TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN RIKKOMISESTA JA LAIMINLYÖNNISTÄ

Pykälässä toistetaan terveydensuojelulaissa annetut rangaistusperusteet.

Ympäristökeskus
Ympäristöterveydenhuolto

PL 8801,
01030 VANTAAN KAUPUNKI
p. 09 839 231 26

VANTAAN KAUPUNGIN **TERVEYDENSUOJELU-** **JÄRJESTYS**

SISÄLLYS

1 § SOVELTAMISALA JA TAVOITE	3
2 § TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN NOUDATTAMISEN VALVONTA	3
3 § ILMOITUKSENVARAINEN TOIMINTA	3
4 § ASUMISTERVEYS	4
5 § ELÄINTENPITO	5
6 § ELÄINTEN HAUTAAMINEN	5
7 § LINTUJEN RUOKINTA	6
8 § HAITTAELÄINTEN TORJUNTA	7
9 § YLEISÖTILAISUUDET	7
TALOUSVESI	7
JÄTEVESI	7
KÄYMÄLÄT	7
JÄTEASTIAT	8
10 § SEURAAMUKSET TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN RIKKOMISESTA JA LAIMINLYÖNNISTÄ	9
11 § MÄÄRÄYSTEN VOIMAANTULO	9
PERUSTELUT	10

1 § SOVELTAMISALA JA TAVOITE

Vantaan kaupungissa on noudatettava tätä terveydensuojelujärjestystä, joka on annettu terveydensuojelulain (763/1994) 51 §:n 3 momentin perusteella. Järjestys on voimassa koko kaupungin alueella, ellei jäljempänä toisin määrätä. Jos laissa tai sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetään näistä määräyksistä poikkeavasti, ovat nämä paikalliset terveydensuojelumääräykset lainsäädäntöön nähden väistyviä. Terveydensuojelujärjestystä noudatetaan muun lainsäädännön tai muiden kunnallisten määräysten rinnalla.

Terveydensuojelujärjestyksen tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ylläpitää ja edistää väestön terveyttä sekä ennaltaehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa.

2 § TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN NOUDATTAMISEN VALVONTA

Terveydensuojelujärjestyksessä annettujen määräyksien noudattamista valvovat Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan alaisen ympäristökeskuksen terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavat viranhaltijat.

3 § ILMOITUKSENVARAINEN TOIMINTA

Terveydensuojelulain 13 §:ssä mainittujen tilojen ja toimintojen perustamisesta, käyttöönotosta ja olennaisesta muuttamisesta on toiminnanharjoittajan tehtävä kirjallinen ilmoitus terveydensuojeluviranomaiselle terveydensuojelulain 13 §:n mukaisesti ennen toiminnan aloittamista.

Terveydensuojeluviranomainen käsittelee ilmoituksen. Ilmoituksen johdosta voidaan asettaa tarpeellisia ehtoja terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Ilmoituksen käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Toiminnanharjoittajan vaihtumisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus ennen kuin uusi toiminnanharjoittaja aloittaa toiminnan. Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava kirjallisesti ympäristökeskukseen.

Terveydensuojelulain 13 §:ssä tarkoitettuja huoneistoja ja toimintoja ovat esimerkiksi:

- kokoontumis- ja majoitushuoneisto
- yleiseen käyttöön tarkoitettu sauna, uima-allas ja uimaranta

- eläinten pitoon tarkoitetun rakennuksen tai aitauksen sijoittaminen / käyttöönotto asemakaava-alueelle tai muulle taajaan asutulle alueelle (katso 5 §)
- koulu, päiväkot, nuoriso- ja kerhotila
- sosiaalialan laitos
- kampaamo, kauneushoitola, kynsistudio, solarium-, tatuointi- tai muu huoneisto, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä tai hoitoa
- sisäliikuntatila
- muut huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta voi aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa

Tarvittaessa terveydensuojeluviranomainen voi edellyttää ilmoitusta muiden toiminnoista ja tiloista, jos niistä voi aiheutua terveyshaittaa. Tällaisia ovat esimerkiksi:

- sisätilat, joissa käytetään voimakkaita ääniä tai soitetaan musiikkia suurella äänenvoimakkuudella
- kemialliset pesulat, maalaamot, kirjapainot, kopiolaitokset tai vastaavat, joissa käsitellään liuottimia tai muita haitallisia aineita
- sisätiloissa sijaitsevat ampumaradat ja moottoriradat
- ajoneuvojen, moottorien tai vastaavien muiden koneiden testaus- ja huoltotoiminta

Ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa.

Lisätietoa:

Määräykset ilmoitusvelvollisista työtiloista ja toiminnoista löytyvät terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:stä sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta (167/2003).

4 § ASUMISTERVEYS

Uusien asuntojen suunnittelussa ja rakentamisessa tulee Vantaan alueella ottaa radonturvallinen rakentaminen huomioon. Alueilla, joilla ei ole käytettävissä tai suunnitteilla yleistä vesijohtoa, on talousveden hankintaa suunniteltaessa otettava huomioon, että Vantaalla on alueita, joissa pohjaveden (porakaivot) radioaktiivisuus saattaa olla korkea.

Asunnon ja muiden oleskelutilojen tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu tiloissa asuville tai oleskeleville terveyshaittaa. Kiinteistön omistaja on pääsääntöisesti velvollinen selvittämään ja poistamaan mahdollisesti asunnossa tai muussa oleskelutilassa olevan terveyshaitan. Jos terveyshaitta aiheutuu

asunnon tai muun oleskelutilan käytöstä, joka ei ole tavanomaista, terveyshaitan poistamisesta vastaa asunnon tai muun oleskelutilan haltija.

Asuntojen terveydellisten olojen valvonta kuuluu kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin. Jos kiinteistön omistaja tai tämän edustaja ei selvittä epäiltyä terveyshaittaa tai tee tarvittavia korjauksia, asukas voi ottaa yhteyttä kunnan terveydensuojeluviranomaiseen.

Lisätietoja:

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksesta (545/2015)

5 § ELÄINTENPITO

Vantaan kaupungin asemakaava-alueella sekä muulla tiheään asutulla (yleiskaavan tai osayleiskaavan A1, A2, A3 ja A4 alueet) alueella on tehtävä terveydensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus eläintenpitoon tarkoitetun rakennuksen tai aitauksen sijoittamisesta tai käyttöönotosta, jos siellä pidetään seuraavia eläimiä:

- tuotantoeläimet, kuten sika, nauta, hevonen, vuohi, lammas, kukko, poro, laama tai alpaka eläinmäärästä riippumatta
- kanoista tai muista siipikarjajäsenistä, jos niitä on enemmän kuin kuusi
- täysikasvuisista koirista ja kissoista, jos niitä on enemmän kuin kuusi

Harvaan asutulla alueella sekä maatalousalueeksi luettavalla alueella ilmoitusta ei ole tarpeen antaa.

Ennen eläintenpitoa ja aitauksen perustamista on kuultava lähiseudun asukkaita siitä mahdollisesti aiheutuvasta melu- tai hajuhaitasta.

Lisätietoja:

Hevosten ja ponien ulkotarhojen ja ratsastuskenttien sijoittamisesta ja hoidosta määrätään Vantaan kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä 8 §.

6 § ELÄINTEN HAUTAAMINEN

Kuolleet lemmikkieläimet sekä hevoset saa haudata maahan, jos siitä ei aiheudu terveyshaittaa (terveydensuojelulaki 24 §). Hevosten hautaamisesta on pidettävä kirjaa ja kirjanpito on säilytettävä kahden vuoden ajan. Eläimet saa haudata vain kiinteistönomistajan luvalla. Eläimiä ei saa haudata pohjavesialueelle, vedenottamon suoja-alueelle, 250 metriä lähemmäksi talousvesikaivoa tai vesistöön viettävään rinteeseen.

Haudattaessa alle 40-kiloinen eläin, tulee sen päällä olla vähintään 0,5 metrin paksuinen maakerros. Haudattaessa yli 40-kiloinen eläin, tulee sen päällä olla vähintään metrin paksuinen maakerros. Hauta tulee peittää välittömästi.

Nautoja, lampaita, vuohia, sikoja tai siipikarjaa ei saa haudata, vaan ruhot on käsiteltävä sivutuoteasetuksen (EY) N:o 1069/2009 mukaisesti destruktiolaitoksessa. Kotiteurastuksesta on oltava etukäteen yhteydessä kaupungineläinlääkäriin.

Lisätietoa:

Vantaan kaupungineläinlääkäriin vastaanoton kautta on mahdollista järjestää kuolleen lemmikkieläimen yhteis- tai yksilötuhkaus erillistä, kulloisenkin hinnaston mukaista korvausta vastaan (www.vantaa.fi).

Hautapaikan kuolleelle lemmikille voi lunastaa Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen toimistosta (www.hesy.fi).

7 § LINTUJEN RUOKINTA

Lintujen ruokinta on sallittu vain kiinteistön omistajan luvalla omistajan osoittamissa paikoissa.

Lintujen ruokinta saattaa houkutella paikalle myös haittaeläimiä. Jos kerrotaan rivitalokiinteistö sallii lintujen ruokinnan, tulee sen suorittaa suunnitelmallista jyräjien torjuntaa turvallisella tavalla ympäristön lapset ja lemmikkieläimet huomioiden.

Kiinteistön omistajan on annettava asukkaille ohjeet, joissa kerrotaan:

- hygieenisestä ruokintatavasta (mm. ruokaa ei tule tarjota suoraan maasta)
- oikeanlaisesta ravinnosta

Kiinteistön omistajan on huolehdittava, ettei ruokinnasta aiheudu naapureille tai muulle ympäristölle terveys- tai hygieniahaittaa.

Suositus:

Lintuja ja muita luonnoneläimiä suositellaan ruokittavan vain pakkasjakson aikana.

8 § HAITTAELÄINTEN TORJUNTA

Kiinteistön on huolehdittava, ettei haittaeläimille ole saatavana ravintoa tai pesimispaikkoja. Kiinteistöillä olevat käytöstä poistetut talousvesikaivot, saostuskaivot, jätevesisäiliöt ja muut vastaavat rakenteet ja altaat tulee poistaa tai täyttää puhtaalla täytemaalla tyhjennyksen ja puhdistuksen jälkeen.

Teollisuuslaitosten, varastoalueiden ja liikekiinteistöjen on tehtävä suunnitelma haittaeläinten torjumiseksi ja poistamiseksi ja tarpeen tullen ryhdyttävä toimenpiteisiin haittaeläinten poistamiseksi.

Jos huoneistossa havaitaan haittaeläimiä, on asiasta oltava yhteydessä kiinteistön isännöitsijään tai omistajaan.

9 § YLEISÖTILAISUUDET

Yleisötilaisuuden järjestäjän on tehtävä kirjallinen ilmoitus ympäristökeskukseen, jos yleisötilaisuuteen arvioidaan osallistuvan yhtä aikaa yli 500 henkilöä. Tilaisuuden luonteesta tai tapahtumapaikan erityispiirteistä riippuen on ilmoitus tarvittaessa tehtävä pienemmistäkin tilaisuuksista esimerkiksi useamman päivän kestävät tai toistuvat tilaisuudet.

Ilmoitus tulee tehdä vähintään 30 vuorokautta ennen tilaisuutta. Ilmoituksessa selvitetään, miten tapahtuman talousvesi-, jätevesi-, käymälä- ja jätehuoltojärjestelyt toteutetaan. Yleisötilaisuuksien hygieeniset olosuhteet tulee järjestää siten, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa.

TALOUSVESI

Yleisötilaisuuksissa käytettävä talousvesi voidaan mahdollisuuksien mukaan hankkia alueen vesijohtoverkostosta tai vettä voidaan toimittaa paikan päälle esimerkiksi säiliössä. Käytettävän talousveden on täytettävä talousvedelle asetetut laatuvaatimukset. Tarvittaessa veden laatu tulee tutkia ennen tilaisuuden alkamista.

JÄTEVESI

Yleisötilaisuudessa syntyvät jätevedet tulee johtaa jätevesiviemäriin tai sen puuttuessa kerätä umpinaiseen säiliöön. Vähäisiä määriä ympäristölle haittattomia jätevesiä, kuten käsienpesuvesi, voidaan johtaa hallitusti maastoon.

KÄYMÄLÄT

Suuressa yleisötilaisuudessa on oltava käytettävissä riittävästi asianmukaisesti varustettuja käymälöitä sekä miehille että naisille. Käymälöiden on sijoitettava tarkoituksenmukaisesti eri puolilla tapahtuma-aluetta. Käymälässä tai sen välittömässä läheisyydessä on oltava mahdollisuus käsien pesuun tai muu riittävä mahdollisuus käsihygienian ylläpitoon. Käymälät on tyhjennettävä ja siivottava asianmukaisesti. Alueelle on laitettava opasteet käymälöiden sijainnista. Käymälöitä varataan alla olevan taulukon mukaisesti. Tilaisuuden järjestäjän on varauduttava hankkimaan paikalle tarvittaessa lisää käymälöitä riittävän nopeasti.

Osallistujamäärä	Naisille	Miehille*	Näistä liikuntaesteisille
<50	1	1	1
51 - 250	2	2	1
210 - 500	3	3	1
501 - 750	5	4	1
751 - 1000	6	5	1
yli 1000 osallistujaa, jokaista 250 osallistujaa kohden	+ 1	+ 1	1/1000 osallistujaa

* miesten käymälöistä 50 % voidaan korvata vastaavalla määrällä virtsa-altaita

Mitoituksesta voidaan poiketa, jos tilaisuuden luonne tai paikka sitä edellyttää. Käymälöiden määrää voidaan vähentää, mikäli yleisötilaisuuden järjestäjä on sopinut lähistöllä olevien yleisö-wc:iden käytöstä kyseisten wc:iden ylläpitäjän kanssa tai mikäli osanottajat majoittuvat matkailuautoissa tai -vaunuissa. Määrää on puolestaan lisättävä, jos tilaisuudessa anniskellaan alkoholia tai se kestää yli viisi tuntia.

JÄTEASTIAT

Tilaisuuden järjestäjän tulee huolehtia tapahtuma-alueen ja sen lähiympäristön puhtaanapidosta tapahtuman aikana ja sen jälkeen. Tapahtuma-alueella tulee olla tilaisuuden luonteeseen nähden riittävästi kannellisia jäteastioita. Jäteastiat on sijoitettava ja hoidettava niin, ettei niistä aiheudu hajua tai muuta terveyshaittaa ja etteivät eläimet pääse jäteastioihin.

Lisätietoja:

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus suurten yleisötilaisuuksien hygieenistä järjestelyistä ja jätehuollosta (405/2009)

10 § SEURAAMUKSET TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN RIKKOMISESTA JA LAIMINLYÖNNISTÄ

Terveysuojelujärjestyksen valvontaan ja hallintopakoon sovelletaan terveysuojelulain 13 luvun säännöksiä.

Rangaistuksesta vastoin terveysuojelulakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä toiminnasta säädetään rikoslain (39/1889) 44 luvun 1 §:ssä.

11 § MÄÄRÄYSTEN VOIMAANTULO

Terveysuojelujärjestys tulee voimaan 1. päivänä lokakuuta 2016.

PERUSTELUT

1 § SOVELTAMISALA JA TAVOITE

Terveystensuojelulain 51 §:n 3 mom. mukaan terveystensuojeluviranomainen voi antaa yleisiä määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi ja terveydellisten olojen valvomiseksi.

Terveystensuojelulain voimassaolon aikana on ilmennyt, että terveystensuojelujärjestyksen antaminen on välttämätöntä terveydellisesti hyväksyttävien elinolojen säilymiseksi ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi.

2 § TERVEYSTENSUOJELUJÄRJESTYKSEN NOUDATTAMISEN VALVONTA

Kunnan terveystensuojeluun kuuluvista tehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin (kunnan terveystensuojeluviranomainen). Terveystensuojelumääräyksiä valvovat Vantaan ympäristökeskuksen viranhaltijat.

3 § ILMOITUKSENVARAINEN TOIMINTA

Määräyksellä pyritään saamaan tehokkaammin valvonnan alaiseksi toimintoja, joista tähän asti on ollut vaikea saada tietoa. Vaikka lain antama velvoite jo sinänsä velvoittaa toiminnanharjoittajia tekemään ilmoituksen pykälässä luetelluista toiminnoista, tällä määräyksellä selvennetään asiaa ja tehostetaan näin valvontaa.

4 § ASUMISTERVEYS

Radonturvallisen rakentamisen huomioiminen on Vantaalla tarpeellista, sillä radonmittauksilla ei ole pystytty osoittamaan, että uusien asuntojen radonpitoisuudet olisivat selkeästi ja säännönmukaisesti alle tavoitearvon 200 Bq/m³.

Kiinteistönomistaja on pääsääntöisesti velvollinen selvittämään ja poistamaan mahdollisesti asunnossa tai muussa oleskelutilassa olevan terveyshaittaa aiheuttavan tekijän (esim. melu, tärinä, haju, savu, valo, liiallinen lämpö tai kylmyys, kosteus ja pöly).

5 § ELÄINTENPITO

Vantaa on kaupunkimaista aluetta, jolloin tuotantoeläimistä ja hevosista sekä suurista lemmikkieläinmääristä aiheutuu usein haju-, melu- tai hygieniahaittaa. Ilmoitusvelvollisuus on kuitenkin rajattu kaupunkimaiselle pientaloalueelle. Maatalouteen tai maaseutumaiseen asutukseen varatuilla alueilla ilmoitusvelvollisuutta ei ole. Ilmoitusmenettely helpottaa neuvontaa jo suun-

nitteluvaiheessa ja toiminnanharjoittajan tiedottaessa naapurustoa asian vireilläolosta vähennetään jälkeenpäin syntyviä mahdollisia ristiriitoja.

6 § ELÄINTEN HAUTAAMINEN

Kyselyt eläinten hautaamisesta työllistävät jatkuvasti ympäristöterveydenhuollon viranomaisia. Haudattaessa suuria eläimiä tiheään asutulle alueelle, voi siitä syntyä etenkin kesäaikaisia hygieniä- ja viihtyvyyssongelmia. Tällä määräyksellä ja ohjeistuksella pyritään jo ennalta välttymään näiltä tilanteilta.

Terveysuojelulain 24 §:n mukaan kunnan on osoitettava kuolleiden eläinten hautaamiseen ja hävittämiseen sellainen paikka tai tapa, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa.

7 § LINTUJEN RUOKINTA

Lintujen ruokinta saattaa aiheuttaa ihmisille hygieniä- ja terveyshaittaa. Tällä määräyksellä pyritään ennalta vähentämään näitä haittoja saamalla vastuutahot noudattamaan ja valvomaan asianmukaista lintujen ruokintaa ottaen huomioon myös niiden hyvinvoinnin. Useilla Vantaan kaupungin alueilla on todettu rotta-, varis tai muu haittaeläinongelma, jolloin kiinteistönomistajien aktiivisempi osallistuminen rottien ja muiden jyrsijöiden torjuntaan on tarpeen.

8 § HAITTAELÄINTEN TORJUNTA

Haittaeläimet saattavat aiheuttaa ihmisille hygieniä- ja terveyshaittaa. Lisäksi ne tuhoavat kiinteistöjen rakenteita ja aiheuttavat näin kustannuksia. Kiinteistöillä olevat käytöstä poistetut talousvesikaivot, saostuskaivot, jätevesisäiliöt ym. vastaavat rakenteet toimivat haittaeläinten, kuten rottien ja hiirien pesimispaikkoina.

9 § YLEISÖTILAISUUDET

Jos yleisötilaisuuksien jätehuoltoa sekä talousvesihuoltoa ei hoideta asianmukaisesti, saattaa siitä aiheutua hygieniä- ja terveyshaittaa tilaisuuteen osallistuville. Lisäksi asianmukaisen jätehuollon laiminlyönnistä saattaa aiheutua roskaantumista ja pidempiaikaista haittaa alueen asukkaille mm. haittaeläinten lisääntymisenä.

Määräyksellä yleisötilaisuuden wc-tiloista pyritään turvaamaan hygienian säilyminen alueella sekä ottamaan huomioon myös liikuntarajoitteiset henkilöt.

10 § SEURAAMUKSET TERVEYDENSUOJELUJÄRJESTYKSEN RIKKOMISESTA JA LAIMINLYÖNNISTÄ

Pykälässä toistetaan terveydensuojelulaissa annetut rangaistusperusteet.

Vantaan kaupunki
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö

Ympäristökeskus
Ympäristöterveydenhuolto

Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa
p. 09 839 231 26

11 § Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2015-2019, päivitys vuodelle 2019

VD/10303/11.02.00.00/2014

KR/KHI

Ympäristöterveydenhuoltoa koskeva lainsäädäntö edellyttää kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on ennakoivaa, riskinarviointiin perustuvaa, tasapuolista, suunnitelmallista ja viranomaiselle asetettujen vaatimusten mukaista.

Ympäristölautakunta on hyväksynyt ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman vuosille 2015-2019 joulukuussa 2014. Lisäksi vuosittaiset päivitykset on tuotu lautakunnan hyväksyttäväksi.

Valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelma on viisivuotinen (2015-2019) ja Vantaan ympäristöterveydenhuolto on laatinut oman valvontasuunnitelmansa samalle ajalle.

Valvontasuunnitelmassa on koko ympäristöterveydenhuoltoa koskeva yleinen osa (kappaleet 1-7) ja sen jälkeen on omat osiot terveydensuojelu-, tupakka- ja elintarvikevalvonnalle sekä eläinlääkintähuollolle. Valvontasuunnitelmassa on määritelty muun muassa tarkastusten sisällöt, valvontakohdetyyppien tarkastustiheydet, viranomaisvalvonnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteiden tutkiminen sekä valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi. Suunnitelman päivityksessä on otettu huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen valtakunnalliset valvontaohjelmat.

Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmallisen valvonnan piirissä noin 2500 kohdetta ja vuonna 2019 niihin suunnitellaan tehtävän vajaat 1400 tarkastusta. Suunnitelmallisten tarkastusten lisäksi tarkastuksia tehdään terveyshaittaepäilyihin ja valituksiin liittyen muun muassa kouluissa, asunnoissa, elintarvikevalvontakohteissa sekä eläinten pitopaikoissa. Suunnitelmalliseen valvontaan liittyviä viranomaisnäytteitä otetaan noin 800, niistä suurin osa on talous- ja uimavesinäytteitä sekä elintarvikenäytteitä. Tämän lisäksi otetaan näytteitä epidemiaepäilyihin tai muihin terveyshaittatilanteisiin liittyen.

Valvontasuunnitelmaan ei ole tehty suuria muutoksia verrattuna vuoteen 2018. Valvontakohteiden ja tarkastusten lukumäärät sekä vuoden 2019 valvonta- ja näytteenottoprojektien tiedot on päivitetty ajantasalle.

Ympäristölautakunta 12.12.2018 § 11

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään hyväksyä liitteenä oleva ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman päivitys vuodelle 2019.

Päätös:

Päätettiin hyväksyä liitteenä oleva ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman päivitys vuodelle 2019.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Liitteet:

- Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2015-2019, päivitys vuodelle 2019

Täytäntöönpano: Tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Muutoksenhakuohje: 10. Muutoksenhaku- ja valituskielto

Lisätiedot: 1.kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen, p. 040 7248590, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN YMPÄRISTÖTERVEYDEN- HUOLLON VALVONTASUUNNITELMA 2015 - 2019

PÄIVITYS VUODELLE 2019

YLA 12.12.2018

Sisällys

1 JOHDANTO.....	4
2 Toimintaympäristön muutokset.....	4
2.1 Maakunta- ja aluehallinnon uudistus.....	4
2.2 Terveysturvallisuuslain muutos	4
2.3 Tupakkalaki.....	4
2.4 VATI-hanke	4
3 Ympäristöterveydenhuollon valvonnan teema 2015 - 2019: valvonnan vaikuttavuus	5
3.1 Valvonnan riskiperusteisuus ja tehokas kohdentaminen.....	5
3.2 Arviointi- ja ohjauskäynnit.....	5
3.3 Tietojärjestelmien kehittäminen ja hyödyntäminen.....	5
3.4 Valvonnan näkyvyys.....	5
4 VANTAAN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ.....	6
4.1 Toimialue.....	6
4.2 Valvonnan henkilöresurssit ja tehtävät.....	6
4.3 Koulutus	8
4.4 Kohde- ja päätösrekisterit ja sähköinen tiedonkeruu	8
4.5 Laatutyö	8
4.6 Viestintä	8
5 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTA	9
5.1. Riskinarviointi	9
5.2 Tarkastuksen sisältö, tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika	9
5.3 Valvonnan maksullisuus	9
5.4 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	10
6 HÄIRIÖTILANTEISIIN VARAUTUMINEN	10
7 RAPORTOINTI JA VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	11
8 TERVEYDENSUOJELUVALVONTA	12
8.1 Kunnan terveydensuojelutehtävät.....	12
8.2 Huoneistot.....	12
8.3 Koulujen ja päiväkotien valvonta.....	12
8.4 Sosiaalialan laitosten valvonta.....	13
8.5 Talousvesi.....	13
8.6 Uimarannat.....	13
8.7 Kylpylät, uimahallit ja vastaavat	14
8.8 Yleisötilaisuuksien valvonta.....	14
8.9 Valvonnan painopistealueet.....	14
8.10 Valvontaprojektit	15
8.11 Terveysturvallisuutta perustuva asuntojen ja oleskelutilojen valvonta.....	16
8.12 Lausunnot.....	16
8.13 Tarkastusten sisältö, tarkastustiheys ja -aika	16
Liite1. Terveysturvallisuuslain mukaiset suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastustiheydet ja -ajat vuosina 2015 - 2019.	24
9 TUPAKKALAIN JA NIKOTIINIKORVAUSVALMISTEIDEN VALVONTA	29
9.1 Tupakkatuotteiden ja nikotiinilainvalmisteiden vähittäismyynti.....	29
9.2 Tupakkatuotteiden ja nikotiinilainvalmisteiden tukkumyynti	30
9.3 Tupakkalain alaisten tuotteiden valvonta ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvonta.....	30
9.4 Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta.....	31
9.4.1 Tupakointitilat.....	31
9.4.2 Tupakointikiellot asuntoyhteisössä.....	31
9.5 Tupakkalain valvonnan painopisteet.....	32
9.6 Valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset	32
10 ELINTARVIKEVALVONTA	34
10.1 Valvontaviranomaisen tehtävät.....	34
10.2 Tarkastusten sisältö	34
10.3 Elintarvikevalvonnan toteutus ja kohdentaminen	35
10.4 Elintarvikkeiden tarjoilu	36
10.5 Elintarvikkeiden myynti.....	37
10.6 Laitokset, varastot, valmistus ja kuljetus.....	38
10.7 Alkutuotannon valvonta.....	39

10.8 Vientivalvonta.....	40
10.9 Ensisaapumisvalvonta ja elintarvikkeiden maahantuonti	40
10.10 Takaisinvedot ja RASFF-ilmoitukset	40
10.11 Pakkausmerkinnät.....	41
10.12 Kontaktimateriaalit	41
10.13 Ravintolisät	42
10.14 Näytteenotto	42
10.14.1 Projektit ja tasokartoitukset.....	42
10.14.2 Omavalvonnan toimivuuden arviointi	43
10.14.3 Näytteenotto ruokamyrkytyspäilyissä ja valituksissa	43
10.15 Valvontaprojektit	43
10.16 Valvonnan painopistealueet	43
Liite 2. Analyysit elintarvikevalvonnan näytteenottoprojekteissa 2019	46
11 ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA	47
11.1 Taustaa	47
11.2 Tehtävänjako kaupungineläinlääkärien välillä.....	47
11.3 Täydennyskoulutussuunnitelma	47
11.4 Tietojärjestelmäkuvaus	47
11.5 Viestintä	47
11.6 Painopistealueet	48
11.7 Eläinten terveydenhoito.....	48
11.7.1 Vantaan ympäristölautakunnan vahvistamat klinikkamaksut.....	48
11.7.2 Eläintenpitopaikat	48
11.7.3 Eläinlääkintäpalvelut virka-aikana.....	48
11.7.4 Eläinlääkintäpalvelut päivystysaikana.....	49
11.7.5 Yksityinen eläinlääkintäpalvelujen tarjonta	49
11.7.6 Tuotantoeläinten terveydenhuolto	50
11.8 Eläinten terveyden valvonta.....	50
11.8.1 Eläntautivalmius.....	50
11.8.2 Eläntautitapaus	50
11.8.3 Eläinten ja ihmisten välillä tarttuvat taudit.....	50
11.8.4 Varosuunnitelmien laadinta ja ylläpito.....	50
11.8.5 Valmiuskoulutus.....	50
11.8.6 Ilmoitusmenettelyt eläinlääkintä- ja terveydenhuoltoon.....	51
11.8.7 Terveysvalvontaohjelmat, kirjanpito	51
11.8.8 Eläntautikartoitukset	51
11.8.9 Vesiviljely	51
11.8.10 Kyyhkyslakat.....	51
11.8.11 Muu tautivalvonta ja näytteenotto	51
11.8.12 Keinollinen lisääntyminen.....	51
11.8.13 Sivutuotevalvonta.....	51
11.8.14 Tuonti- ja vientivalvonta	52
11.9 Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	52
11.9.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus.....	53
11.9.2 Ilmoituksenvaraisten ja laajamittaisen toiminnan tarkastus	53
11.9.3 Epäkohtailmoitukset tukivalvontaan.....	53
11.9.4 Määräysten seuranta.....	53
11.9.5 Yhteistyötahot.....	54
11.10 Eläinten lääkinnän valvonta.....	54
11.11 Laatu.....	54
11.11.1 Valitusten käsittely	54
11.12 Raportointi.....	54
11.13 Eläinlääkintähuollon resurssitarvekartoitus	55

1 JOHDANTO

Ympäristöterveydenhuolto on osa ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä, jonka tehtävänä on yksilöön, väestöön ja elinympäristöön kohdistuva terveyden edistäminen sekä sairauksien ja tapaturmien ehkäisy. Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö edellyttää kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman siten, että valvonta on laadukasta, säännöllistä ja terveyshaittoja ehkäisevää.

Valtion keskusvirastot ovat laatineet valtakunnallisen ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman vuosille 2015 - 2019 ja Vantaan oma valvontasuunnitelma on laadittu samalle viisivuotiskaudelle. Kuluttajaturvallisuusvalvonta siirtyi valtiolle 1.5.2016, joten se ei enää sisälly kunnan suunnitelmaan vuodesta 2017 eteenpäin.

Valvontasuunnitelman hyväksymis- ja sisältövaatimukset ovat keventyneet aiempiin vuosiin verrattuna. Suunnitelma tulee jatkossa hyväksyä tarvittaessa eli silloin, kun siihen on tullut merkittävämpiä muutoksia. Aiemmin hyväksyminen tuli tehdä vähintään kolmen vuoden välein. Hyväksytty suunnitelma tulee toimittaa aluehallintovirastolle kyseisen vuoden loppuun mennessä. Suunnitelmassa on otettava huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen valvontaohjelma sekä valvontasuunnitelma-asetuksen edellyttämä sisältö, mutta valvontasuunnitelmassa voidaan ottaa entistä paremmin huomioon paikalliset tarpeet.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

2.1 Maakunta- ja aluehallinnon uudistus

Ympäristöterveydenhuolto on mahdollisesti siirtymässä maakuntiin vuoden 2021 alusta alkaen. Esityksen mukaan Suomessa olisi jatkossa 18 ympäristöterveydenhuollon valvontayksikköä nykyisten 62 sijaan. Vantaan ympäristöterveydenhuolto seuraa aktiivisesti asian etenemistä ja osallistuu muutoksen suunnitteluun.

Hallituksen esitys HE 148/2017 on annettu lokakuussa 2017 ja sen mukaan kunnan ympäristöterveydenhuollossa tulee olla käytössä vähintään 30 htv, jotta kunta voisi itse järjestää ympäristöterveydenhuollon. Vantaa ei yksin täytä tätä vaatimusta.

2.2 Terveysuojelulain muutos

Terveysuojelulain muutos (942/2016) tuli voimaan 1.1.2017. Keskeisenä muutoksena oli ilmoituksen käsittelyn keveneminen. Terveysuojelulain mukaisista ilmoituksista ei tehdä enää päätöksiä, vaan toiminnanharjoittajalle annetaan ilmoituksen vastaanottamisesta todistus. Jos ilmoitetulla toiminnalla voi olla vaikutusta elinympäristöön, voidaan toiminnanharjoittajalle antaa määräyksiä terveysuojelulain 51 §:n perusteella. Parturi-kampaamoista ja hautausmaista ei enää jatkossa tarvitse tehdä ilmoituksia lainkaan. Osa vesilaitoksista ei ole luvanvaraisia lakimuutoksen jälkeen, vaan niiden tarvitsee tehdä toiminnastaan ainoastaan ilmoitus.

2.3 Tupakkalaki

Nykyinen tupakkalaki (549/2016) tuli voimaan 15.8.2016 ja se muutti jonkin verran tupakkalain perusteella tehtävää valvontaa. Yhtenä muutoksena on sähkösavukkeissa käytettävien nikotiinienestien vähittäismyynnin luvanvaraisuus. Lisäksi tupakkatuotteiden ja nikotiinienestien tukkumyynti muuttui ilmoituksenvaraiseksi. Lakimuutoksella oli myös vaikutuksia tupakkalain mukaisiin valvontamaksuihin. Tupakkatuotteiden myynnin vuosivalvontamaksut kohosivat lakimuutoksen jälkeen.

Uusi tupakkalaki antaa taloyhtiöille mahdollisuuden hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden ja muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto Valvira ja aluehallintovirastolta on antanut ohjeita ja koulutusta tupakointikieltoon liittyen. Ensimmäiset tupakointikieltohakemukset käsiteltiin syksyn 2017 aikana.

2.4 VATI-hanke

Kuntien valvontayksiköiden käytössä olevat kohde- ja suoriterekisterit korvataan vuoden 2019 alussa valtion ja kuntien käytössä olevalla yhteisellä toiminnanohjaus- ja tiedonkeruujärjestelmällä. Vuoden 2016 aikana aloitettiin ns. VATI-hanke (ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallinta), jonka tarkoituksena tehostaa ja sujuvoittaa julkisia palveluja. Hanke on maa- ja metsätalousministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteinen. VATI:iin siirtyy elintarvikevalvonnan, terveysuojelun ja tupakkavalvonnan tietoja, mutta eläinsuojelu-/eläintautitiedot eivät sisälly hankkeeseen.

VATI:in myötä terveydensuojelu ja tupakkavalvonta siirtyvät pitkälti valvontalomakkeiden käyttöön elintarvikevalvonnan tapaan. Valvira ja Evira koordinoivat lomakkeiden valmistelua ja kouluttavat ympäristöterveyden henkilöstä niiden käyttöön keväällä 2019.

Vantaa on osallistunut hankkeen kehitystyöhön muun muassa osallistumalla tulevien valvontalomakkeiden suunnitteluun ja koekäyttöön. Nykyisen järjestelmän kohde- ja suorit tiedot on pyritty saamaan mahdollisimman ajantasalle vuoden 2018 aikana. Tiedonsiirto ja uuden järjestelmän käyttöönotto vuonna 2019 tulee vaatimaan resursseja.

3 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONNAN TEEMA 2015 - 2019: VALVONNAN VAIKUTTAVUUS

Valvontatoimien vaikuttavuutta voidaan tarkastustoiminnan ohella lisätä tehostamalla muita valvontaa tukevia toimia, kuten kouluttamista, tiedottamista sekä niitä toimia, jotka kannustavat toimijoita huolehtimaan lainsäädännössä asetettujen velvollisuuksien täyttämisestä. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa valvonnan vaikuttavuutta edistetään tällä ohjelmakaudella seuraavia tavoitteita toteuttamalla:

- valvonnan riskiperusteisuuden ja tehokkaan kohdentamisen varmistaminen
- arviointi- ja ohjauskäyntien käyttöön ottaminen
- valvonnan maksullisuuden edistäminen
- tietojärjestelmien kehittäminen ja hyödyntäminen
- valvonnan näkyvyyden varmistaminen.

3.1 Valvonnan riskiperusteisuus ja tehokas kohdentaminen

Valvontaa suunnataan riskiperusteisesti niihin kohteisiin, joissa valvonnalle on eniten tarvetta. Riskin suuruuteen vaikuttavat esimerkiksi toiminnan tyyppi ja laajuus, vaaralle mahdollisesti altistuvien kuluttajien määrä sekä vaaran vakavuus ja toteutumisen todennäköisyys. Kohteiden valvontahistoria on olennainen osa riskiperusteista valvonnan kohdentamista. Pääsääntöisesti valvontaa on syytä painottaa niissä kohteissa, joissa puutteita on todettu ennenkin. Valvontaa voidaan harkita kevennettäväksi silloin, kun kohteen on todettu hoitavan velvoitteen asianmukaisesti.

Valitustapauksiin liittyvä valvonta on tehtävä ensisijaisesti ja vasta tämän jälkeen suunnitelmallinen valvonta. Valvonnalla tarkoitetaan tarkastustoiminnan lisäksi myös muita lainsäädännön noudattamiseen tähtääviä valvontaviranomaisen toimenpiteitä. Valvontaa tukeva toiminta voi myös korvata suunnitelmallista valvontaa. Valvonnan tehokkaan kohdentamisen kannalta on tärkeä arvioida, miten valvontaa voidaan kehittää ja hyödyntää uusiakin toimintamuotoja.

3.2 Arviointi- ja ohjauskäynnit

Aluehallintovirasto kehittää valvontayksiköihin tehtäviä arviointi- ja ohjauskäyntejä. Vantaan elintarvikevalvontaa arvioitiin vuonna 2017. Vantaan valvontayksikkö osallistuu jatkossakin arviointikäynteihin, mikäli ne kohdistuvat Vantaan valvontayksikköön.

3.3 Tietojärjestelmien kehittäminen ja hyödyntäminen

Jo useita vuosia käynnissä olleet tietojärjestelmien kehittämishankkeet on saatu kuntia koskevilta osin lähes valmiiksi. Valvontakohdetiedot ja valvontaan liittyvät suoritteet tallennetaan kuntajärjestelmästä keskitettyyn valtakunnalliseen tietovarastoon, josta keskusviranomaiset voivat seurata valvonnan toteutumista ja saavat sieltä tarvitsemansa raportit ja muut valvontatiedot. Näytetiedoistakin suurin osa siirtyy keskitettyyn tietovarastoon ja esimerkiksi erillisiä raportointeja talousvesituloksista ei enää tehdä.

Keskitettyyn tietojärjestelmään tallennettuja tietoja voidaan kunnassa hakea ns. Kiikari-sovelluksen kautta. Sovellus on tarkoitettu vain viranomaiskäyttöön ja sillä voidaan hakea erilaisia raportteja sekä valvonnan yhtenäistämistä varten myös muiden valvontayksiköiden tekemiä tarkastuskertomuksia.

Tietojärjestelmien kehitystyö jatkuu edelleen. Kuntien käytössä olevat tietojärjestelmät on tarkoitus korvata yhteisellä valtakunnallisella ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmällä. Tästä on kerrottu edellä kappaleessa 2.4.

3.4 Valvonnan näkyvyys

Keskusvirastot haluavat edistää ympäristöterveydenhuollon valvonnan näkyvyyttä. Vantaan valvontayksiköllä on internet-sivut, joilla annetaan tietoa toimijoille ja kuntalaisille ympäristöterveydenhuollon asioista. Sivuille viedään myös vuosittaisten projektien yhteenvedot. Lisäksi valvontayksikön omilla internet-sivuilla ja tarvittaessa myös kaupungin internetsivujen etusivulla tiedotetaan ajankohtaisista asioista. Ympäristökeskuksella on omat Facebook -sivut, joita hyödynnetään viestinnässä. Median kanssa tehdään yhteistyötä. Sille tarjotaan aiheita ympäristöterveydenhuollon valvonnasta ja lisäksi yhteistyötä tehdään erityistilanteisiin liittyen.

4 VANTAAN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTAYKSIKKÖ

4.1 Toimialue

Vantaan ympäristöterveydenhuollon toimialueena on Vantaa. Valtioneuvoston periaatepäätös ympäristöterveydenhuollon seudullistamisesta edellyttää, että yksikön tulee olla henkilöstömäärältään riittävän suuri, vähintään 10 henkilötyövuotta. Vantaa täyttää tämän vaatimuksen, koska henkilöstöä on yhteensä 21. Vuoden 2018 alussa Vantaalla oli 223 027 asukasta.

4.2 Valvonnan henkilöresurssit ja tehtävät

Vantaan ympäristöterveydenhuollossa työskentelee yhteensä 21 henkilöä. Terveysnsuojelutarkastajia on 9, elintarviketarkastajia 3, terveystieteiden 3, kaupungineläinlääkäreitä 4, yksi valvontaeläinlääkäri ja eläintenhoitaja. Lisäksi on käytettävissä talous- ja hallintopalveluiden tukitoimintoja 1,5 henkilötyövuotta mm. erilaisiin toimistotehtäviin. Kaupungin eläinlääkärinvastaanoton päivystystyöhön on vakituisten viranhaltijoiden lisäksi hankittu ulkopuolisia päivystyseläinlääkäreitä ja eläintenhoitajia. Päivystystyöhön osallistuvat ulkopuoliset työntekijät eivät sisälly alla oleviin resursseihin. Ympäristöterveydenhuollon resurssien jakautuminen on esitetty taulukossa 1 ja henkilöstön tehtäviä on esitelty taulukossa 2.

Taulukko 1. Ympäristöterveydenhuollon resurssien jakautuminen

Toimiala	Kokonaistyöpanos (htv)	Suunnitelmallinen valvonta (htv)
Elintarvikevalvonta	10,30	3,00
Terveysnsuojeluvalvonta	6,00	1,00
Tupakkavalvonta (sis. nikotiinivalmisteiden valvonnan)	0,90	0,30
Eläinlääkintähuolto	2,80	0,10
Ympäristöterveydenhuollon johtaminen	1,00	0
Yhteensä	21,00	4,30

Kokonaistyöpanos ei ole kokonaan käytettävissä valvontatehtäviin, koska osa henkilöstöresursseista kuluu mm. maakuntauudistuksen valmisteluun, valtakunnallisten tieto- ja tarkastusjärjestelmien käyttöön ja kehitystyöhön sekä kouluttautumiseen (VATI, OIVA). Toiminnan kehittäminen (laatu järjestelmä, tiimikokoukset), suunnitelmien laatiminen, seuranta, raportointi ja koulutus vievät myös osan kokonaisresursseista. Lisäksi noin 1 htv kuluu hallinnollisten tehtävien suorittamiseen.

Taulukossa esitettyyn suunnitelmalliseen valvontaan on otettu huomioon vain suunnitelmallisiin tarkastuksiin käytetty aika. Näiden ulkopuolelle jäävät yllä mainittujen lisäksi mm.

- toimijoiden neuvonta ja ohjaus, ilmoitusten ja lupahakemusten käsittely, käyttöönottoon liittyvä tarkastukset
- terveysnsuojelulain mukaiset terveyshaittaepäilyt mm. asunnontarkastukset
- valitusten ja valvontapyyntöjen käsittelyt
- ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemiaepäilyjen selvittäminen ja muut erityistilanteet

Taulukko 2. Vantaan ympäristöterveydenhuollon henkilöstö

Tehtäväkuvaus	Titteli ja nimi	Lisäkuvaus
Yksikön esimies, hallinnolliset tehtävät, toiminnan suunnittelu, seuranta ja raportointi	1. kaupungineläinlääkäri Kirsi Hiltunen	Tiimin vetäjä (terveysnsuojelu)
Elintarviketuotanto-laitokset ja -varastot, vientivalvonta, eläinlääkintähuolto	2. kaupungineläinlääkäri Johanna Puro	Erikseen määritellyt tuotanto- ja varastolaitokset, potilastyö, eläintautivalvonta, eläinsuojelu
	3. kaupungineläinlääkäri Jaakko Peltomaa	Tiimin vetäjä (eläinlääkintähuolto), erikseen määritellyt tuotanto- ja varastolaitokset, eläinlääkärinvastaanoton asiat, potilastyö, eläinsuojelu, eläintautivalvonta)
	4. kaupungineläinlääkäri Marjoriikka Keränen	Erikseen määritellyt tuotanto- ja varastolaitokset

Tehtäväkuvaus	Titteli ja nimi	Lisäkuvaus
Elintarvikelaitosten ja –huoneistojen, elintarvik kuljetusten valvonta	Elintarviketarkastaja Vilja Iivonen	Erikseen määritellyt tuotanto- ja varastolaitokset sekä elintarvikehuoneistot, leipomot, ravintolisät, terveystuotteet, laatuvarustelun vastuuhenkilö
	Elintarviketarkastaja Hanna Salonen	Tuotantovetäjä, erikseen määritellyt tuotanto- ja varastolaitokset sekä elintarvikehuoneistot, leipomot, ravintolisät, terveystuotteet, kontaktimateriaalit
	Elintarviketarkastaja Michael Turunen	Kasvikunnan tuotteet, alkutuotanto, erikseen määritellyt tuotanto- ja varastolaitokset sekä elintarvikehuoneistot, etniset myymälät
Yleinen terveydensuojelu ja asumisterveys	Terveysinsinööri Henna Kauppi	Asuntojen ja oleskelutilojen terveyshaittaepäilyt ja sisäilmaongelmat, koulujen valvonta, Tarkastajan varapääkäyttävä
	Terveysinsinööri Kari Grönberg	Asuntojen ja oleskelutilojen terveyshaittaepäilyt ja sisäilmaongelmat, koulujen valvonta
	Terveysinsinööri Jari Mattila	Asuntojen ja oleskelutilojen terveyshaittaepäilyt ja sisäilmaongelmat, koulujen valvonta, siivottomuusepäilyt kodeissa

Titteli ja nimi	Tehtävät
Valvontaeläinlääkäri Mari Lassila	Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta

Titteli ja nimi	Tehtävä
Eläintenhoitaja Sari Hyvättinen	Ajanvaraus ja neuvonta kaupungin eläinlääkärivastaanotolla, eläinlääkärin avustaminen

Alueellinen terveydensuojeluvalvonta:

Suuralue	Titteli ja nimi	Tehtävät koko Vantaan alueella
Kivistö, Myyrmäki	Terveydensuojelutarkastaja Tuija Tättäläinen	Kylpylät ja uimahallit oheistiloineen, siivottomuusepäilyt kodeissa
Aviapolis, Tikkurila	Terveydensuojelutarkastaja Seija Kiiski	Uimarantavalvonta, Tarkastajan varapääkäyttävä
Koivukylä, Korso, Hakunila	Terveydensuojelutarkastaja Saara Horn	Talovesivalvonta

Alueellinen elintarvike- ja tupakkalupavalvonta:

Suuralue	Titteli ja nimi	Tehtävät koko Vantaan alueella
Myyrmäki	Terveydensuojelutarkastaja Tarja Pusa	Suuret yleisötilaisuudet ja tilapäinen elintarvikemyynti
Kivistö	Terveydensuojelutarkastaja Pirjo Turunen/Emmi Santapakka	Haittaeläinvalvonta
Aviapolis/ei lentokenttä	Terveydensuojelutarkastaja Anu Käpyaho	
Aviapolis/ lentokenttä	Elintarviketarkastaja Vilja Iivonen/Hanna Salonen	
Tikkurila	Terveydensuojelutarkastaja Anu Käpyaho	
Korso Koivukylä	Terveydensuojelutarkastaja Tarja Nirvinen	Rakennusvalvonnan yhteyshenkilö
Hakunila	Terveydensuojelutarkastaja Heli Sepponen	Tarkastajan pääkäyttävä, tupakka-asioiden yhdyshenkilö
Vantaa	Terveydensuojelutarkastaja Raisa Turtiainen	Vantaa vähittäismyynti (elintarvikekohteet ja niiden tupakkavalvonta)

Elintarviketiimin tarkemmat valvonta-alueet on määritelty yksikön sisäisessä ohjeessa.

4.3 Koulutus

Henkilöstö osallistuu valtakunnallisiin ja alueellisiin koulutustilaisuuksiin ja tehtäväkohtaisiin koulutuksiin, jotka koskevat elintarvikevalvontaa, tupakkavalvontaa, eläinlääkintähuoltoa, asumisterveyttä sekä muuta terveydensuojelua kuten talous- ja uimavesiasioita. Lisäksi osallistutaan työyksikön kehittämiseen, työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen liittyviin koulutuksiin.

Koulutuksiin osallistuminen suunnitellaan työyksikön ja viranhaltijoiden tarpeiden mukaan, joten esimerkiksi muutokset tehtävänkuvissa ja lainsäädäntömuutokset huomioidaan. Koulutussuunnitelma laaditaan Vantaan kaupungin henkilöstökeskuksen ohjeiden mukaisesti. Henkilöstöä kannustetaan koulutuksiin osallistumiseen ja muuhun pätevyyden ylläpitämiseen. Koulutustarjontaa seurataan aktiivisesti. Koulutuksiin osallistujat sovitaan tiimipalaverissa ja lisäksi esimies arvioi koulutuksen tarpeen. Koulutusten jälkeen koulutuksen anti esitellään muille tiimipalaverissa.

Määrärahoja koulutukseen on melko niukasti, mutta muun muassa Evira ja Aluehallintovirasto järjestävät paljon ilmaisia koulutuksia ja työnohjauspäiviä, joihin on pyritty osallistumaan. Lisäksi osallistutaan mahdollisuuksien mukaan mm. EU:n tarjoamaan koulutukseen. Vuosittain koulutuksiin on käytetty 70–110 htpv.

4.4 Kohde- ja päätösrekisterit ja sähköinen tiedonkeruu

Ympäristökeskuksen valvontakohderekisterinä käytetään Digian Tarkastaja-järjestelmää, johon tallennetaan tiedot valvontakohteista ja niihin tehdyistä valvontatoimenpiteistä. Tarkastaja-järjestelmästä tiedot siirretään keskusviranomaisien määräämällä tavalla keskitettyyn tietovarastoon (KUTI/YHTI). Vuoden 2019 alussa siirrytään käyttämään valtakunnallista toiminnanohjaus- ja tiedonkeruujärjestelmää (VATI) elintarvikevalvonnan, terveydensuojelun ja tupakkavalvonnan osalta.

Tarkastajasta (ja tulevasta VATI:sta) on yhteys myös erilliseen Oiva-sovellukseen, jossa muodostetaan elintarvikevalvonnan suunnitelmallisen valvonnan oiva-raportit ja tarkastuskertomukset.

Kohderekisteristä voidaan tulostaa erilaisia raportteja sekä kohdelistauksia kunnan omiin käyttötarkoituksiin. Varsinainen raportointi keskusviranomaisille on merkittävästi vähentynyt keskitetyn järjestelmän myötä, koska keskusviranomaiset saavat lähes kaikki tarvitsemansa raportit suoraan KUTI/YHTI -tietovarastosta (tulevaisuudessa VATI). Raportoinnin lisätyövälineenä käytetään ns. VYHA-järjestelmää (ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä), johon raportoidaan suunnitellut/toteutuneet henkilöresurssit, valvontasuunnitelma ja valvonnan toteuman sanallinen arviointi.

Toistaiseksi keskusvirastojen ja valvontayksikön tilastojen välillä on ollut vielä eroja, joiden selvitystyöhön kuluu edelleenkin resursseja. Näytteiden osalta ensimmäisiä raportteja on saatu järjestelmästä vuoden 2016 aikana ja tulosten raportointi laajenee vähitellen koskemaan myös muita ympäristöterveydenhuollon näytteitä (mm. talousvesi-, uimavesi- ja elintarviketulokset). Muutostyö on vaatinut ja vaatii edelleen resursseja. Järjestelmien käyttöönottoon ja muutoksiin liittyy uusien toimintatapojen harjoittelua, omaksumista ja koulutusta.

Vantaan kaupungilla on käytössä asian- ja asiakirjanhallinnan sähköiseen tallennusjärjestelmä (ASTA). Lautakunnan ja viranhaltijan päätökset on tehty vuoden 2014 alusta edellä mainitussa järjestelmässä.

4.5 Laatutyö

Vantaan ympäristöterveydenhuollon eri toimialojen (elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakkavalvonta ja eläinlääkintähuolto) tueksi on laadittu erilaisia ohjeita, mallipohjia ja lomakkeita yhdenmukaistamaan valvontakäytäntöjä. Osa ohjeista on yksikön itse laatimia, mutta joitakin keskusvirastojen laatimia ohjeita ja lomakkeita käytetään sellaisenaan. Lisäksi valvonnan linjauksia käsitellään viikoittain valvontayksikön palaverissa. Laatujärjestelmästä löytyy myös toimijoille ja kuntalaisille laadittuja ohjeita. Asiakirjoja päivitetään säännöllisesti.

Ympäristöterveydenhuolto kehittää toimintaansa mm. auditointien ja valvontasuunnitelmien arviointien perusteella. Vuonna 2017 aluehallintovirasto arvioi Vantaan elintarvikevalvonnan vaatimustenmukaisuutta.

4.6 Viestintä

Ympäristöterveydenhuollon kaikessa toiminnassa noudatetaan Vantaan kaupungin sekä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan avointa ja aktiivista viestintäpolitiikkaa.

Asiakaspalveluun osallistuvat kaikki viranhaltijat. Valvontakohteita ja kuntalaisia ohjeistetaan ja neuvotaan tarkastuskäynneillä tai heidän ottaessa yhteyttä ympäristöterveydenhuoltoon. Lisäksi kaupungin internetsivuilla annetaan tietoa ympäristöterveydenhuollon toiminnasta. Ympäristökeskuksessa on asiakaspalvelua varten puhelinpäivystys arkisin klo 9-15. Ympäristökeskuksella on myös omat Facebook-sivut.

Ympäristöterveydenhuollossa ensisijainen tiedotusvastuu on sen tulosyksikön päälliköllä, 1. kaupungineläinlääkärillä. Muut viranhaltijat voivat antaa tarvittaessa lausuntoja medialle valmistelemissaan asioissa. Viestinnässä huomioidaan,

että ympäristöterveydenhuollossa käsitellään tietoja, joista osa on julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä. Poikkeuksena on toiselle viranomaiselle virka-apuna annettavat tiedot. Viestinnästä on ohjeistettu tarkemmin ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa sekä ruokamyrkytys- ja vesiepidemiaohjeissa.

Yleisistä, koko maata tai laajoja alueita koskettavista tapauksista tiedottamisen hoitaa pääsääntöisesti paikallisen ympäristöterveydenhuollon sijasta valtion johtavat viranomaiset oman toimintakenttensä mukaisesti. Näitä viranomaisia ovat Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira), Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira), sosiaali- ja terveysministeriö (STM) ja maa- ja metsätalousministeriö (MMM).

5 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTA

Tämän suunnitelman mukainen valvonta perustuu terveydenhuoltolain 21 §:ssä mainittujen ympäristöterveydenhuollon lakien mukaan kunnille säädettyyn valvontaan. Terveydenhuoltolain tarkoittamia lakeja ovat elintarvikelaki (23/2006), terveydensuojelulaki (763/1994), tupakkalaki (549/2016) ja eläinlääkintähuoltolaki (765/2009). Yksityiskohtaisempi lainsäädäntö on esitetty tässä valvontasuunnitelmassa toimialakohtaisissa suunnitelmissa.

5.1. Riskinarviointi

Lainsäädännössä ja valtion viranomaisten toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa korostetaan riskinarvioinnin merkitystä.

Merkittäviä tekijöitä riskinarvioinnin kannalta ovat:

- altistuvien ihmisten määrä ja (erityis)ryhmä (lapset, nuoret, vanhukset, liikuntarajoitteiset, sairaat)
- altistavan tekijän määrittely (taudinaiheuttaja, myrkyllisyys)
- altistuksen kesto ja/tai toistuvuus (vakituinen tai tilapäinen)
- erityiskohde, johon ei ole olemassa valvonnan ohjetta tai käytäntöä
- toimijan asiantuntemus ja toimintatavat (hygieniatuntemus, omavalvonta tai käyttötarkkailu, yleinen asennoituminen, käytettävissä olevat resurssit ym.)
- aikaisemmat valvonnan tulokset
- onko toiminta ilmoitus- ja hyväksymispäätöksen mukaista
- huoneiston tai tilan olosuhteet, rakenteet ja kalusto (varustelutaso, rakenteiden kunto ym.)
- tiedottaminen ja varautuminen erityistilanteisiin

Vantaan ympäristöterveydenhuollon riskinarviointi pohjautuu keskusvirastojen ohjeisiin. Tarkastustiheyksissä on huomioitu myös valvonnan aiempia tuloksia. Riskinarvioinnin perusteella kunnan valvontayksikön suunnitelmallisen valvonnan piiriin on mahdollista nostaa toimintoja, jotka eivät ole mukana valtakunnallisen valvontaohjelman suunnitelmallisessa valvonnassa.

5.2 Tarkastuksen sisältö, tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika

Ympäristöterveydenhuollossa tarkastus on oleellinen osa selvitettäessä valvottavan kohteen tai toiminnan vaatimustenmukaisuutta. Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin ja tuotteisiin. Yksittäinen tarkastus voi pitää sisällään koko kohteen tai jonkin osa-alueen tarkastuksen ja se voi sisältää useiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaista valvontaa. Tarkastuksesta laaditaan aina tarkastuskertomus ja siinä esitetään, minkä lakiperusteiden mukaan tarkastus on tehty. Tarkastusaikaan vaikuttaa tarkastuksen sisällön laajuus ja aikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen. Tarkastusten sisällöstä, tarkastustiheydestä ja tarkastukseen käytetystä ajasta on selostettu tarkemmin tämän suunnitelman toimialakohtaisissa osioissa.

Kotirauhan piiriin kuuluviin kohteisiin ei pääsääntöisesti tehdä kohteen fyysisiä tarkastuksia, ellei toiminnan epäillä aiheuttavan terveyshaittaa. Kotirauhan piiriin kuuluvilta toimijoilta vaaditaan kuitenkin mm. aloittamiseen liittyvät ilmoitukset ja hakemukset ja heille annetaan neuvoja ja ohjeita lainsäädännön vaatimuksista. Toimintaan liittyviä asiakirjoja (esim. omavalvontasuunnitelma ja siihen liittyvät kirjaukset) voidaan pyytää tarkastettavaksi toimistolle.

5.3 Valvonnan maksullisuus

Ympäristöterveydenhuollon valvonnan maksullisuus koskee ilmoitus- ja hyväksymiskäsittelyjen lisäksi valvontasuunnitelman mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia, näytteenottoja ja näytteiden tutkimuksia. Maksullista on myös valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annetun määräyksen valvonta silloin, kun määräyksen antaminen perustuu säännösten noudattamatta jättämiseen. Valvontahenkilöstön matkoista aiheutuneet kustannukset peritään maksullisissa tarkastuksissa kaikilta kohteilta samansuuruisina, keskimääräisen 0,5 tunnin matka-ajan mukaisesti. Ympäristöterveydenhuollolle ilmoitetut tai hyväksymishakemuksen tehneet uudet kohteet tulevat heti ilmoitus-/lupakäsittelyn yhteydessä suunnitelmallisen valvonnan piiriin, jolloin kohteeseen tehty ensimmäinenkin tarkastus on maksullinen.

Maksujen periminen edellyttää hyväksyttyä valvontasuunnitelmaa ja maksutaksaa. Valvontamaksut määritellään siten, että ne kattavat suunnitelmallisesta valvonnasta aiheutuneet kustannukset. Ympäristöterveydenhuollon maksutaksa on ollut viimeksi kaupunginvaltuuston käsittelyssä joulukuussa 2016. Taksa on nähtävillä internetissä www.vantaa.fi (Etusivu -> Hallinto ja talous -> Hallinto -> Sääntökoelma).

Säännöllisen, toimijoille maksullisen tarkastustoiminnan lisäksi valvottaviin kohteisiin tehdään tarvittaessa tarkastus- ja näytteenottokäyntejä ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemioiden ja asiakasrekламаatioiden takia. Näistä toimenpiteistä ja tutkimuksista valvontaviranomainen ei ole oikeutettu perimään toimijalta maksua.

5.4 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman tulee sisältää tiedot kunnan viranomaisnäytteenotosta ja näytteiden tutkimisesta. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen ovat valvontamenetelmiä, joilla voidaan selvittää omavalvonnan toimivuutta sekä tuotteiden turvallisuutta ja määräystenmukaisuutta.

Näytteenotto on yksi valvontaviranomaisen valvontakeino, jolla voidaan varmistaa, että toimijat noudattavat heille asetettuja vaatimuksia ja että esimerkiksi elintarvikkeet, talousvesi ja uimavedet ovat käyttäjille turvallisia. Valvontaviranomainen on velvollinen ottamaan tarvittavia näytteitä mm. ruokamyrkytys- ja talousvesiepidemioiden selvittämistä varten.

Valvontaa tukevat tutkimukset on tehty pääsääntöisesti MetropoliLab Oy:ssä, Viikinkaari 4, 00790 Helsinki. Siltä osin, kun tarkastustoiminnan yhteydessä otettujen mikrobiologisten ja kemiallisten näytteiden analysointi ei sisälly laboratorion tutkimusvalikoimaan, käytetään tarvittaessa Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran, Työterveyslaitoksen, Tullilaboratoriota tai muuta asiantuntijaa, joka täyttää viranomaisvalvonnan vaatimukset. Vesivälitteisten epidemioiden yhteydessä käytetään tarvittaessa myös muita kuin Eviran hyväksymiä laboratorioita, mm. virustutkimuksiin.

Ympäristöterveydenhuollon viranhaltijat huolehtivat pääosin elintarvikevalvontaan ja sisäilmaan liittyvästä näytteenotosta, mutta tarvittaessa näytteenotto voidaan ostaa myös laboratoriolta. Talous- ja uimavesien näytteenotosta on sopimus laboratorion kanssa ja säännöllinen näytteenotto toteutuu laboratorion toimesta. Laboratorion näytteenottajilla on pätevyys näytteiden ottamiseen. Häiriötilanteissa näytteenotosta sovitaan erikseen laboratorion kanssa.

MetropoliLab Oy toimii Vantaan ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteiden laboratoriona (ml. poikkeusolot) virka-ajan ulkopuolella. Häiriötilanteissa laboratorio huolehtii näytteiden analysoinnista, mutta näytteenotosta sovitaan erikseen tapauskohtaisesti. Laboratoriolla on kuitenkin valmius näytteenottoon myös virka-ajan ulkopuolella.

Tarkemmat suunnitelmat näytteenotosta on kuvattu toimialakohtaisissa valvontasuunnitelmissa.

6 HÄIRIÖTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Elintarvike-, terveydensuojelu-, ja eläinlääkintähuoltolaissa on määräykset siitä, että kunnan on varauduttava häiriötilanteisiin. Ympäristöterveydenhuollon yksiköllä on valmiussuunnitelma ja yksityiskohtaisia toimintaohjeita häiriötilanteita varten. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan ja kaupungin valmiussuunnitelmissa on huomioitu ympäristöterveydenhuollon tärkeimmät tehtävät poikkeusoloissa.

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstö työskentelee eläinlääkäripäivystystä lukuun ottamatta virka-aika. Poikkeuksellisen suurissa yleisötapahtumissa tai muissa poikkeustilanteissa voidaan resurssien niin salliessa järjestää valvontaa ja näytteenottoa myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Todennäköisimpiä, useita kertoja vuodessa esiintyviä tilanteita ovat ruokamyrkytyspäilyt. Talous- ja uimavesiin liittyviä epidemiaepäilyjä on harvemmin. Epidemiat selvitetään yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Epidemioiden selvittämiseen on laadittu yksityiskohtaisia toimintaohjeita ja lomakkeita.

Vantaalla selvitystyöryhmään kuuluvat:

- 1. kaupungineläinlääkäri
- elintarviketarkastaja (ruokamyrkytykset)
- talousveden valvonnasta vastaava terveydensuojelutarkastaja
- 3. kaupungineläinlääkäri (zoonoosit, eläintaudit)
- tartuntatautien terveydenhoitaja
- tartuntataudeista vastaava lääkäri
- vesilaitoksen edustaja

Luettelo selvitystyöryhmään kuuluvien henkilöiden ja heidän varahenkilöidensä yhteystiedoista päivitetään tarvittaessa ja toimitetaan yhteistyötahoille. Kohdetta valvova tarkastaja tai kaupungineläinlääkäri osallistuu selvitystyöryhmän työhön.

Selvitysryhmää laajennetaan tarpeen mukaan muilla asiantuntijoilla, kuten viestinnän edustajalla, laboratoriokemistillä, ympäristötarkastajalla tai epäilykohteen työterveyshuollon edustajalla.

Ruokamyrkytyspäilyssä ja vastaavissa erityistilanteissa ryhdytään välittömästi selvittämään tartunnanaiheuttajaa ja tekemään epidemiologista tutkimusta. Epäilystä ilmoitetaan Vantaan kaupungin tartuntatautiyksikköön ja tehdään epäilyilmoitus Eviran ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) yhteiseen ruokamyrkytys-epidemiarekisteritietojärjestelmään (RYMY).

Epidemiaepäilyn selvittämisen jälkeen ympäristökeskuksen edustaja tekee selvitysilmoituksen RYMY-järjestelmään. Ruokamyrkytys-epäilyä tai muusta poikkeavasta tilanteesta tehtävä selvitystyö ja näytteenotto tehdään kunnan kustannuksella. Terveyskeskus huolehtii humaaninäytteiden ja ympäristökeskus elintarvike-, vesi- tai muun tarvittavan näytteenoton kustannuksista. Poikkeuksena ovat valtion kustantamat näytteiden tutkimukset (eläintauti).

Ympäristökeskuksella on näytteenottovälineistöä, yleiset haastattelu- ja näytteenottolomakkeet sekä kirjallinen ohjeistus, joka päivitetään tarvittaessa. Täydennystä näytteenottovälineistöön saadaan MetropoliLab Oy:stä, myös virka-ajan ulkopuolella.

7 RAPORTOINTI JA VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Ympäristökeskus raportoi Vantaan ympäristölautakunnalle valvontasuunnitelman toteutumisesta kerran vuodessa.

Lautakunnan raportointi- ja arviointivelvoite perustuu ympäristöterveydenhuollon lakeihin, joiden mukaan kunnan valvontaviranomainen on velvollinen pyydettäessä toimittamaan korvaukselta keskusvirastoille tarkastuksia, valvontatoimenpiteitä, maksuja ja valvontaa koskevia tietoja ao. lain valvonnan ohjausta, seurantaa, raportointia ja tilastointia varten.

Keskusviranomaisten valvontaohjelmissa edellytetään, että toiminnasta vastaava luottamuselin arvioi vuosittain kunnan valvontasuunnitelman toteutumista. Keskusviranomaiset raportoivat edelleen vuosittain EU:n komissiolle, miten edellisen vuoden ympäristöterveydenhuollon valvontatehtävät ovat Suomessa toteutuneet. Kuntien on toimitettava kunnan valvontaviranomaisen, monijäsenisen toimielimen arvio edellisen vuoden valvontasuunnitelman toteutumisesta aluehallintoviranomaisille maaliskuun loppuun mennessä. Toteutumisen arvioinnissa käytetään apuna keskusvirastojen laatimia ohjeita ja lomakkeita. Arviointi tehdään ainakin seuraavien tekijöiden osalta:

- tarkastusten määrä valvontakohdetyypeittäin,
- tarkastusten kattavuus,
- näytteiden määrä kohdetyypeittäin sekä
- valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen.

Arvioinnissa kerrotaan tarvittaessa syyt mahdollisesti toteutumatta jääneiden tavoitteiden tai mahdollisten poikkeamien osalta sekä suunnitellut toimenpiteet, joilla tavoitteet seuraavalla tarkastelujaksolla saadaan toteutettua. Suunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa.

Lainsäädäntö ja ohjeet

Kansanterveyslaki (66/1972)

Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010)

Hallintolaki (434/2003)

Kuntalaki (410/2015)

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma 2015 - 2019

Kuntaliiton Yleiskirje 21/80/2006

8 TERVEYDENSUOJELUVALVONTA

Terveysuojelulain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua niin, että asukkaille turvataan terveellinen ympäristö.

8.1 Kunnan terveydensuojelutehtävät

Kunnan terveydensuojelutehtävät jakautuvat terveyshaittoja ennaltaehkäisevään valvontaan ja terveyshaittoja poistavaan valvontaan. Ennaltaehkäisevä valvonta koostuu rakennussuunnitelmien ja toiminnanharjoittajien ilmoitusten ja lupien käsittelystä sekä suunnitelman mukaisesta valvonnasta. Terveyshaittoja poistavalla valvonnalla selvitetään terveyshaittaepäilyjä ja puututaan todettuihin haittoihin. Kunnan terveydensuojelutehtäviin kuuluu myös kuntalaisten ja toiminnanharjoittajien neuvonta ja ohjaus sekä selvitys- ja tutkimustoiminta.

8.2 Huoneistot

Ilmoituksenvarainen toiminta ja ilmoituksen käsittely

Terveysuojelulain muutos (942/2016) tuli voimaan 1.1.2017. Muutoksen jälkeen terveydensuojelulain mukainen kirjallinen ilmoitus on tehty seuraavista toiminnoista:

- 1) majoitus- ja ravitsemistoinnasta annetussa laissa (308/2006) tarkoitetun majoitusliikkeen käyttöönotosta,
- 2) yleisölle avoimen kuntosalin ja muun liikuntatilan, saunan, kylpylän, uimahallin, uimalan ja uimarannan käyttöönotosta,
- 3) päiväkodin ja kerhon sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta tai korkeakoulutusta antavan oppilaitoksen ja opetuksen järjestämispaikan käyttöönotosta,
- 4) jatkuvaa hoitoa antavan sosiaalihuollon toimintayksikön sekä vastaanottokeskuksen käyttöönotosta,
- 5) solariumliikkeen, tatuointiliikkeen ja kauneushoitolan sekä muun huoneiston, jossa harjoitetaan ihonkäsittelyä, käyttöönotosta ja
- 6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen käyttöönotosta tai sellaisen toiminnan aloittamisesta, josta voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa.

Ilmoitus tehdään viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Vastaava ilmoitus tehdään myös toiminnan olennaisesta muuttamisesta.

Ilmoituksia ei enää lain mukaan tarvitse tehdä hautausmaista, parturi-kampaamoista eikä eläintenpitopaikoista.

Ilmoituksen käsittelystä ei enää nykyään tehdä päätöstä, vaan toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen vastaanottamisesta. Jos ilmoitetulla toiminnalla voi olla vaikutuksia ympäröivään elinympäristöön, kuullaan asianosaisia ja mahdollinen päätös annetaan terveydensuojelulain § 51 perusteella.

Kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin perustettavasta terveydensuojelulain 13 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus, jolloin viranomaisen saa tiedon toiminnanharjoittajasta ja voi antaa ohjausta ja neuvontaa. Kotirauhan piiriin ei voida tehdä tarkastuksia, ellei toiminnasta epäillä aiheutuvan vakavaa terveyshaittaa.

Valvontakohteet, jotka ovat nykyisen terveydensuojelulain tulkinnan mukaan ilmoitusvelvollisia, mutta eivät ole aina sitä olleet, kuuluvat valvonnan piiriin. Näiltä kohteilta vaaditaan terveydensuojelulain mukainen ilmoitus, mikäli esim. toiminnanharjoittaja vaihtuu tai tiloissa ja/tai toiminnoissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Suunnitelmallinen valvonta

Ilmoituksenvaraisiin kohteisiin tehdään säännöllisiä tarkastuksia valvontasuunnitelman mukaisesti. Lainsäädännön muutokset eivät juuri vaikuta Vantaan valvontaan, koska valvonta on aiemminkin kohdistettu toimintoihin, joista tehdään edelleen ilmoitus.

Suunnitelmallisen valvonnan ulkopuolelle jääviin kohteisiin tehdään valvontaa jatkossa valitusten ja muiden yhteydenottojen perusteella. Riskinarvioinnin perusteella joitakin toimintoja/kohteita voidaan nostaa tarvittaessa takaisin suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

8.3 Koulujen ja päiväkotien valvonta

Erityisenä haasteena on turvata koulujen ja päiväkotien terveellisyys ja turvallisuus. Lapsilla ja nuorilla on lain mukaan oikeus turvalliseen hoito- ja opiskeluympäristöön. Vantaalla uudet koulut ja päiväkodit tarkastetaan pian käyttöönoton jälkeen, vaikkei laki tätä edellyttä 1.1.2017 voimaan tulleen terveydensuojelulain muutoksen (942/2016) jälkeen. Samoin tarkastetaan kohteet, joissa on tehty olennaisia muutoksia. Koulujen ja päiväkotien terveydellisten olojen säännöllinen valvonta kuuluu kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin ja on osa suunnitelmallista toimintaa. Suunnitelmallinen valvonta vähentää osaltaan terveyshaittoja poistavaa valvontaa.

Koulujen tarkastuksissa on huomioitu valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollosta 338/2011, 12 §. Koulujen ja muiden oppilaitosten tarkastukset sovitaan etukäteen ja tarkastukselle pyydetään mukaan vähintään koulun rehtori, kiinteistöhuollosta vastaava ja kouluterveydenhoitaja. Tarvittaessa tarkastuksella voivat olla mukana myös työterveydenhuollon ja työsuojelun edustajat.

8.4 Sosiaalialan laitosten valvonta

Terveydensuojelulain 13 §:n mukaan ilmoituksenvaraisiksi sosiaalihuollon yksiköiksi luetaan kunnan, valtion tai yksityisen ylläpitämät ympärivuorokautista hoitoa antavat sosiaalihuollon toimintayksiköt ja vastaavat. Nämä yksiköt ovat myös säännöllisen valvonnan piirissä. Toimintayksiköiden yhteydessä olevien asiakkaiden (esim. vanhukset) vuokra- tai omistusasunnot eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin.

8.5 Talousvesi

Talousveden valvonta koskee kaikkea terveydensuojelulain 16 §:ssä tarkoitettua vettä. Veden valvonnassa sovelletaan Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetusta talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015) tai STM:n asetusta pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001).

Terveydensuojelulain mukaisissa talousvettä toimittavissa laitoksissa tehdään tarkastuksia laitostiloissa sekä raakaveden laadun varmistamiseksi vedenottoamolla ja niiden lähiympäristössä. Lisäksi talousvettä toimittavan laitoksen valvontaan kuuluu hyväksytyn valvontatutkimusohjelman ja näytteenottosuunnitelman toteutumisen sekä veden laadun tutkimustulosten arviointi. Kaikilla terveydensuojelulain mukaisilla vesilaitoksilla on voimassa oleva valvontatutkimusohjelma ja erityistilannesuunnitelma. Apuna valvontatutkimusohjelman laadinnassa käytetään Valviran ohjeistusta. Kohteet/vesilaitokset, jotka toimittavat talousvettä vain omaan käyttöön eivät kuulu suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Niiden veden laatua valvotaan joko asetuksen (1352/2015) tai (401/2001) mukaisesti.

Talousvettä toimittavien laitosten omavalvonnan ja talousveden laadun viranomaisvalvonnan on perustuttava veden terveydellisen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Päävastuu riskinarvioinnin tekemisestä on vesilaitoksilla. Terveydensuojeluviranomainen osallistuu tekemiseen terveyshaitan arvioinnin asiantuntijana ja hyväksyy riskinarvioinnin. Yhden talousvettä toimittavan laitoksen riskinarviointi on hyväksytty vuonna 2018. Muiden talousvettä toimittavien laitosten riskinarviointityö on jo laitettu vireille ja riskinarvioinnit tullaan hyväksymään ennen seuraavan valvontatutkimusohjelma päivitystä.

STM:n asetuksen (1352/2015) mukaisten laitosten vesinäytteiden tutkiminen on jaettu viranomaisvalvontanäytteisiin ja omavalvontanäytteisiin. Laitokset toimittavat tutkimustuloksensa välittömästi niiden valmistuttua valvontaviranomaiselle, joten veden laadun arviointia tehdään säännöllisesti aina tutkimustulosten saavuttua.

STM:n asetuksen (401/2001) 1§:n 1 ja 2 kohdan mukaisen talousveden valvontaan on laadittu kohteille näytteenottosuunnitelmat. Toimijat vastaavat näytteenottosuunnitelman toteutuksesta, mutta tarvittaessa näytteet voidaan ottaa ja tutkituttaa toimijan kustannuksella.

Vantaan terveydensuojeluviranomaiset antavat talousvesineuvontaa verkostoveden ja talousvesikaivojen osalta. Vesihuoltoverkoston ulkopuolella on Vantaalla noin 5000 oman talousvesikaivon varassa olevaa kuntalaista. Kiinteistökohtaisten talousvesien suunnitelmallista valvontaa ei ole tarpeen tehdä, koska yksittäiset kotitaloudet vastaavat itse hankkimansa talousveden laadusta. Tarvittavat valvontatoimet ja näytteenotto kohdennetaan terveyshaittaepäilyihin. Vuosittain tutkitaan yhden asuinalueen kaivovesien laatua ja siten saadaan uutta tietoa Vantaan kaivovesien laadusta.

Viranomaisnäytteiden arvioitu määrä vuonna 2019 on 150 näytettä. Näytteenotosta vastaa joko laboratorio (MetropoliLab Oy) tai veden toimittaja.

8.6 Uimarannat

Yleiset uimarannat tarkastetaan vuosittain uimakauden aikana. Tarkastus kohdistuu uimarannan yleiseen siisteyteen, oheistiloihin, varustukseen ja käymälätiloihin.

Vuosittain ennen uimakauden alkua laaditaan yleisistä uimarannoista uimarantaluettelo, joka toimitetaan valtion viranomaisille huhtikuun loppuun mennessä. EU-uimarannoille, joita Vantaalla on kaksi, laaditaan ennen uimakauden alkua uimarannan omistajan kanssa viranomaisvalvontaa varten seurantalenteri, josta selviää näytteiden ottoajankohdat. Näytteitä otetaan uimakauden aikana (15.6. – 31.8.) joka toinen viikko, siten että ensimmäinen näyte otetaan ennen uimakauden alkua. Uimakauden päättyessä toimitetaan EU-uimarantojen uimaveden tutkimustulokset ja niiden perusteella tehty uimavesiluokitus syyskuun loppuun mennessä valtion viranomaisille edelleen toimitettavaksi EU-komissiolle. Pieniltä yleisiltä uimarannoilta otetaan vesinäytteet samanaikaisesti EU-uimarantojen kanssa. Arvioitu viranomaisvalvonnan näytemäärä kesän aikana on 42 näytettä.

Kuusijärven ja Vetokankaan uimarantaa käytetään myös talviuintipaikkana ja ne tarkastetaan vuosittain talviuintikauden (1.9.–14.6.) aikana. Uimaveden laadun tutkimiseen sovelletaan STM:n asetusta pienten yleisten uimarantojen uimaveden

laatuvaatimuksista ja valvonnasta (354/2008). Koska Kuusijärven ja Vetokannaksen valvontatutkimustulokset ovat edellisen talviuintikauden ajan täyttäneet toimenpiderajat eikä ole tiedossa sellaisia tekijöitä, jotka voisivat huonontaa veden laatua, valvontatiheyttä on vähennetty. Talviuintikauden 2018–2019 aikana näytteitä otetaan kerran syksyllä ja kerran keväällä. Talviuintipaikkojen arvioitu viranomaisvalvonnan näytemäärä vuonna 2019 on 4 näytettä.

Kaikkien uimavesinäytteiden otosta vastaa laboratorio (Metropolilab Oy).

8.7 Kylpylät, uimahallit ja vastaavat

Jokaisella uimahallilla, kylpylällä ja muulla vastaavalla yleiseen käyttöön tarkoitettulla altaalla (esim. hotellien ja hoitolaitosten altaat) on valvontatutkimusohjelma ja siihen liittyvä allaskohtainen näytteenottosuunnitelma. Allasveden laadun tutkimiseen sovelletaan sosiaali- ja terveysministeriön asetusta uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002). Vuonna 2018 aloitettu laitosten valvontatutkimusohjelmien ja näytteenottosuunnitelmien päivitystyö tehdään loppuun 2019.

Allasvesinäytteiden otosta vastaa laboratorio. Kahdessa kohteessa näytteenotosta ja laboratorioon toimittamisesta vastaa laitoksen henkilökunta. Kaikista näytteistä tutkitaan mikrobiologinen laatu, pH sekä klooripitoisuudet. Muut analyysit vaihtelevat eri näytteenottokerroilla. Päivitetty soveltamisohje mahdollistaa valvontatutkimusohjelman mukaisten klooripitoisuuksien ja pH-arvon mittaamisen paikan päällä kenttämittarilla. Yksikään kohde ei suorita kyseisiä mittauksia.

Allasvesinäytteiden määrä riippuu pääsääntöisesti laitoksen kävijämäärästä, mutta terveydensuojeluviranomainen voi vähentää tai lisätä näytteiden määrää edellisten vuosien tulosten, suoritettun käyttötarkkailun tai laitoksen teknisten ominaisuuksien perusteella. Näytteenottojen vähimmäismäärä on 4 kertaa vuodessa. Suurimmista laitoksista otetaan näytteitä noin 25 kertaa vuodessa. Arvioitu viranomaisnäytteiden määrä on 450 näytettä. Koska näytteenottosuunnitelmat tehdään allas-/allaskiertokohtaisesti ja niiden laadinnassa huomioidaan esimerkiksi laitoksen kävijämäärä eri vuoden aikoina, vaihtelee laitoksesta otettavien näytteiden määrä eri näytteenottokerroilla.

Terveydensuojeluviranomainen seuraa säännöllisesti valvontanäytteiden tuloksia. Ylimääräisiä näytteenottoja voi aiheutua asiakasvalitusten, valvontatutkimuksissa todettujen laatuvaatimuspoikkeamien tai käyttötarkkailun yhteydessä todettujen terveyshaittaepäilyjen johdosta. Näistä epäilyistä laitoksen ylläpitäjän tulee tiedottaa terveydensuojeluviranomaiselle. Käyttäjille suunnattu allasveden laadusta tiedottaminen tapahtuu pitämällä viimeisimmät valvontatulokset esillä uimahallin ilmoitustaululla.

Kylpylässä ja viidessä uimahalleissa tehdään pääsääntöisesti vuosittain kaksi erillistä terveydensuojelulain mukaista tarkastusta. Näistä toinen keskittyy laitoksen suorittamaan käyttötarkkailuun ja toinen uima-allastilojen ylläpitoon eli siisteyteen ja rakenteiden kuntoon. Koska tilojen siivouksesta vastaava taho seuraa pintojen puhtaanapitoa pintahygienianäytteiden avulla, otetaan pintahygienianäytteitä viranomaisnäytteinä vain harkinnanvaraisesti esimerkiksi epidemiaepäilyissä tai epäiltäessä siivouksen asianmukaisuutta. Pienemmissä kohteissa tilojen ylläpito ja käyttötarkkailu tarkastetaan samalla kertaa.

8.8 Yleisötilaisuuksien valvonta

Vantaan terveydensuojelujärjestyksessä on edellytetty, että yleisötilaisuuksien järjestäjä tekee toiminnastaan ilmoituksen, jos tilaisuudessa arvioidaan olevan yhtä aikaa vähintään 500 henkilöä. Toiminnanharjoittajaa ohjeistetaan tarvittaessa talousveteen, jätehuoltoon ja käymälöihin liittyvissä asioissa. Valvonnan tarve arvioidaan riskinarvioinnin perusteella ja valvontaa voidaan tehdä tarkastuksin, näytteenotoin ja mittauksin. Ennakoivalvontana tarkastetaan asiakirjoja ja ennen tapahtumaa alueella tehdään tarvittaessa tarkastus. Suurissa yleisötilaisuuksissa osallistutaan myös viranomaiskatselmuksiin.

Vuoden aikana järjestettäviin uusiin tai vuosittain toistuviin merkittäviin yleisötilaisuuksiin tehdään riskinarvioinnin perusteella tarkastus. Yleisötilaisuuteen liittyvää tilapäistä leirintäaluetta valvotaan talousveden, pesutilojen, käymälöiden ja jätehuollon osalta.

Terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten yhteydessä suoritetaan tarvittaessa muuta ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Tarkastukset voidaan tehdä erikseen erityisesti silloin, kun tarkastukset on valvonnan tarkoituksen toteutumiseksi tarpeen tehdä eri aikoina. Tarvittaessa tilaisuuden jälkeen pidetään palautepalaveri, jonka tavoitteena on edelleen kehittää tilaisuuden järjestelyjä.

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukainen valvonta on järjestäjälle maksullista.

8.9 Valvonnan painopistealueet

Terveydensuojelun painopisteiden avulla kohdennetaan resursseja suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti sekä huomioidaan lainsäädäntömuutoksista aiheutuvat haasteet. Valvonnan resurssit pyritään kohdentamaan toimintoihin/kohteisiin, joissa on toistuvasti esiintynyt ongelmia ja/tai joihin voi liittyä suuri terveyshaitan riski. Taulukossa 3 on kuvattu sekä valtion valvontaohjelman, että Vantaan valvontasuunnitelman painopisteet ohjelmakaudelle 2015 - 2019.

Taulukko 3. Valtion valvontaohjelman ja Vantaan valvontasuunnitelman painopisteet ohjelmakaudelle 2015 - 2019.

Kohde	Valtion valvontaohjelman painopisteet	Vantaan valvontasuunnitelman painopisteet
Talousvesi	- Valvontatutkimusohjelman päivittäminen sekä valvonnan ja näyttemäärien saattaminen asetuksen mukaiseksi - Valvontayksikön oman vesihuollon erityistilannesuunnitelman laatiminen - Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja hallinta yhdessä talousvettä toimittavien laitosten kanssa (2018-2019)	- Valvontayksikön oman vesihuollon erityistilannesuunnitelman päivittäminen - Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja hallinta yhdessä talousvettä toimittavien laitosten kanssa (2018-2019)
Kauneushoitolat tai muu ihonkäsittely	Ihon läpäisevien toimintojen valvominen	Ihon läpäisevien toimintojen valvominen
Terveystieteiden olojen valvonta	- Edistetään ulkopuolisten asiantuntijoiden hyödyntämistä sisäilmaselvityksissä - Koulujen yhteistarkastukset eri tahojen kanssa	Koulujen yhteistarkastusten jatkaminen ja kehittäminen eri yhteistyötahojen kanssa
Sidosryhmät	Terveystieteiden huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa	Terveystieteiden huomioiminen suunnittelussa ja päätöksenteossa

Vantaalla talousvesilaitosten valvontatutkimusohjelmat ovat lainsäädännön vaatimusten mukaiset, joten niitä ei oteta painopistealueeksi valvontasuunnitelmaan. Sisäilmaselvityksiin Vantaan ympäristöterveydenhuollosta löytyy tarvittava osaaminen, joten kyseistä painopistettä ei ole tarpeen sisällyttää omaan suunnitelmaan. Koulujen yhteistarkastukset on aloitettu, mutta siihen liittyy vielä kehittämistä. Tämän vuoksi yhteistarkastukset pidetään edelleen suunnitelman yhtenä painopistealueena. Sidosryhmäyhteistyö on tiivistä mm. rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kanssa, mutta muiden sidosryhmien kanssa yhteistyötä on tarpeen kehittää edelleen.

Kauneushoitolat ovat terveystieteidenhuollon yhtenä painopistealueena. Vantaa toteutti vuonna 2017 hoitoloihin valvontaprojektin, missä selvitettiin hoitolan käyttämien välineiden hygieniatasoa. Projektia oli tarkoitus jatkaa vuonna 2018, mutta vuoden 2017 hyvien näytetulosten perusteella projektia ei ollut tarvetta jatkaa.

8.10 Valvontaprojektit

Terveystieteidenhuolto toteuttaa vuonna 2019 kolme valvontaprojektia. Tulosten perusteella saadaan uutta tietoa päiväkotien ja sisäleikkipaikkojen pintojen hygieniasta, alueellisesta kaivoveden laadusta ja ryhmäliikuntatilojen ääniolosuhteista. Projektit toteutetaan ympäristöterveydenhuollon kustannuksella.

Päiväkotien ja sisäleikkipaikkojen pintojen puhtaus

Vuonna 2018 toteutettiin päiväkotien pintojen hygieniaan liittyvä näytteenottoprojekti ja projektia jatketaan vuonna 2019. Vuonna 2019 näytteitä otetaan myös sisäleikkipaikoista. Näytteitä otetaan 10 päiväkodista ja viidestä sisäleikkipaikasta yhteensä noin 90 näytettä sellaisilta pinnoilta, joita lapset pääsevät kosketelemaan. Näytteistä analysoidaan aerobiset kokonaisbakteerit, enterobakteerit, *Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus* ja norovirus. Projekti toteutetaan yhteistyössä Espoon ympäristöterveydenhuollon kanssa.

Kaivoveden laatu

Vuosittain tutkitaan yhden asuinalueen kaivovesien laatua ja siten saadaan uutta tietoa Vantaan kaivovesien laadusta. Näytteiden määrä ja tutkittavat analyysit päätetään, kun projektialue ja tutkimukseen osallistuvien määrä on tiedossa.

Ryhmäliikuntatilojen ääniolosuhteet

Vuonna 2019 järjestetään ryhmäliikuntatilojen ääniolosuhteiden mittausprojekti, jonka yhtenä tavoitteena on selvittää liikuntatilojen ääniolosuhteita. Mittauksia tehdään kymmenessä valvontakohteessa. Projektin yhteydessä mitataan myös liikuntatilojen hiilidioksidipitoisuutta ilmanvaihdon riittävyyden arvioimiseksi. Mittauksien avulla selvitetään, onko ryhmäliikuntatiloissa sellaisia ääniolosuhteita tai puutteellista ilmanvaihtoa, jotka voivat aiheuttaa osallistujille terveystieteidenhuollon mukaista terveyshaittaa.

8.11 Terveyshaittaepäilyyn perustuva asuntojen ja oleskelutilojen valvonta

Terveydensuojelulain 26 §:n mukaan asunnon ja muun sisätilan sisäilman puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, ilmanvaihdon, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu asunnossa tai sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa. Terveydensuojeluviranomainen voi terveydensuojelulain 27 §:n mukaan velvoittaa terveyshaitan aiheuttajan tai korjauksista vastaavan tahon poistamaan todettu terveyshaitta. Viranomainen voi myös kieltää tai rajoittaa käyttämästä asuntoa tai muuta oleskelutilaa.

Terveydensuojelulakia täydentää Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista (545/2015). Asetuksessa on muun muassa fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia tekijöitä koskevia vaatimuksia ja ohjeita.

Terveyshaittoja poistavassa valvonnassa neuvotaan ja opastetaan kuntalaisia asumisterveyteen liittyvissä kysymyksissä. Puhelimitse tapahtuvan neuvonnan lisäksi asukkaille ja muille tilojen käyttäjille lähetetään kirjallisia kosteusvauriotiedotteita sekä muuta asumisterveyteen ja rakennustekniikkaan liittyvää materiaalia. Terveyshaittoja selvittäviä tarkastuksia tehdään asukkaiden kirjallisesta pyynnöstä kun epäillään, että asunnossa on terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä. Virka-apupyynnöihin perustuvia asunnontarkastuksia, joista laaditaan tarvittaessa erillinen tarkastusmääräys, tehdään jos on perusteltu syy olettaa asunnon aiheuttavan asukkaille tai naapureille terveyshaittaa.

Koulujen ja päiväkotien tutkimuspyynnöt otetaan kirjallisesti vastaan koulun rehtorilta, päiväkodin johtajalta, kouluterveydenhuollolta, työterveyshuollolta, työsuojeluvaltuutetulta tai muulta vastaavalta taholta. Lasten vanhempien ottaessa yhteyttä päätetään tapauskohtaisesti asiassa tarvittavat toimenpiteet.

Terveydensuojeluviranomainen antaa puhelinneuvontaa ja tekee tarvittaessa tarkastuksia sekä antaa määräyksiä tuholaisten torjumiseksi.

8.12 Lausunnot

Terveydensuojeluvalvontaan kuuluu olennaisena osana erilaisten lausuntojen antaminen. Lausuntoja annetaan mm:

- rakennusluvista (terveydensuojelulain 13 § mukaiset kohteet)
- asumisterveyteen liittyvistä asioista
- talousveden laadusta
- vesihuollon kehittämissuunnitelmasta
- vesijohto- tai viemäriverkostoon liittyvistä vapautushakemuksista
- hulevesien johtamisesta
- ympäristöluvista
- sosiaalialan laitosten ja toimintapisteiden lupaa tai rekisteröintiä varten.

8.13 Tarkastusten sisältö, tarkastustiheys ja -aika

Terveydensuojeluviranomainen pyrkii ennaltaehkäisemään terveyshaittoja sekä edistämään asuin- ja lähiympäristön terveellisyyttä. Terveyshaittoja poistavaa tarkastustoimintaa tehdään pääosin asukkaiden ja tilojen käyttäjien yhteydenottojen perusteella. Tutkimuspyyntöjen käsittelyssä päiväkotien ja koulujen tutkimuspyynnöt pyritään ottamaan käsittelyyn mahdollisimman nopeasti lasten iän tai suurien käyttäjämäärien johdosta. Asunnontutkimuspyynnöt käsitellään oman jonotilanteen mukaisesti saapumisjärjestyksessä.

Terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteet tarkastetaan suunnitelman mukaisesti ja siten, että oleellimmat terveydensuojelun näkökohdat tulevat tarkastetuiksi. Valvira on laatinut valtakunnallisessa valvontaohjelmassa ohjeet keskimääräisistä tarkastustiheyksistä sekä valvonta- ja tarkastuskäyntien ydinasioista. Toistaiseksi Vantaa suunnittelee valvontaa Valviran valvontaohjelman mukaisilla tarkastustiheyksillä. Kertyvän valvontahistorian perusteella voidaan tarkastustiheyttä jatkossa vähentää enintään puolella tai nostaa tarpeelliseksi katsotulla määrällä. Tarkastustiheydet ja tarkastuksiin käytettävä aika on esitetty liitteessä 1 ja tarkastusten sisältö taulukossa 4.

Asuntojen ja muiden oleskelutilojen tarkastustoiminnassa pyritään selvittämään, onko rakennuksessa terveyshaittaa aiheuttavia vaurioita tai olosuhteita asukkaille tai tilojen käyttäjille. Tarkastuksen lisäksi kohteessa voidaan tehdä mittauksia ja/tai ottaa näytteitä. Arvioidessa terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa käytetään apuna Sosiaali- ja terveysministeriön asetusta (545/2015) ja asetuksen soveltamisohjeita. Tarkastuksia tehtäessä käytetään apuna valvontayksikön omia ohjeita sekä muun muassa keskusviraston (Valvira) laatimia ohjeita. Tarkastuksista laaditaan tarkastusprotokollat, jotka lähetetään asianosaisille. Vuoden 2019 aikana terveydensuojeluvalvonta siirtyy käyttämään valtakunnallisia valvontalomakkeita niiden toimintojen osalta, joille lomakkeet on saatu laadittua. Valvira koordinoi lomakkeiden suunnittelua ja kouluttaa terveydensuojelun henkilöstöä niiden käyttöön kevään 2019 aikana.

Valvontakohdetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika koostuu tarkastukseen valmistautumisesta, tarkastuksen sisällöstä sekä tarkastuskertomuksen laatimisesta. Osassa tapauksissa saattaa haitan selvittäminen viedä useamman työpäivän.

Taulukko 4. Terveystensuojelulain mukaisten suunnitelmallisten tarkastusten sisältö

Terveystensuojelulain kohteet (ilmoituksenvaraiset / luvanvaraiset kohteet)		Tarkastuksella huomioitavia asioita
YHTI 03.010	Taloussvettä toimittava laitos tai muu ison asetuksen mukainen kohde - Taloussvettä toimittavat laitokset (vähintään 5000 käyttäjää tai yli 1000 m³/d) - Taloussvettä toimittavat laitokset (vähintään 50 mutta alle 5000 käyttäjää tai vähintään 10 mutta alle 1000 m³/d) tai muu asetuksen 461/2000 mukainen kohde	- Vastaako toiminta siitä tehtyä hakemusta ja hyväksymispäätöstä - Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu - Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi - Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen - Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus - Eriyistilannesuunnitelmat ja varautuminen - Laitoksen suorittama käyttötarkkailu - Tilojen siisteys ja kunto - Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnon seuranta - Kemikaalien käyttö ja varastointi - Vedenlaadusta tiedottaminen
YHTI 03.015	Vedenottamo	kuten YHTI 03.010
YHTI 03.020	Taloussvettä toimittava laitos tai muu pienen asetuksen mukainen kohde - Alle 50 käyttäjää tai taloussvettä tuotetaan alle 10 m³ päivässä - Muu asetuksen (401/2001) mukainen kohde	Alle 50 käyttäjää tai tuotetaan alle 10 m³ päivässä: - Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu - Soveltaen samat kuin YHTI03.010 Muu asetuksen mukainen kohde: - Toiminnan laajuus (elintarvikealan yritykset, julkinen tai kaupallinen toiminta)
YHTI 03.025	Vedenottamo, pienen asetuksen mukainen kohde	kuten YHTI 03.020
YHTI 03.030	Talousveden tukkumyynti	soveltaen kuten YHTI 03.010
YHTI 03.035	Vedenottamo, talousveden tukkumyynti	kuten YHTI 03.010
YHTI 03.090	Lasten ja nuorten kohteet, kerhotila, nuorisotilat, leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	- Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä - Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu - Yleinen siisteys, siivousvälineet - Rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito - Pesu- ja pukeutumistilat - Käymälät ja muut sosiaalilat - Sisäilman laatu ja ilmanvaihto - Toiminnan aiheuttama melu - Asiakasmäärät - Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen - Harjoitettavan toiminnan laatu - Käytettävän talousveden laatu - Jätehuollon järjestelyt

Terveysturvallisuuskohteet (ilmoituksenvaraiset / luvanvaraiset kohteet)		Tarkastuksella huomioitavia asioita
YHTI 03.160	Esiopetus	• Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Rakenteiden kunto ja ylläpito • Yleinen siisteys ja siivousvälineet • Käymälät • Pesu- ja pukeutumistilat • Vaatehuolto • Valaistus • Ilmanvaihto • Sisäilman laatu • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Käytettävän talousveden laatu • Melu • Jätehuolto • Lapsimäärät ja tilojen riittävyys lapsimäärään nähden
YHTI 03.170	Peruskoulu	• Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Rakenteiden kunto ja ylläpito • Yleinen siisteys ja siivousvälineet • Käymälät • Pesu- ja pukeutumistilat • Valaistus • Sisäilman laatu ja ilmanvaihdon riittävyys • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Harjoitettavan toiminnan laatu • Käytettävän talousveden laatu • Toiminnan aiheuttama melu • Pöly ja haju • Kemikaalien käsittely ja säilytys • Jätehuollon järjestelyt • Oppilasmäärät ja tilojen riittävyys oppilasmäärään nähden
YHTI 03.180	Lukio	Kuten YHTI 03.170
YHTI 03.190	Ammattioppilaitos	Kuten YHTI 03.170
YHTI 03.200	Muut koulut ja oppilaitokset	Kuten YHTI 03.170
YHTI 03.210	Korkeakoulu	Kuten YHTI 03.170
YHTI 03.220	Muu aikuiskoulutus	Kuten YHTI 03.170

Terveysturvallisuuskohteet (ilmoituksenvaraiset / luvanvaraiset kohteet)		Tarkastuksella huomioitavia asioita
YHTI 03.230	Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä	• Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Yleinen siisteys, siivousvälineet • Rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito • Varustelutaso • Majoitustilat, yleiset tilat, pesu- ja saunatilat ja käymälät • Sisäilman laatu ja ilmanvaihto • Toiminnan aiheuttama melu • Asiakasmäärät • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Harjoitettavan toiminnan laatu • Käytettävän talousveden laatu • Jätehuollon järjestelyt
YHTI 03.240	Hotelli	Kuten YHTI 03.230
YHTI 03.250	Hostellit, retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit	Kuten YHTI 03.230
YHTI 03.260	Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit	Kuten YHTI 03.230
YHTI 03.270	Muu loma-asuntojen ammattimainen tarjoaminen	Kuten YHTI 03.230
YHTI 03.280	Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset	Kuten YHTI 03.230
YHTI 03.290	Muu majoitustoiminta	Kuten YHTI 03.230
YHTI 03.380	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	• Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Harjoitettavan toiminnan laatu • Toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • Yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • Välineiden siisteys ja puhdistus • Käsihygienia • Työvaatteet • Pesu- ja pukeutumistilat • Käymälät • Rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • Ilmanvaihdon riittävyys • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Käytettävän talousveden laatu • Kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt • Saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita
YHTI 03.390	Tatuointi ja lävistys	Kuten YHTI 03.380

Terveysturvallisuuskohteet (ilmoituksenvaraiset / luvanvaraiset kohteet)		Tarkastuksella huomioitavia asioita
YHTI 03.400	Solarium	Kuten YHTI 03.380 ja lisäksi säteilylain perusteella: - Solariumlaitteen sijoittaminen tai käytön estäminen siten, että alle 18-vuotias ei voi käyttää laitetta henkilökunnan sitä huomaamatta - Vastuuhenkilö on paikalla - Asiakkaalle annetaan ohjeet solariumin käyttöön - Solariumlaitteen ultraviolettisäteilyn altistumisen vaaroja ja altistamisen rajoittamista koskevien tietojen näkyvä esillepano solariumlaitteen välittömässä läheisyydessä - Asiakkaan silmien suojaamisesta huolehditaan - Solariumlaitteessa olevan ajatuksen säätö - Solariumlaitteiden ja -lamppujen nimikkeet ja tyypit - Tilan yleinen hygienia
YHTI 03.410	Muu ihonkäsittely ja hoito	Kuten YHTI 03.380
YHTI 03.490	Suuret yleisötilaisuudet	- Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta - Aiheuttaako terveyshaittaa - Yleisökäymälät - Käytettävän talousveden laatu - Jätehuollon järjestely - Tarvittaessa käytetään soveltaen muiden kohteiden tarkastusohjeita
YHTI 03.510	Päiväkotitoiminta, ryhmäperhepäiväkotitoiminta	- Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä - Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu - Rakenteiden kunto ja ylläpito - Yleinen siisteys ja siivousvälineet - Kemikaalien käsittely ja säilytys - Käymälät - Pesu- ja pukeutumistilat - Vaatehuolto - Valaistus - Ilmanvaihto - Sisäilman laatu - Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen - Käytettävän talousveden laatu - Melu - Jätehuolto - Lapsimäärät ja tilojen riittävyys lapsimäärään nähden
YHTI 03.530	Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	Kuten YHTI 03.510
YHTI 03.540	Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit	Kuten YHTI 03.510
YHTI 03.550	Ammatilliset perhekodit	Kuten YHTI 03.510
YHT 03.560	Muut lastensuojeluyksiköt, mm. perhekuntoutusyksiköt	Kuten YHTI 03.510

Terveysturvajärjestelykohteet (ilmoituksenvaraiset / luvanvaraiset kohteet)		Tarkastuksella huomioitavia asioita
YHTI 03.570	Vanhainkoti (laitoshuolto)	• Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Rakenteiden kunto ja ylläpito • Yleinen siisteys ja siivousvälineet • Käymälät • Pesu- ja pukeutumistilat • Vaatehuolto • Valaistus • Ilmanvaihto • Sisäilman laatu • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Käytettävän talousveden laatu • Melu • Jätehuolto • Piha-alueet • Asiakasmäärät
YHTI 03.580	Vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt (laitostyyppinen)	Kuten YHTI 03.570
YHTI 03.590	Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)	Kuten YHTI 03.570
YHTI 03.610	Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutusyksiköt	Kuten YHTI 03.570
YHTI 03.620	Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintakeskus	Kuten YHTI 03.570
YHTI 03.630	Aikuisten päivähoito	Kuten YHTI 03.570
YHTI 03.640	Muut yksiköt	Kuten YHTI 03.570
YHTI 03.740	Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat; tehostettu palveluasuminen)	Kuten YHTI 03.570
YHTI 03.650	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita	• Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Siivous ja jätehuolto • Yleiseen käyttöön tarkoitetut käymälät ja pukeutumistilat • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä ilmoitustaululla • Kieltoaukko, jolla kielletään koirien ja muiden kotieläinten oleskelu uimarannalla • Riskit uimaveden laadulle • Kävijämäärät asetuksen (177/2008) mukaisille uimarannoille uimavesiluokitus ja uimavesiprofiili • Tiedottaminen • Erityistilanteisiin varautuminen
YHTI 03.660	Pienet yleiset uimarannat	Kuten YHTI 03.650

Terveysturvallisuuskohteet (ilmoituksenvaraiset / luvanvaraiset kohteet)		Tarkastuksella huomioitavia asioita
YHTI 03.680	Yleiset altaat	• Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Rakenteiden kunto ja ylläpito • Yleinen siisteys, siivousjärjestelyt ja siivousvälineet • Käymälät, pesu- ja pukutilat, allastilat • Ilmanvaihto • Sisäilman laatu • Laitoksen käyttötarkkailu • Erityistilanteisiin varautuminen • Tiedottaminen • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä
YHTI 03.700	Saunat	• Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Rakenteiden kunto ja ylläpito • Yleinen siisteys ja siivousvälineet • Käymälät • Pesu- ja pukeutumistilat • Ilmanvaihto • Sisäilman laatu • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen
YHTI 03.710	Yleinen liikuntatila	• Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Tilojen ja välineiden siisteys ja puhdistus sekä huolto ja ylläpito • Ilmanvaihto • Siivousjärjestelyt • Pesu- ja pukeutumistilat • Käymälät • Jätehuolto

Lainsäädäntö ja ohjeet

Terveysturvallisuuslaki 763/1994

Terveysturvallisuusasetus 1280/1994

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveysturvallisista olosuhteista 545/2015

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 1352/2015

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 401/2001

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta 177/2008

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta 354/2008

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 315/2002

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousvettä toimittavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta laitosteknisestä ja talousvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta 1351/2006

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallissa, kylpylässä tai vastaavassa laitoksessa työskentelevältä vaadittavasta
laitosteknisestä ja allasvesihygienisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta 1350/2006

Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2015 - 2019

Liite1. Terveystensuojelulain mukaiset suunnitelmallisen valvonnan kohteet, tarkastustiheydet ja -ajat vuosina 2015 - 2019

Terveystensuojelulain kohteet (ilmoituksen-/luvanvaraiset kohteet)		Kohde- määrä (7.11. 2018)	Tarkastus- tiheys / vuosi (tarkastuksen kesto h) VALVIRA	Tarkastus- tiheys / vuosi VANTAA	Aika / tarkastus (h) VANTAA	Tarkastus- ten määrä 2015 YTE	Tarvittava kokonais- työaika 2015 (h)	Tarkas- tusten määrä 2016 YTE	Tarvitta- va työaika 2016 (h)	Tarkas- tusten määrä 2017 YTE	Tarvitta- -va työaika 2017 (h)	Tarkas- tusten määrä 2018 YTE	Tarvitta- va työaika 2018 (h)	Tarkas- tusten määrä 2019 YTE	Tarvitta- va työaika 2019 (h)
YHTI 03.010	Talousettä toimittava laitos tai muu ison asetuksen mukainen kohde (talousettä toimittava laitos sisältää verkon ja vedenotamon)	5	2-1 0,5* (8-15 h) *jos vain jakelua	1 0,5* *jos vain jakelua	8	2	16	5	40	4	32	5	40	4	32
YHTI 03.015	Vedenotamo	5	2-1 0,5* (8-15 h) *jos vain jakelua	1 0,5* *jos vain jakelua	5	0	0	0	0	4	5	5	25	4	20
YHTI 03.020	Talousettä toimittava laitos tai muu pienen asetuksen mukainen kohde	1	1-0,5 0,3* (2-6 h) *jos vain jakelua	1-0,5 0,3* *jos vain jakelua	5	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0
YHTI 03.025	Vedenotamo, pienen asetuksen mukainen kohde	0	1-0,5 0,3* (4-8 h) *jos vain jakelua	1-0,5 0,3* *jos vain jakelua	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTI 03.030	Talousettä tukkumyynti	0	-	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Terveydensuojelulain kohteet (ilmoituksen-/luvanvaraiset kohteet)		Kohde- määrä (7.11. 2018)	Tarkastus- tiheys / vuosi (tarkastuksen kesto h) VALVIRA	Tarkastus- tiheys / vuosi VANTAA	Aika / tarkastus (h) VANTAA	Tarkastus- ten määrä 2015 YTE	Tarvittava kokonais- työaika 2015 (h)	Tarkas- tusten määrä 2016 YTE	Tarvitta- va työaika 2016 (h)	Tarkas- tusten määrä 2017 YTE	Tarvitta- -va työaika 2017 (h)	Tarkas- tusten määrä 2018 YTE	Tarvitta- va työaika 2018 (h)	Tarkas- tusten määrä 2019 YTE	Tarvitta- va työaika 2019 (h)
YHTI 03.035	Vedenottamo, talousveden tukkumyynti	0	-	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTI 03.090	Lasten ja nuorten kohteet, kerhotila, nuorisotilat ja leirikeskukset	63	0,3 (2-4)	0,3	4	22	88	32	128	0	0	21	84	21	84
YHTI 03.160	Esiopetus	0	0,3 (5-15)	0,3	5	0	0	2	10	0	0	0	0	0	0
YHTI 03.170	Peruskoulu	57	0,3 (5-15)	0,3	7	19	133	18	126	20	140	19	133	19	133
YHTI 03.180	Lukio	7	0,3 (5-15)	0,3	7	2	14	2	14	1	7	0	0	3	21
YHTI 03.190	Ammattioppilaitos	7	0,3 (5-15)	0,3	7	2	14	2	14	2	14	2	14	3	21
YHTI 03.200	Muut koulut ja oppilaitokset	2	0,3 (5-15)	0,3	7	0	0	1	7	1	7	0	0	1	7
YHTI 03.210	Korkeakoulu	2	0,3 (5-15)	0,3	7	0	0	2	14	0	0	0	0	2	14
YHTI 03.220	Muu aikuiskoulutus	0	0,3 (5-15)	0,3	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTI 03.230	Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä	1	0,2 (2-4)	0,2	4	2	8	0	0	0	0	1	4	0	0
YHTI 03.240	Hotelli	13	0,2 (2-4)	0,2	4	11	44	0	0	0	0	0	0	0	0

Terveydensuojelulain kohteet (ilmoituksen-/luvanvaraiset kohteet)		Kohde- määrä (7.11. 2018)	Tarkastus- tiheys / vuosi (tarkastuksen kesto h) VALVIRA	Tarkastus- tiheys / vuosi VANTAA	Aika / tarkastus (h) VANTAA	Tarkastus- ten määrä 2015 YTE	Tarvittava kokonais- työaika 2015 (h)	Tarkas- tusten määrä 2016 YTE	Tarvitta- va työaika 2016 (h)	Tarkas- tusten määrä 2017 YTE	Tarvitta- -va työaika 2017 (h)	Tarkas- tusten määrä 2018 YTE	Tarvitta- va työaika 2018 (h)	Tarkas- tusten määrä 2019 YTE	Tarvitta- va työaika 2019 (h)
YHTI 03.250	Hostellit, retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit	6	0,2 (2-4)	0,2	4	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTI 03.260	Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit	0	0,2 (2-4)	0,2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTI 03.270	Muu loma-asuntojen ammattimainen tarjoaminen	0	0,2 (2-4)	0,2	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
YHTI 03.280	Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanotto- keskukset	1	0,2 (2-4)	1	4	0	0	0	0	3	12	3	12	1	4
YHTI 03.290	Muu majoitustoiminta	5	0,2 (2-4)	0,2	4	0	0	0	0	0	0	1	4	0	0
YHTI 03.380	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset	138	0,3 (2-3)	0,3	4	34	136	35	140	41	164	60	240	46	184
YHTI 03.390	Tatuointi ja lävistys	6	0,3 (2-3)	0,3	4	9	36	0	0	0	0	9	36	0	0
YHTI 03.400	Solarium	20	0,2 (2)	0,2	2	0	0	5	10	5	10	0	0	0	0
YHTI 03.410	Muu ihonkäsittely ja hoito	2	0,3 (2-3)	0,3	4	1	4	0	0	0	0	2	8	0	0
YHTI 03.490	Suuret yleisötilaisuudet	37	-	1 - 0,2	6	0	0	0	0	10	60	5	30	0	0

Terveydensuojelulain kohteet (ilmoituksen-/luvanvaraiset kohteet)		Kohde- määrä (7.11. 2018)	Tarkastus- tiheys / vuosi (tarkastuksen kesto h) VALVIRA	Tarkastus- tiheys / vuosi VANTAA	Aika / tarkastus (h) VANTAA	Tarkastus- ten määrä 2015 YTE	Tarvittava kokonais- työaika 2015 (h)	Tarkas- tusten määrä 2016 YTE	Tarvitta- va työaika 2016 (h)	Tarkas- tusten määrä 2017 YTE	Tarvitta- -va työaika 2017 (h)	Tarkas- tusten määrä 2018 YTE	Tarvitta- va työaika 2018 (h)	Tarkas- tusten määrä 2019 YTE	Tarvitta- va työaika 2019 (h)
YHTI 03.510	Päiväkoti, ryhmäperhepäiväkoti	190	0,5-0,3 (2-6)	0,3	6	52	312	52	312	62	372	64	382	63	378
YHTI 03.530	Leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	6	0,5-0,3 (2-6)	0,3	5	0	0	3	15	0	0	5	25	0	0
YHTI 03.540	Lastenkodit, koulukodit ja nuorisokodit	9	0,5-0,3 (2-6)	0,3	5	0	0	6	30	5	25	0	0	0	0
YHTI 03.550	Ammatilliset perhekodit	1	0,5-0,3 (2-6)	0,3	5	0	0	0	0	0	0	1	5	0	0
YHT 03.560	Muut lastensuojelu- yksiköt, mm. perhekuntoutus-yksiköt	5	0,5-0,3 (2-6)	0,3	5	0	0	1	5	0	0	2	10	3	15
YHTI 03.570	Vanhainkoti (laitoshuolto)	0	0,5-0,3 (2-6)	0,3	6	0	0	2	12	1	6	0	0	0	0
YHTI 03.580	Vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt (laitostyyppinen)	32	0,5-0,3 (2-6)	0,3	6	0	0	13	78	15	90	2	8	10	60
YHTI 03.590	Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen)	19	0,5-0,3 (2-6)	0,3	6	0	0	0	0	18	108	6	38	6	38
YHTI 03.610	Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutusyksiköt	2	0,5-0,3 (2-6)	0,3	6	2	12	0	0	1	6	0	0	0	0

Terveydensuojelulain kohteet (ilmoituksen-/luvanvaraiset kohteet)		Kohde- määrä (7.11. 2018)	Tarkastus- tiheys / vuosi (tarkastuksen kesto h) VALVIRA	Tarkastus- tiheys / vuosi VANTAA	Aika / tarkastus (h) VANTAA	Tarkastus- ten määrä 2015 YTE	Tarvittava kokonais- työaika 2015 (h)	Tarkas- tusten määrä 2016 YTE	Tarvitta- va työaika 2016 (h)	Tarkas- tusten määrä 2017 YTE	Tarvitta- -va työaika 2017 (h)	Tarkas- tusten määrä 2018 YTE	Tarvitta- va työaika 2018 (h)	Tarkas- tusten määrä 2019 YTE	Tarvitta- va työaika 2019 (h)
YHTI 03.620	Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta-keskus	7	0,5-0,3 (2-6)	0,3	6	4	24	0	0	0	0	3	18	4	24
YHTI 03.630	Aikuisten päivähoito	2	0,5-0,3 (2-6)	0,3	6	1	6	0	0	0	0	2	12	0	0
YHTI 03.640	Muut yksiköt	6	0,5-0,3 (2-6)	0,3	6	0	0	0	0	5	30	0	0	0	0
YHTI 03.740	Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat; tehostettu palveluasuminen)	11	0,5-0,3 (2-6)	0,3	6	5	30	5	30	6	36	0	0	5	30
YHTI 03.650	Yleiset uimarannat (EU- uimarannat), huomattava määrä uimareita	2	1 (2-4)	2	4	4	16	4	16	4	16	4	16	4	16
YHTI 03.660	Pienet yleiset uimarannat	4	1 (2-4)	1,00	4	4	16	4	16	4	16	4	16	4	16
YHTI 03.680	Yleiset altaat	15	1-2 (4-5)	1-2	5	21	105	21	105	21	105	21	105	21	105
YHTI 03.700	Saunat	1	1 (2-3)	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3
YHTI 03.710	Yleinen liikuntatila	67	0,25 (2-4)	0,25	4	16	64	14	56	17	68	13	52	17	68
yhhteensä		757				228	1150	230	1181	233	1235	256	1291	242	1273

9 TUPAKKALAIN JA NIKOTIINIKORVAUSVALMISTEIDEN VALVONTA

Tupakkalain tavoitteena on ihmisille myrkyllisiä aineita sisältävien ja riippuvuutta aiheuttavien tupakkatuotteiden ja muiden nikotiinipitoisten tuotteiden käytön loppuminen. Laissa säädetään toimenpiteistä, joilla ehkäistään tupakkatuotteiden käytön aloittamista ja nikotiiniriippuvuuden syntymistä sekä edistetään tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden käytön lopettamista ja suojellaan väestöä altistumiselta niiden savulle.

Tupakkalaissa (549/2016) kunnalle määriteltyjen tehtävien valvonta kuuluu osaksi ympäristöterveydenhuollon valvontaa. Tupakkain säännöllisen valvonnan toteuttamiseksi tulee laatia valvontasuunnitelma, joka perustuu Valviran laatimaan valtakunnalliseen tupakkalain valvontaohjelmaan vuosille 2015-2019 (päivitys vuosille 2018-2019).

Vuonna 2016 uudistunut tupakkalaki toi mukanaan uusia tehtäviä kunnalle ja myös uusia tuotteita tupakkalain sääntelyn piiriin. Lain voimaan tulon myötä esimerkiksi sähkösavukelaitteet ja niissä käytettävät nesteet sekä poltettavaksi tarkoitetut kasviperäiset tuotteet tulivat tupakkalain alaisuuteen. Lisäksi tupakkatuotteiden tukkumyynti tuli ilmoituksenvaraiseksi ja tupakointikieltojen ja -rajoitusten soveltamisala laajeni. Kunnassa aloitettiin myös asuntoyhtiöiden tupakointikieltohakemusten käsittely.

Myös lääkelaki antaa tehtävän kunnalle. Kunta myöntää lääkelain mukaiset vähittäismyyntiluvat nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiin kaupoissa, kioskeissa ja huoltoasemilla sekä ravitsemisliikkeissä. Kuntaa valvoo, että nikotiinikorvausvalmisteiden myynnissä noudatetaan lääkelain nojalla annettuja määräyksiä.

9.1 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti edellyttää myyntipaikan sijaintikunnan myöntämää vähittäismyyntilupaa. Lupa on myyntipaikka- ja luvanhaltijakohtainen. Lupahakemuksessa tulee olla selvitys myytävistä tuotteista, niiden sijoittelusta myyntipisteessä sekä tieto myyntipisteiden lukumäärästä ja sijainnista. Myöntämisen edellytyksenä on hakijan täysi-ikäisyys ja hyväksyttävän omavalvontasuunnitelman esittäminen.

Uusi vähittäismyyntilupahakemus tulee ympäristökeskukseen pääasiassa sähköisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran ylläpitämän tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiluparekisterin kautta. Hakemus liitteinen kirjataan, käsitellään ja siitä tehdään viranhaltijapäätös.

Lupaa ei myönnetä, jos hakemuksessa tarkoitettu toiminta on tupakkalain vastaista tai, jos myyntipaikka ei ole kunnan valvottavissa. Tupakkalain mukaan lupaa ei saa myöntää myyntipaikkaan, joka sijaitsee päiväkodin tai perhepäivähoidon sisätilassa, päiväkodin ulkoalueella, lastensuojelulain tai mielenterveyslain nojalla hoitoa antavan laitoksen alle 18-vuotiaille tarkoitettussa sisätilassa tai heille tarkoitettulla ulkoalueella. Lupaa ei myöskään myönnetä myyntipaikkaan, joka sijaitsee perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavan oppilaitoksen sisätilassa, oppilajasuntolassa tai tällaisen oppilaitoksen käytössä olevalla ulkoalueella.

Myyntiä ei saa aloittaa ennen kuin lupa on myönnetty ja kunta on tehnyt päätöstä koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Hakijalle lähetetään viranhaltijapäätös sekä esillä pidettävä vähittäismyyntilupa, joka tulee olla myyntipisteessä asiakkaiden nähtävillä. Luvan käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Tupakkalain (549/2016) voimaan tulon jälkeen myönnetty vähittäismyyntilupa oikeuttaa luvanhaltijaa myymään sekä tupakkatuotteita että nikotiininesteitä. Luvan hakemisen yhteydessä hakijan tulee kuitenkin ilmoittaa, mitä tuotteita myyntipisteessä aiotaan myydä. Tämä tieto merkitään Valviran tupakkaluparekisteriin ja sen perusteella määräytyvät ne tuoteryhmät, joita myyntipisteessä saa myydä. Luvanhaltijan tulee ilmoittaa tuotevalikoimassa luvan myöntämisen jälkeen tapahtuvat muutokset, jotka päivitetään Valviran rekisteriin. Lupiin tehtävistä muutoksista ei peritä käsittelymaksua.

Vanhan tupakkalain nojalla myönnetty tupakkatuotteiden vähittäismyyntiluvat jäivät voimaan lakimuutoksen yhteydessä vuonna 2016. Myös näiden lupien haltijoilla on oikeus myydä nikotiininesteitä ilmoitettuaan asiasta kirjallisesti kuntaan. Kunta käsittelee ilmoituksen, toimittaa

ilmoittajalle vastaanottokuittauksen ja tekee asiaa koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Asian käsittelystä peritään ympäristöterveydenhuollon maksutaksan mukainen maksu.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vuosittainen valvontamaksu perustuu myyntipaikassa olevien myyntipisteiden lukumäärään ja myytäviin tuoteryhmiin. 1.1.2017 alkaen vuosittainen valvontamaksu on peritty veroluontoisena eikä maksulla tarvitse enää olla kustannusvastaavuutta. Valvontamaksu on 500 euroa myyntipistettä kohden. Maksu peritään kaksinkertaisena, jos myynnissä on sekä tupakkatuotteet että nikotiininesteet. Kaikki tupakkavalvontaa koskevat maksut peritään myynnin valvonnasta, muita valvontaa koskevia maksuja ei peritä.

9.2 Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyynti on ilmoituksenvaraista toimintaa. Ilmoitus tulee tehdä tukkumyyntipaikan sijaintikunnalle ennen myynnin aloittamista. Tukkumyynti-ilmoituksessa on annettava vastaavat tiedot kuin vähittäismyyntilupahakemuksessa. Asiasta ei tehdä erillistä päätöstä, mutta ilmoittajalle toimitetaan vastaanottokuittaus sekä tehdään asiaa koskevat merkinnät Valviran rekisteriin. Myynnin saa aloittaa heti, kun ilmoitus on tehty.

Ilmoituksen käsittelystä peritään kunnan maksutaksan mukainen maksu. Tukkumyynnistä peritään myös vuosittainen myyntipistekohtainen valvontamaksu, jonka suuruus on sama kuin vähittäismyynnin valvontamaksussa.

9.3 Tupakkalain alaisten tuotteiden valvonta ja nikotiinikorvausvalmisteiden valvonta

Vain tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyynti edellyttää aiemmin esitettyä vähittäismyyntilupaa. Näiden valvonnan lisäksi myös muiden tupakkalain alaisten tuotteiden myynnin valvonta kunnan alueella kuuluu kunnan tehtäviin. Valvottavien tuotteiden kirjo on moninainen: esimerkiksi tupakan vastikkeet, tupakointivälineet, tupakkajäljitelmät sekä höyrystettäväksi tarkoitetut nikotiinittomat nesteet kuuluvat kunnan valvontaan. Tarkastuksilla valvotaan esimerkiksi, että myynnissä olevissa tuotteissa ei ole tunnusomaista tuoksua tai makua, markkinointi- ja esilläpitokieltojen toteutumista sekä tuotteiden ja niiden vähittäismyyntipakkausten säännösten mukaisuutta.

Tarkastuksen sisältö on yleisellä tasolla määritelty aiemmin tässä valvontasuunnitelmassa. Tupakka- ja lääkelakien alaisten tuotteiden tarkastukset tehdään aina, kun mahdollista muun ympäristöterveydenhuollon valvonnan yhteydessä. Tupakkalain mukaisissa tarkastuksissa käytetään Valviran laatimaa tupakkalain alaisten tuotteiden myyntipaikan tarkastuslomaketta.

Tarkastettavia asioita ovat muun muassa seuraavat:

- myyntilupaa koskevat yleiset asiat (vastaavatko myyntipisteen tiedot viranomaiselle ilmoitettua)
- myynnissä olevat tuoteryhmät, tuotteiden sijoittaminen myyntipisteessä ja myyntipisteiden lukumäärä
- myyntipisteen jatkuva valvonta koko ostotilanteen ajan (valinta, maksaminen, vastaanottaminen)
- esillä pidettävä myyntilupa ja myyntikieltoilmoitus asiakkaiden hyvin havaittavissa jokaisessa myyntipisteessä
- omaavalvontasuunnitelma ja siihen liittyvät kirjaukset
- myyntiin liittyvien ikärajojen noudattaminen
- esilläpito- ja markkinointikieltoihin liittyvät asiat
- vähittäismyyntipakkaukset ja niiden merkinnät
- onko myynnissä kiellettyjä tuotteita (suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, purutupakkaa, nenänuuskaa tai nikotiininestettä, jonka nikotiinipitoisuus on yli 20 mg/ml)?
- onko automaattisia myyntilaitteita? (kiellettyä 1.1.2015 alkaen)

Tarkastuksissa valvotaan samalla nikotiinikorvausvalmisteiden myyntiä, jolloin kiinnitetään huomiota ostotilanteen valvontaan, tuotteiden sijoitteluun ja säilytykseen.

9.4 Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonta

Kunta valvoo alueellaan tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattamista. Tupakointikieltoja koskevia säädöksiä sovelletaan myös poltettavaksi tarkoitettun kasviperäisen tuotteen polttamiseen ja sähkösavukkeen käyttämiseen. Tilat ja alueet, joissa tupakointi on kielletty, myös sähkösavukkeiden ja poltettavaksi tarkoitettujen kasviperäisten tuotteiden käyttö on kielletty.

Tupakointi on kielletty tupakkalain mukaan seuraavissa paikoissa:

- rakennuksen, kulkuneuvon tai muun vastaavan paikan sisätiloissa, jotka ovat yleisön tai työntekijöiden käytettävissä taikka elinkeinotoiminnassa tuotettujen tai julkisten palvelujen tarjoamista varten asiakkaiden käytettävissä;
- ulkotiloissa järjestettävien yleisten tilaisuuksien katoksissa tai katsomoissa taikka muissa tilaisuuden seuraamiseen välittömästi tarkoitetuissa tiloissa, joissa osallistujat oleskelevat paikoillaan;
- päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten ulkotiloissa.

Tupakoida ei myöskään saa yksityisessä käytössä olevan kulkuneuvon sisällä, kun siellä oleskelee alle 15-vuotias. Kielto ei koske kulkuneuvossa olevaa asuintilaa. Tupakointikielto autossa vähentää lasten altistumista tupakansavulle ja sen aiheuttamille terveyshaitoille. Savutonta tupakkatuotetta ei saa käyttää päiväkotien taikka esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta tai lukio-opetusta antavien oppilaitosten sisä- tai ulkotiloissa.

9.4.1 Tupakointitilat

Aiemmin vain ravintoloiden tupakointitilat tarvitsivat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen hyväksymisen, nyt sen tarvitsevat kaikki tupakointitilat.

Tupakointitilaa ei saa olla tilassa, joka on pääasiassa alle 18-vuotiaiden käytössä. Tupakan savu ei saa levitä alueelle, jossa tupakointi on kielletty. Ravintoloiden tupakointitilojen tulee olla kohtuullisen kokoisia suhteessa liikehuoneiston kokoon ja asiakaspaikkojen määrään. Tupakointitilasta on laadittava omavalvontasuunnitelma ja niissä ei saa tarjoilla tai nauttia ruokaa tai juomia.

Tupakkalain olosuhdevalvontaa suoritetaan pääsääntöisesti terveydensuojelulain tai elintarvikelain mukaisten tarkastuskäyntien yhteydessä. Pelkästään alkoholijuomia anniskelevat ravintolat eivät ole säännöllisen elintarvikevalvonnan piirissä. Osassa näistä on kuitenkin tupakkatuotteiden vähittäismyyntiä ja tupakointitila. Nämä tarkastetaan aina toiminnan aloittamisen, toimijan vaihtumisen tai asiakasvalitusten yhteydessä, jolloin tarkastetaan myös tupakkatuotteiden vähittäismyynti ja tupakointitila.

Tupakointitilojen osalta tarkastettavia asioita ovat tupakointikieltoa osoittavien opasteiden sijoittelu, tupakointikieltojen ja -rajoitusten noudattaminen ja tupakointitilan omavalvontasuunnitelman toteutuminen. Tarkastuksissa käytetään Valviran laatimaa tupakointikieltojen ja -rajoitusten tarkastuslomaketta. Savuttomuustarkastuksissa käytetään aistihavaintoihin perustuvaa arviointia (mm. tuhkakuppien sijoittelu, näkyvä savu, savun haju) ja tarvittaessa voidaan selvittää savun kulkeutumista merkkisavututkimuksin tai ilmanäytteiden avulla.

9.4.2 Tupakointikiellot asuntoyhteisössä

Tupakkalain mukaan asuntoyhteisön yhteisissä ja yleisissä sisätiloissa ei saa tupakoida. Asuntoyhteisö saa itse kieltää tupakoinnin hallitsemisensa yhteisissä ulkotiloissa rakennuksen sisäänkäyntien ja ilmanottoaukkojen läheisyydessä, lasten leikkialueella ja yhteisillä parvekkeilla.

Tupakkalaki antaa taloyhtiöille mahdollisuuden hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden ja muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin.

Tupakointikieltoa koskeva hakemus voi kohdistua yhteen tai useampaan parvekkeeseen tai tilaan ja tilat on yksilöitävä hakemuksessa. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä. Asuintilan haltijalle tulee ennen kiellon määräämistä varata mahdollisuus estää savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Tupakointikielto ei tässä tapauksessa koske sähkösavukkeen käyttöä.

Tupakointikieltojen määrääminen asuinyhteisöön on ollut mahdollista 1.1.2017 alkaen. Savun kulkeutumisen mahdollisuus riittää kiellon määräämiseen eikä terveyshaittaa tarvitse osoittaa, toisin kuin terveydensuojelulain mukaisessa menettelyssä. Terveydensuojelulain soveltaminen on kuitenkin edelleen mahdollista yksittäistapauksissa. Asuntoihin ja muihin oleskelutiloihin tulevan tupakansavun haittoihin puututaan vain kirjallisen vireille tulon kautta.

9.5 Tupakkalain valvonnan painopisteet

Valvira on määritellyt tupakkalain valtakunnallisessa valvontaohjelmassa valvonnan painopistealueet vuosille 2018-2019. Nämä ovat:

- Ravintoloiden tupakointitilat
- Erikoisliikkeet sekä vähittäismyyntipakkaukset

Ravintoloiden tupakointitiloja koskeva sääntely tuli voimaan vuonna 2007. Vanhimmat tupakointitilat ovat olleet käytössä jo noin 10 vuotta. Tämän vuoksi ravintoloiden tupakointitilat ovat valtakunnallisessa valvontaohjelmassa valvonnan painopistealueena vuosina 2018-2019. Ravintoloiden tupakointitilojen valvonnassa on olennaista kiinnittää huomiota tupakointitilan omavalvontavelvoitteiden toteutumiseen, laitteiston huoltoon sekä toimivuuteen. Tilasta ei saa levitä tupakan savua muille alueille.

Tupakkalaissa säädellään varsin yksityiskohtaisesti tuotteiden vähittäismyyntipakkauksista, jotka ovat valittu valtakunnallisen valvontaohjelman painopistealueeksi. Lisäksi painopistealueena on tupakkatuotteita myyvät erikoisliikkeet myynnin ja markkinoinnin osalta.

Vantaan painopistealueet mukailevat valtakunnallisia painopisteitä. Vantaa osallistuu mahdollisuuksien mukana valtion viranomaisten valvontaprojekteihin sekä jatkaa osallistumista lasten ja nuorten parissa työskentelevien viranomaisten ja järjestöjen yhteisprojekteihin, jotka kohdistuvat erityisesti toimiin nuorten tupakoinnin vähentämiseksi (Vantaan tarjontatyöryhmä).

9.6 Valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset

Tupakka- ja lääkelakien mukaiseen valvontaan on Vantaalla arvioitu kuluvan yhteensä 0,9 htv.

Taulukossa 5 on esitetty tupakkalain valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset vuodelle 2019. Kaikki tupakan myyntipaikat tarkastetaan joka toinen vuosi. Tarkastustiheyden määrittelyssä on huomioitu valtakunnallisessa tupakkalain valvontaohjelmassa 2015-2019 esitetyt tarkastustiheydet ja painopistealueet. Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikkojen valvonnassa vuoden 2019 tarkastustarve on 106 tarkastusta.

Tupakointikieltojen ja -rajoitusten valvonnassa tiedossa olevien kohteiden tarkastustarve on 5 tarkastusta.

Osa tupakkalain valvontaan käytettävästä työajasta kuluu myyntilupahakemusten käsittelyyn, neuvontaan, valitusten käsittelyyn, valvontaa tukevaan työhön, hallinnollisiin töihin, suunnitteluun sekä rekisterien ja seurannan kehittämiseen.

Nikotiinikorvausvalmisteiden myyntipaikkoja on Vantaalla 130 (11/2018).

Taulukko 5. Tupakkalain valvonnan suunnitelmalliset tarkastukset vuona 2019.

YHTI Toimintatyyppi		Valvonta-kohteiden lukumäärä (11/2018)	Tarkastustiheys krt/vuosi		Tarkastustarve määrä/vuosi	
			Valviran ohje	YTEn suunniteltu	Valviran ohje	YTEn suunniteltu
YHTI 04.010	Vähittäismyynti	211	0,5	0,5	106	106
YHTI 04.020	Tukkumyynti	7	0,5	0,5	4	4
	Tupakointikiellot ja -rajoitukset					
YHTI 04.080	Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa erillinen tupakointitila	16	0,3	0,3	5	5

Lainsäädäntö ja ohjeet

Tupakkalaki (549/2016)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (593/2016) tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyyntistä

Lääkelaki (395/1987) § 54 a - 54 e

Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma vuosille 2015 – 2019, Päivitys 2018-2019

10 ELINTARVIKEVALVONTA

Elintarvikelain tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus, hyvä terveydellinen laatu ja jäljitettävyys sekä kuluttajan suojaaminen elintarvikemääräysten vastaisten elintarvikkeiden aiheuttamilta terveysvaaroilta ja taloudellisilta tappioilta.

10.1 Valvontaviranomaisen tehtävät

Viranomaisvalvonnan on oltava vaatimustenmukaista, terveysvaaroja ehkäisevää ja kuluttajaa suojaavaa. Ennaltaehkäisevään valvontaan sisältyy elintarvikehuoneistojen toiminnastaan tekemien ilmoitusten ja hyväksymishakemusten käsittely ja alustavan riskinarvioinnin suorittaminen niiden perusteella. Elintarvikealan toimijoiden ja kuluttajien neuvonta ja opastus on myös ennaltaehkäisevää valvontatyötä. Tärkein osa valvontaa on suunnitelmallisen valvonnan toteuttaminen. Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluu elintarvikehuoneistojen tilojen ja toiminnan tarkastamisen lisäksi omavalvonnan toimivuuden arviointi, sekä tarpeelliseksi katsottava näytteenotto.

Valvontaviranomaisen on puututtava epäilyihin terveyshaittoihin sekä määräystenvastaisuuksiin. Kuluttajavalitukset ja muiden viranomaisten toimenpidepyynnöt käsitellään viipymättä.

10.2 Tarkastusten sisältö

Elintarvikevalvontaa toteutetaan pääosin elintarvikealan toimijoihin kohdistuvilla tarkastuksilla. Tarkastuksista laaditaan aina kirjallinen dokumentti, jossa yksilöidään tarkastuksessa tehdyt havainnot.

Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset ovat maksullisia. Tarkastusmaksun suuruus määräytyy valvontakohtetypin mukaan. Maksut perustuvat tarkastuksesta aiheutuneiden keskimääräisten kokonaiskustannusten määrään ja tarkastukseen tavanomaisesti kuluvaan työaikaan. Tarkastusaikaan katsotaan kuuluvaksi varsinaisen kohteessa tehdyn tarkastuksen lisäksi tarkastukseen valmistautuminen sekä tarkastuskertomuksen laatiminen ja lisäksi matkoista aiheutuneet kustannukset peritään keskimääräisen 0,5 tunnin matka-ajan mukaisesti.

Elintarvikehuoneistot, joissa käsitellään eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, on hyväksyttävä ennen toiminnan aloittamista. Hyväksyttävät elintarvikehuoneistot tarkastetaan aina jo ennen toiminnan aloittamista.

Ilmoitettavat elintarvikehuoneistot tarkastetaan pääsääntöisesti vasta toiminnan aloittamisen jälkeen. Ensimmäinen tarkastus suoritetaan riskinarvioinnin perusteella 1, 3 tai viimeistään 6 kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta. Jos ilmoituksen perusteella epäillään, että toimintaan liittyy riskejä, joita toimija ei ole ottanut huomioon tai että toiminta ei ilmoituksen perusteella ole lainkaan mahdollista, voidaan ensimmäinen tarkastus tehdä jo ennen toiminnan aloittamista. Ensimmäisessä tarkastuksessa selvitetään elintarvikehuoneiston toimintaedellytykset kuten tilojen sijoittelu ja riittävyys, rakenteet, laitteet ja toimijan omavalvontasuunnitelma.

Toimijoiden elintarvikehuoneistoista tekemät ilmoitukset kirjataan seurantataulukkaan, johon merkitään, kun toimijalle on lähetetty todistus ilmoituksen käsittelystä. Tämän avulla pystytään seuraamaan ilmoitusten käsittelyaikoja. Vuoden 2019 alusta ilmoitusten käsittelyaikatavoite on kaksi viikkoa (10 työpäivää). Samaan seurantataulukkaan merkitään myös uuden kohteen riskinarviointi, minkä mukaan ensimmäisen tarkastuksen ajankohta (1, 3 tai 6 kk) määräytyy, sekä tarkastuksen suorituspäivä. Näin taulukon avulla seurataan myös ensimmäisten tarkastusten toteuma-aikoja.

Ensimmäisen tarkastuksen jälkeen elintarvikehuoneistoon tehdään suunnitelmallisia tarkastuksia valvontasuunnitelman mukaisella tiheydellä. Tarkastustiheys määräytyy Eviran elintarvikehuoneiston riskiluokituksesta ja valvontatarpeen määrittämisestä antaman ohjeen (10503/1) mukaisesti ja tarkastusmäärät saadaan elintarvikevalvonnan valtakunnallisesta keskitetystä kohderekisteristä.

Tarkastuksia suunniteltaessa käytetään apuna Eviran ohjetta Elintarvikehuoneiston riskiperusteisesta valvonnasta (16044/1). Tarkastukset tehdään yleensä ennalta ilmoittamatta. Joissakin tapauksissa voi kuitenkin olla tarkoituksenmukaista sopia tarkastuksesta etukäteen, jotta vastuuhenkilöiden on mahdollista olla mukana tarkastuksessa.

Tarkastus voi kattaa koko toiminnan tai kohdistua vain johonkin toiminnan osa-alueeseen esim. tarkastetaan vain tietyt tilat ja toiminnot tai omavalvontasuunnitelman sisältöä, toteutusta ja

omavalvonnan tuloksia tai vaikkapa pakkausmerkintöjä, jäljitettävyyttä, työskentelyhygieniää tai elintarvikkeiden koostumusta. Tarkastuksilla varmistetaan omavalvontanäytteenoton riittävydestä, näytteenoton toteuttamisesta omavalvontasuunnitelman mukaisesti, sekä tarkastetaan näytetulokset ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet. Jos omavalvontanäytteenotto tai sen perusteella tehdyt toimenpiteet vaikuttavat riittämättömiltä, voi viranomainen ottaa näytteitä omavalvonnan toimivuuden varmistamiseksi.

Valvonta voi kohdistua myös pelkästään asiakirjoihin ja tapahtua tällöin joko toimijan tai viranomaisen tiloissa. Asiakirjatarkastuksia ovat mm. elintarvikehuoneistoilmoituksen käsittely, omavalvontasuunnitelman tarkastaminen, kuljetukseen, vientiin ja tuontiin liittyvien asiakirjojen tarkastaminen, takaisinvetoilmoitusten tarkastaminen tai omavalvonnan suorittamisen ja tulosten tarkastaminen vähittäismyynnin sähköisestä tietopankista.

Oiva on elintarvikevalvonnan tarkastustietojen julkistamisjärjestelmä, jota koordinoi Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Suunnitelmalliset tarkastukset ovat yleensä nk. Oiva-tarkastuksia, jotka tehdään Eviran laatimien Oiva-arviointiohjeiden mukaisesti. Arviointiohjeita on yhteensä n. 150, erikseen ilmoitettaville ja hyväksyttävillä elintarvikehuoneistoille. Elintarvikehuoneiston toiminnasta riippuen yhtä huoneistoa koskee vain osa arviointiohjeista ja tavoitteena on että kolmen vuoden tarkastusjakson aikana kaikki kyseistä elintarvikealan toimijaa koskevat arviointikohdat tulevat tarkastetuiksi.

Oivassa arvioidaan neliportaisella asteikolla (Oivallinen, Hyvä, Korjattavaa, Huono) yrityksen elintarviketurvallisuutta, kuten elintarvikehygieniää ja tuoteturvallisuutta. Jos tarkastuksissa havaitaan epäkohtia eli Oiva-arvosanaksi tulee joko Korjattavaa tai Huono on yleensä tarpeen suorittaa uusintatarkastus, jolla varmistetaan, että epäkohtien korjaamiseksi annettuja määräyksiä on noudatettu. Epäkohtien korjaamiselle sovitaan tavallisesti määräaika, jonka umpeuduttua uusintatarkastus tehdään. Tarkastuskäynnin sijaan on myös mahdollista muutoin dokumentoidusti varmistua epäkohdan korjaantumisesta. Uusintatarkastukset ovat toimijalle maksullisia.

Valituksen johdosta kohteeseen tehdään asian selvittämiseksi tarkastus, joka on toimijalle maksuton.

10.3 Elintarvikevalvonnan toteutus ja kohdentaminen

Kohteiden tarkastuskäynnit ovat valvonnan tärkeä työkalu ja näytteenotto on hyvä lisä viranomaisen valvontakeinoihin. Sähköinen etävalvonta on myös mahdollista, kun valvonnan tarvitsemia tietoja löytyy netistä tai niitä voidaan toimittaa viranomaiselle sähköisesti.

Valvonnan vaikuttavuutta ja läpinäkyvyyttä pyritään lisäämään viranomaisvalvonnan tarkastustulosten julkaisemisella. Elintarvikelaki edellyttää elintarvikealan toimijaa julkaisemaan valvontaviranomaisen antaman tarkastusasiakirjan ja valvontaviranomaista julkaisemaan suorittamansa elintarvikevalvonnan tulokset Eviran määräämällä tavalla. Yksittäisten valvontakohteiden valvontatietojen julkaiseminen aloitettiin Oiva-järjestelmän myötä toukokuussa 2013 vähittäismyynti- ja tarjoilupaikkojen osalta. Vuonna 2015 Oiva laajeni ja kattaa nykyään suurimman osan elintarvikealan yrityksistä. Valvonnan vaikuttavuutta lisää myös pakkokeinojen käyttö, jota seurataan keskusviranomaisen taholta ja kuntia on ohjeistettu lisäämään niiden käyttöä. Pakkokeinoihin tulee ryhtyä aina, jos toimija ei viivytystä korjaa Oiva-arvosanaan ”huono” johtanutta virhettä.

Elintarvikevalvontaa tehdään riskinarvioinnin perusteella ja tarkastustiheys määräytyy Eviran elintarvikehuoneiston riskiluokituksesta ja valvontatarpeen määrittämisestä antaman ohjeen (10503/1) mukaisesti. Valvontaa kohdennetaan erityisesti sellaisiin kohteisiin, joissa valvontatoimenpiteillä on suurin vaikuttavuus (suuret tuotantomäärät ja toimitusalueen laajuus, paljon asiakaspaikkoja tai tehtyjä annoksia, asiakaskunnassa riskiryhmiä kuten lapsia tai vanhuksia). Aiemmin tarkastustiheys perustui yksinomaan elintarvikehuoneiston toimintatyyppiin, jatkossa toiminnan sisältö ja laajuus otetaan enemmän huomioon valvontatarvetta määritettäessä. Tällöin samassa Kuti-toimintatyyppissä olevien yksittäisten kohteiden riskiluokka ja siten tarkastustiheys vaihtelee. Riskiluokitusohjeessa luokkia on 10. Ilmoitettavat elintarvikehuoneistot sijoittuvat riskiluokkiin 1-5 ja hyväksyttävät elintarvikehuoneistot riskiluokkiin 3-10. Ohjeessa on annettu myös riskiluokan perusteella ohjeellinen yhteen tarkastukseen käytettävä aika.

Uudet toimijat tarkastetaan aina viimeistään 6 kk kuluessa toiminnan alkamisesta, samoin kohteet, joissa ilmoitetaan toiminnan olennaisesta muuttumisesta. Tarkastusten määrää ja tarkastusten kohdentumista seurataan vähintään neljästi vuodessa.

Suunnitelmassa otetaan lisäksi tarjoilussa ja vähittäismyynnissä huomioon myös uusintatarkastusten määrä. Näiden osalta Oiva-järjestelmästä on saatu tietoa jo riittävän pitkältä ajalta, jotta pystytään arvioimaan Korjattavaa- tai Huono-arvosanan saavien kohteiden määrää ja siten uusintatarkastusten tarvetta.

10.4 Elintarvikkeiden tarjoilu

Elintarvikehuoneistoista tarjoilupaikat ovat suurin säännöllisesti valvottavien kohteiden ryhmä, niitä on Vantaalla valvontakohderekisterin mukaan 939 (11/2018).

Taulukossa 6 on esitetty tarjoilupaikkojen eri toimintatyyppien kohdelukumäärä, Eviran riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella kohdetyypin suunnitellut tarkastusmäärät 2019 ja tarkastukseen käytettävä aika.

Oiva-tilastojen mukaan huonoimpien Oiva-arvosanojen Huono ja Korjattavaa määrä Vantaalla vaihtelee tarjoilupaikoissa eri toimintatyypeissä 12-28 % välillä. Prosentuaalisesti eniten uusintatarkastuksia tehdään ravintoloihin, vähiten taas keskuskeittiöihin. Arvio uusintatarkastusten määrästä v. 2019 perustuu siihen, kuinka suuri osa toimintatyyppien mukaisista kohteista on vuoden 2017 tarkastustietojen mukaan saanut arvosanan Huono tai Korjattavaa.

Taulukko 6. Suunnitelmallinen valvonta tarjoilupaikoissa

Kuti-toimintatyyppi Riskiluokka (RL)	Kohde luku- määrä	Suunnitelmallisia tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Suunnitel- mallisia tarkastuksia yhteensä	Uusinta- tarkastuksia	Tarkastuksia yhteensä v. 2019
Ravintolatoiminta (E1008.10) (valmistus ja tarjoilu ko. paikassa) RL 2-4	287	0,5-2 (2-3)	228	63	291
Grilli tai pikaruokalatoiminta (E1008.20) RL 1-3	71	0,35-1 (1-3)	31	4	35
Kahvilatoiminta (E1008.30) RL 1-2	126	0,35-0,5 (1-3)	42	7	49
Pub-toiminta vain juomatarjoilua tai vähäistä elintarviketarjoilua (E1008.40) RL 0	49	0 (1-2)	6 (aloitus- tarkastukset)	0	6
Keskuskeittiö, pitopalvelu ja ravintola, joka toimittaa ruokaa myös muualla tarjoiltavaksi (E1008.60) RL 2-5	76	0,5-3 (1-4)	96	11	107
Laitoskeittiö (koulut, päiväkodit, sairaalat, hoitolaitokset, henkilöstöravintolat) (E1008.50) RL 2-4	127	0,5-2 (1-3)	82	10	92
Tarjoilukeittiö (muualla valmistetun ruoan tarjoilua, vähäistä välipalojen ym. valmistusta) (E1008.70) RL 1-2	203	0,35-0,5 (1-3)	72	11	83
yhteensä	939		557	106	663

Riskiluokitusohjeen mukaan kaikkein vähäriskisin toiminta voidaan jättää kokonaan suunnitelmallisten tarkastusten ulkopuolelle. Tällaiset kohteet kirjataan ilmoitusvelvollisuuden perusteella valvontakohdejärjestelmään ja niihin tehdään aloittamisen jälkeen tarkastus. Tämän jälkeen kohteissa käydään vain valitusten tai muiden tämántapaisten syiden perusteella. Esimerkkeinä on mainittu tarjoilupaikoista mm. pubit, joten kohderyhmän E1008.40 Pub-toiminta, tarkastusmääriin on arvioitu uuden toiminnan aloittamiseen tai toiminnanharjoittajan vaihtumiseen liittyvät tarkastukset, sekä tarvittavat uusintatarkastukset.

10.5 Elintarvikkeiden myynti

Vantaalla on elintarvikkeiden vähittäis- ja tukkumyyntikohteita yhteensä 273 kpl, joista 6 kpl on tukkuja (11/2018). Taulukossa 7 on esitetty myyntipaikkojen kohdelukumäärä, Eviran riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella suunnitellut tarkastusmäärät 2018 ja tarkastukseen käytettävä aika.

Taulukko 7. Suunnitelmallinen valvonta vähittäis- ja tukkumyyntipaikoissa

Kuti-toimintatyyppi Riskiluokka (RL)	Kohdeluku- määrä	Suunnitelmallisia tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Suunnitel- mallisia tarkastuksia yhteensä	Uusinta- tarkas- tuksia	Tarkastuksia yhteensä v. 2019
Vähittäismyynti (E1006.130) RL 0-4	232	0-2 (1-4)	118	19	137
Tukkumyynti (E1006.120) RL 2-3	4	0,5-1 (1-3)	2		2
yhteensä	238		120	19	139

Vantaalla on 8 suurmyymälää/hypermarkettia, joissa on monipuolinen ja laaja valmisruokatuotanto. Pinta-alaltaan hypermarketit ovat vähintään 2000 m². Hypermarkettien liha- ja kalaosastoilla on elintarvikkeiden valmistusta ja jalostusta. Myymälän valmistamia elintarvikkeita myydään pakkaamattomana palvelutiskiltä sekä pakataan itsepalvelumyyntiin. Hypermarketeilla on usein kahvila- ja ravintolatoimintaa, jolloin elintarvikkeita nautitaan paikan päällä. Vantaan hypermarkettien sisälle on rakennettu omat leipomot, joissa valmistetaan sekä ruokaleipää että helposti pilaantuvia konditoriatuotteita.

Supermarketit ovat pinta-alaltaan huomattavasti hypermarketteja pienempiä, pinta-ala on keskimäärin 1000 m². Toiminnoiltaan supermarketit ovat lähellä hypermarketteja, mutta toiminnan laajuus on pienempi. Kohteissa on usein helposti pilaantuvien elintarvikkeiden valmistusta, pakkaamista ja /tai palvelumyyntiä. Supermarketteihin lukeutuvia myymälöitä Vantaalla on tällä hetkellä 18 kpl.

Elintarvikeviraston riskiluokituksen mukaan hyper- ja supermarketteihin tehdään kaksi tarkastusta vuodessa, jos elintarvikkeiden myyntipinta-ala on yli 1000 m². Suurmyymälän sisällä voi olla useampia toimijoita. Nämä myymälän ulkoistetut toimijat hoitavat itsenäisenä yrityksenä esimerkiksi leipomon tai palvelutiskin toiminnot. Jos ulkoistettu toimija on päävastuussa toiminnastaan, kohteeseen tehdään oma tarkastus, joka määräytyy Eviran riskiluokituksen mukaisesti riippuen toiminnan luonteesta ja laajuudesta. Jos kauppialla on päävastuu koko myymälän toiminnasta, ulkoistettujen toimijoiden tarkastukset sisältyvät myymälän tarkastuksiin. Jos kauppias pitää myymälässään ravintolaa, ravintolaan tehdään oma tarkastuksensa, joka määräytyy riskiluokituksen mukaisesti kuukaudessa keskimäärin myydyin annosmäärän mukaisesti. Myymälässä olevan kahvilan tarkastus sisältyy hypermarketin tarkastukseen, jos kauppias hallinnoi kahvilaa.

Pakkaamattomien helposti pilaantuvien tuotteiden palvelumyynti, tarkastetaan kerran vuodessa. Supermarketteja pienemmät marketit, joiden elintarvikemyynnin pinta-ala on välillä 200-1000 m² ja kohteen toimintaan kuuluu pääasiassa teollisuuden pakkaamat tuotteet, tarkastetaan joka toinen vuosi.

Pienet myymälät, kuten lähikaupat ja elintarvikekioskit, joiden elintarvikemyynnin pinta-ala on pienempi kuin 200 m² tarkastetaan kolmen vuoden välein. Jos tämän kaltaiseen kohteeseen tulee helposti pilaantuvien elintarvikkeiden myyntiä pakkaamattomana, kuten salaattibaari, johon pilkotaan itse salaatteja tai palvelutiski, tarkastus tehdään joka toinen vuosi.

Vähittäismyynnin toimintatyyppissä on myös kohteita, joihin ei tehdä suunnitelmallisia tarkastuksia lainkaan. Tällaiset kohteet tarkastetaan tarvittaessa esim. ruoka-aputoiminta tai rekisteröinnin jälkeen esim. apteekeissa ja kuntosaleilla tapahtuva vähäinen elintarvikemyynti.

Vantaalla järjestetään markkinoita, festivaaleja ja muita yleisötapahtumia, joissa tarjoillaan ja myydään elintarvikkeita liikkuvista elintarvikehuoneistoista. Vantaalla on myös säännöllistä valvontaa edellyttävää, sesongin mukaista ulkomyyntiä ja tarjoilua toreilla ja muilla perinteisillä ulkomyyntialueilla. Liikkuvan elintarvikehuoneiston toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista koskeva ilmoitus käsitellään Vantaalla, jos toiminta aloitetaan tai jos toiminta on aiemmin hyväksytty tai toiminnasta ilmoitettu Vantaalla. Toiminnan saapumisesta paikkakunnalle tulee tiedottaa 4 arkipäivää aikaisemmin Vantaan ympäristökeskukseen. Tiedottamisvelvollisia ovat ne toimijat, jotka ovat toiminnastaan ilmoitusvelvollisia. Tapahtumajärjestäjä voi tiedottaa kaikista tapahtuman elintarviketoimijoista keskitetysti. Ulkomyyjä voi kuitenkin olla myös toimija, jonka ei tarvitse tiedottaa kuntaa saapumisestaan. Tällaisia ovat alkutuottaja, joka toimii alkutuotantoilmoituksen perusteella, yksityishenkilö, jonka toiminta on vähäriskistä tai toimija, jonka toiminta on vähäriskistä eikä ole elinkeinotoimintaa (esim. järjestöt). Kaikkia toimijoita voidaan tapahtumien yhteydessä valvoa. Ilmoitusvelvollisten toimijoiden tarkastuksesta voidaan laskuttaa riippumatta siitä, missä valvontayksikössä toimijan ilmoitus on käsitelty. Näiden toimijoiden valvonta sisältyy toiminnasta riippuen myynnin tai tarjoilun toimintatyyppeihin.

Ravintolaisien myynti elintarvikkeiden myyntipaikoissa on lisääntynyt viime vuosina merkittävästi. Tavallisten kauppojen lisäksi niitä myydään apteekeissa, erikoisliikkeissä, kuntosaleilla sekä internetissä. Ravintolaisien internetissä tapahtuvaa myyntiä on tarkoitus valvoa entistä tarkemmin.

10.6 Laitokset, varastot, valmistus ja kuljetus

Vantaalla on monipuolista elintarviketuotantoa ja Suomen oloissa huomattavan kokoisia elintarviketuotantolaitoksia ja -varastoja, joiden valvonnasta vastaavat siihen määrätty tarkastajat ja kaupungineläinlääkärit.

Liha-, kala- ja maitoalan laitosten tarkastustiheydet perustuvat pääosin Eviran riskiluokitusohjeeseen. Jotkut liha-alanlaitokset ovat kuitenkin niin suuria ja toiminta monipuolista, että yhdellä tarkastuskerralla pystytään tarkastamaan vain osa laitoksen toiminnoista. Tästä syystä suunnitelmallisten tarkastusten (tarkastuskertojen) määrä on suurempi kuin riskiluokitusohjeessa. Myös aiempi valvontahistoria ja paikallinen riskinarviointi voi olla tarkastusmäärän perusteena. Hyväksytyn elintarvikehuoneiston valvontatiheyttä voi nostaa myös mahdolliset kolmannen maan vientihyväksynnän vaatimat lisätarkastukset.

Taulukossa 8 on esitetty laitosten, varastojen ja kuljetusten kohdelukumäärät, Eviran riskiluokitusohjeen mukaiset riskiluokat ja niiden perusteella suunnitellut tarkastusmäärät 2019 ja tarkastukseen käytettävä aika. Kohteet ovat olleet Oiva-järjestelmän piirissä vuodesta 2015 alkaen. Uusintatarkastuksia on jouduttu tekemään vain harvoin ja useamman kerran vuodessa tarkastettavissa kohteissa epäkohtien korjaantuminen on yleensä tarkastettu erillisen uusintatarkastuksen sijaan seuraavan suunnitelmallisen tarkastuksen yhteydessä.

Taulukko 8. Suunnitelmallinen valvonta laitoksissa, varastoissa ja kuljetuksissa

Kuti-toimintatyyppi Riskiluokka (RL)	Kohde lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)		Tarkastuksia yhteensä
		Evira	YTE	
Liha-alan laitokset (E1001) RL 4-9	6	2-10 (2-4)	2-32	54
Kala-alan laitokset (E1002) RL 6	1	4 (3-4)	4	4

Kuti-toimintatyyppi Riskiluokka (RL)	Kohde lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)		Tarkastuksia yhteensä
Maitoalan laitokset (E1000) RL 4-6	3	4 (3-4)	4	9
Eläinperäisten elintarvikkeiden varastot (E1010.10) RL 3-6	15	1-4 (2-3)	1-4	24
Muut varastot (E1010.20) RL 1-2	48	0,35-0,5 (1-3)	0,35-0,5	17
Leipomot (E1004.20, E1004.30, E1004.40) RL 1-3	16	0,35-1 (1-3)	0,35-1	11
Muu teollinen valmistus (makeiset, yhdistelmä- elintarvikkeet ym.) (E1005) RL 1-5	13	0,35-1 (1-4)	0,35-1	15
Ei-eläinperäisten tuotteiden pakkaamot ja kasvituotteiden valmistus (E1004.50, E1004.60, E1010.40) RL 1-2	6	0,35-5 (1-3)	0,35-5	4
Elintarvikkeiden maahantuonti (E1007.20)	17	0,35-1 (1-3)	0,35-1	9
Elintarvikekuljetukset (E1009) RL 1-2	79	0,35-0,5 (1-3)	0,35-0,5	29
Yhteensä	204			176

Toimintatyyppissä E1010.10 on ainoastaan hyväksytyt varastolaitokset ja kaikki ilmoitetut varastot ovat toimintatyyppissä E1010.20.

10.7 Alkutuotannon valvonta

Elintarvikevalvontaviranomaisen tulee pitää saamiensa ilmoitusten pohjalta rekisteriä alkutuotannon toimijoista mm. lihan-, maidon-, kasvien- ja viljantuottajista. Toimijoiden velvollisuus on laatia toiminnastaan omavalvonnan kuvaus.

Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi Eviran ohje 10507/1 on annettu lokakuussa 2017. Ohjeessa on määriteltä alkutuotantopaikkojen tarkastustiheyksiä.

Maidontuotantotilojen hygieenisistä tarkastuksista on tehty jo vuodesta 1997 alkaen. Tilat on tarkastettu kolmen vuoden välein, mutta lausunnolla olleiden tarkastustiheyssuositusten mukaan jatkossa väli olisi viisi vuotta, ellei tila myy raakamaitoa. Vantaalla on enää yksi toiminnassa oleva maidontuotantotila ja se on tarkastettu vuoden 2018 aikana.

Itujen tuottaminen poikkeaa muusta alkutuotannosta, sillä se on elintarvikeviranomaisen hyväksyntää vaativaa alkutuotantoa. Vantaalla on säännöllisessä valvonnassa ollut kaksi itujen tuottajaa, joista toinen ei enää ollut toiminnassa 2018. Idättämöille on valvontatietojärjestelmässä oma kohderyhmä E1013.10 Itujen Tuotanto ja valvontatiheys on 1 tarkastus vuodessa. Eviran ohjeessa valvontatiheys on myös 1 tarkastus vuodessa.

Valvontarekisterissä on 31 vain kasvisperäistä alkutuotantoa harjoittavaa alkutuotantopaikkaa, joista eri viljojen peltoviljelyä harjoitti 26 tilaa, joita Eviran uuden ohjeen mukaan valvotaan tarvittaessa. Jo toiminnassa olevia tähän luokaan kuuluvia alkutuotantopaikkoja ei tarvitse käydä tarkastamassa, eikä tuottajia haastatella, ellei siihen ole erityistä tarvetta. Kun tähän luokaan kuuluva uusi toiminnan harjoittaja tekee alkutuotantopaikan toiminnan aloittamisilmoituksen, paikka kirjataan kuntajärjestelmään (Kuti). Valvoja arvio ilmoituksen perusteella ja mahdollisesti ottamalla yhteyttä uuteen toimijaan, onko toimijalle tarvetta antaa neuvontaa lainsäädännön vaatimuksista tai tehdä alkutuotantopaikalla tarkastuskäynti. Joillakin tuotantosunnilla elintarvikeeturvallisuuteen vaikuttavat vaarat ovat niin pieniä tai vaaroihin kohdistuu muuta valvontaa, että niihin ei ole tarpeen kohdistaa säännöllistä suunnitelmallista elintarvikevalvontaa.

Edellä mainituista alkutuotantopaikoista muuta kasvintuotantoa harjoitti 3 alkutuotantopaikkaa. Muuta kasvintuotantoa oli avo- ja kasvihuonevihnastien tuotanto (2 tilaa) sekä sieniä tuottava alkutuottaja. Eviran ohjeen mukaan sellaisenaan syötävien kasvisten tuotanto, johon liittyy erityisiä vaaroja (esim. avomaaviljely ja päältä kastelu) on tarkastettava joka kolmas vuosi. Muutoin sellaisenaan syötävien kasvisten tuotanto (esim. kasvihuoneviljely) on tarkastettava joka viides vuosi. Helpotukset pienimuotoiselle alkutuotantopaikalle ovat seuraavat; jos sellaisenaan syötävien avomaalla viljeltyjen lehtivihnastien myynti suoraan kuluttajille ja/tai paikalliseen vähittäismyyntiin on alle 50000 kg/vuosi, on tällaisen alkutuottajan tarkastustiheys joka viides vuosi ja jos näiden sellaisenaan syötävien lehtikasvien viljely tapahtuisi kasvihuoneessa samoilla alle 50000 kg/vuodessa raja-arvoin, olisi tarkastustiheys ohjeen mukaan tarvittaessa, eli alkutuotantopaikka ei kuuluisi suunnitelmalliseen valvontaan. Vantaalla toimivat muuta alkutuotantoa harjoittavat paikat osoittautuivat kesän 2018 selvityksessä varsin pieniksi toimijoiksi, eivätkä nykyisen käsityksen mukaan ylitä suunnitelmallisen valvonnan raja-arvoja.

Lisäksi Vantaalla toimii mansikoiden alkutuotanto- ja suoramyymintapaikka. Mansikan alkutuotantopaikkaa on valvottu vuosittain Eviran kasvinsuojeluainejäämien valvonnan (näytteenotto) yhteydessä. Eviran ohjeen mukaan sellaisenaan syötävien marjojen alkutuotantopaikkoja valvotaan joka kolmas vuosi.

10.8 Vientivalvonta

Elintarvikkeiden vientiä EU-alueen ulkopuolisiin ns. kolmansiiin maihin on valvottava lähtömaassa vastaanottajamaan vaatimalla tavalla. EU-alueelle liha-, kala-, maito- ja munatuotteet saa viedä vapaasti Eviran antaman laitos- tai varastonumeron perusteella. Samoin yhdistelmäelintarvikkeet ja ei-eläinperäiset elintarvikkeet kuuluvat EU:n alueella vapaan liikkuvuuden piiriin.

Vantaalla valmistetuista elintarvikkeista tai Vantaalla sijaitsevista varastoista lähtevistä elintarvikkeista tehdään vientitodistus, jos elintarvike-erä toimitetaan EU:n ulkopuolelle eli nk. kolmanteen maahan. Virkaeläinlääkäri valvoo, että elintarvike-erä täyttää vastaanottajamaan vaatimukset ja antaa todistuksen vientiä varten.

Elintarvikevienti on tärkeää useille Vantaalla sijaitseville yrityksille. Elintarvikkeiden vientivolyymi on huippuvuosista vähentynyt, mutta vientierille asetetut vaatimukset ovat lisääntyneet. Syksyllä 2014 Venäjä asetti EU:sta peräisin olevat elintarvikkeet aluksi vuoden mittaiseen vientikieltoon, mitä on sittemmin jatkettu. Tämä on vähentänyt elintarvikevientiä merkittävästi. Viranomaisvalvonta tai viranomaisen resurssien puute ei saa olla esteenä viennin toteutumisella. Viranomaistoiminnan on oltava kaikissa olosuhteissa riittävää, joustavasti toteutettua ja myös viennin elpymiseen on varauduttava.

10.9 Ensisaapumisvalvonta ja elintarvikkeiden maahantuonti

Ensisaapumisvalvonnalla tarkoitetaan toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen tuotavien eläinperäisten elintarvikkeiden valvontaa. Vuoden 2008 toukokuusta alkaen ensisaapumisvalvonta valtiollistettiin ja järjestämisvastuu siirtyi kunnilta Eviralle. Vantaa solmi tuolloin Eviran kanssa sopimuksen ensisaapumisvalvonnan suorittamisesta alueellaan. Evira irtisanoi sopimuksen 1.7.2011 alkaen ja alkoi hoitaa valvontaa itse.

Vantaalla on 17 rekisteröityä elintarvikkeiden maahantuontikohdetta, joihin tehdään v. 2019 Eviran riskiluokitusohjeen mukaisesti yhdeksän tarkastusta.

10.10 Takaisinvedot ja RASFF-ilmoitukset

Evira lähettää kiireelliset, terveydelle vaarallisten ja määräysten vastaisten elintarvikkeiden takaisinvetoilmoitukset kuntiin. Tuotevirhe on voitu havaita joko Suomessa tai muualla Euroopassa, jolloin ilmoitus tulee RASFF-järjestelmän (Rapid Alert System for Food and Feed) kautta.

Jos tuotteen ilmoitetaan olleen valmistettu, varastoitu, myynnissä tai tarjolla Vantaalla, ollaan yhteydessä asianomaiseen elintarviketoimijaan ja seurataan kuinka ilmoitusta koskevien elintarvikkeiden takaisin veto ja hävittäminen tulee suoritetuksi. Joissakin tapauksissa viranomainen tekee elintarvike-erästä hylkäys- ja hävittämispäätöksen.

10.11 Pakkausmerkinnät

Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät on tehty kuluttajan avuksi, eivätkä ne saa johtaa kuluttajaa harhaan elintarvikkeen tai sen ominaisuuksien tai siihen muutoin liittyvien seikkojen suhteen.

Kuluttajavalituksista ja takaisinvedoista merkittävä osa liittyy pakkausmerkintöihin.

Euroopan parlamentti ja neuvosto on antanut asetuksen 1169/2011/EY elintarviketietojen antamisesta kuluttajalle (ns. elintarviketietoasetus). Asetuksen siirtymäaika yleisten merkintävaatimusten osalta päättyi 13.12.2014. Elintarviketietoasetus säätää useita uusia tarkennuksia pakkausmerkintöihin, joista oleellisemmat liittyvät pakkausmerkintöjen luettavuuteen, pakollisiin lisätietoihin, elintarvikkeen nimeen, ainesosaluetteloon, allergioita ja intoleransseja aiheuttaviin aineisiin ja vähimmäissäilyvyysaikaan. Myös elintarvikkeen alkuperämaan tai lähtöpaikan merkintävelvoite laajenee. Elintarviketietoasetuksen myötä ravintoarvomerkinnot tulivat pakollisiksi pakattuihin elintarvikkeisiin 13.12.2016. Vantaalla pakkausmerkintöjen on oltava sekä suomen- että ruotsin kielellä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetusta, jolla säädetään elintarviketietojen antamisesta pakkaamattomista elintarvikkeista, on alettu soveltaa 1.4.2015. Tämä koskee sekä vähittäismyyntipaikkoja että tarjoilupaikkoja. Pakkaamattomista elintarvikkeista on vähittäismyyntipaikassa annettava seuraavat tiedot: allergiaa ja yliherkkyyttä aiheuttavat aineet, elintarvikkeen nimi, ainesosat, alkuperämaa (ei koske tarjoilupaikan valmistaman aterian liha- ainesosaa) sekä tarvittavat käyttö- ja säilytysohjeet.

1.6.2017 astui voimaan maa- ja metsätalousministeriön asetus eräiden elintarvikkeiden alkuperämaan ilmoittamisesta (218/2017). Asetus on voimassa 1.6.2017 - 31.5.2019. Asetuksella säädetään elintarvikkeen ainesosana käytetyn lihan alkuperämaan, maidon alkuperämaan sekä maitotuotteiden ainesosana käytetyn maidon alkuperämaan ilmoittamiseen loppukuluttajalle tai suurtaloudelle tarkoitettujen valmiiksi pakatuissa elintarvikkeissa, joita on valmistettu Suomessa. Tämä asetus laajentaa ja tiukentaa nykyistä alkuperämaan ilmoitusvelvollisuutta pakkausmerkinnöissä ja vaatii lisävalvontaa.

Vuonna 2019 valvonnassa jatketaan muutosten toimeenpanon valvontaa.

10.12 Kontaktimateriaalit

Kontaktimateriaaleilla tarkoitetaan materiaaleja ja tarvikkeita, jotka ovat joko suoraan tai välillisesti kosketuksessa elintarvikkeen kanssa. Kontaktimateriaaleja ovat esimerkiksi elintarvikkeiden pakkausmateriaalit, keittiövälineet, elintarviketeollisuuden laitteet ja kertakäyttökäsineet. Materiaaleista ja tarvikkeista ei saa siirtyä elintarvikkeeseen ainesosia, jotka voivat vaarantaa terveyttä tai aiheuttaa elintarvikkeeseen muutoksia tai ominaisuuksien heikentymistä.

Kontaktimateriaaleja markkinoille saattavien toimijoiden pitää ilmoittaa toiminnastaan sijaintikuntansa elintarvikevalvontaviranomaiselle. Kontaktimateriaalien säädöstenmukaisuutta valvotaan muun elintarvikevalvonnan yhteydessä elintarvikkeita valmistavissa laitoksissa ja myös muissa elintarvikkeiden valmistus- ja myyntipaikoissa. Vantaalla on lisäksi toimijoita, joilla ei ole muita elintarvikkeisiin liittyviä toimintoja kuin kontaktimateriaalit. Nämä toimijat on saapuneiden ilmoitusten mukaisesti lisätty valvontakohderekisteriin ja kohteiden suunnitelmallinen valvonta on aloitettu vuonna 2013. Kontaktimateriaalitoimijoiden suunnitelmallinen valvonta jatkuu taulukon 9 riskiluokituksen mukaisesti vuonna 2019.

Taulukko 9. Kontaktimateriaalitoimijoiden suunnitelmallinen valvonta

Kuti-toimintatyyppi Riskiluokka (RL)	Kohde lukumäärä	Tarkastuksia / vuosi / kohde (tarkastuksen kesto h)	Tarkastettavat kohteet (lkm/vuosi)
		Evira	YTE:n suunniteltu
Kontaktimateriaalitoimijat (E1011) RL 1-2	12	0,35-0,5 (1-3)	3

10.13 Ravintolisät

Ravintolisillä tarkoitetaan elintarvikkeita, joiden tarkoituksena on täydentää tavanomaista ruokavaliota ja joilla on yhden tai useamman ravintoaineen kanssa ravitsemuksellinen tai fysiologinen vaikutus. Koostumuksensa puolesta ne ovat kuitenkin elintarvikkeita, joita säätelee elintarvikelaki.

Ravintolisien valvonnassa keskitytään koostumuksen (ainesosien ja niiden määrän sallittavuus), merkintöjen (ravintolisäasetuksen mukaiset merkinnät) sekä ravintolisäilmoitusten valvontaan. Ravintolisien vaatimustenmukaisuus voidaan todentaa pakkausmerkintä-, resepti- ja asiakirjatarkastuksin sekä tarvittaessa analyysi- tai omavalvontatodistuksin. Ravintolisissä esiintyvät puutteet koskevat useimmiten koostumusta tai pakkausmerkintöjä ja niistä tehdäänkin vuosittain useita takaisinveitoja. Ravintolisien markkinoinnissa käytetyt terveysväitteet kuuluvat myös valvonnan piiriin. Vantaalla on sekä ravintolisien maahantuontia, varastointia että valmistusta.

10.14 Näytteenotto

Ympäristöterveydenhuollon näytteenottosuunnitelmassa on huomioitu EU:n (mikrobikriteeriasetus 2073/2005) ja kansallisen lainsäädännön (MMM 3/EEO/2000 hygienialain mukaisten näytteiden ottaminen) vaatimukset sekä Eviran ohjeistus (10502/1 Elintarvikkeiden mikrobiologinen näytteenotto ja analyysit, 10501/1 Elintarvikkeiden mikrobiologiset vaatimukset, komission asetuksen (EY) No 2073/2005 soveltaminen).

Näyte voi koostua useammasta osanäytteestä. Näytteenotto on joko satunnaisotantaan perustuvaa, valikoivaa (esim. korkeariskinen tuote, epätydyttävät tuotanto-olosuhteet) tai epäilyyn perustuvaa näytteenottoa (esim. ruokamyrkytyspäily tai -epidemia). Viranomaisnäytteenotossa täytetään itseäljennävä näytteenottotodistus-lomake, josta yksi osa jää näytteenottopaikkaan, toinen osa näytteenottajalle ja kolmas osa toimitetaan näytteen mukana laboratorioon. Näytteiden tutkimustulokset toimitetaan viranomaiselle ja toimijalle.

10.14.1 Projektit ja tasokartoitukset

Valvontaviranomainen tekee suunnitelmallista näytteenottoa liittyen seuranta- ja valvontatutkimuksiin, joilla arvioidaan omavalvontajärjestelmän toimivuutta, elintarvikehuoneiston hygienistä tasoa, elintarvikkeiden laatua ym. Seurantatutkimuksissa kerätään tietoa analysoitavien mikrobien tai kemiallisten aineiden esiintyvyydestä tai elintarvikkeiden saastumisasteesta, mutta seurantaan ei liity valvontatoimenpiteitä. Valvontatutkimuksissa tulosten perusteella ryhdytään tarvittaviin valvontatoimenpiteisiin.

Pääosin elintarvikevalvonnassa toteutetaan valvontatutkimusprojekteja. Projektitulosten perusteella puututaan elintarvikehuoneistojen rakenteisiin tai toimijoiden toimintatapoihin. Jos näytetulos on heikko, toimijaa neuvotaan, jonka jälkeen otetaan uusintanäytteet toimijan kustannuksella.

Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen voi projekteissa olla tapauksesta riippuen toimijalle maksullista tai ilmaista. Näytteenoton yhteydessä voidaan suorittaa myös tiettyyn toimintaan kohdistuvaa valvontaa. Vuoden 2019 kohdennetun näytteenoton suunnitelma on esitetty taulukossa 10. Näytteenottoprojekteja on suunniteltu yhdessä Metropolabin, Helsingin ja Espoon kaupunkien sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa ja yhteisistä projekteista laatii vetovastuussa oleva valvontayksikkö raportin.

Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan lisäksi Ruokaviraston tai muun ulkopuolisen tahon organisoimiin kartoituksiin suorittamalla pyydettyä näytteenottoa. Näistä alueellisista, valtakunnallisista tai kansainvälisistäkin seurantatutkimuksista saadaan usein tieto vasta toimintavuoden aikana.

Taulukko 10. Suunnitelmallinen näytteenotto projekteissa vuonna 2019

Elintarvike	Valvontakohte	Analyysit	Näytemäärä	Kustannukset	Ajankohta
Tuoreen kalan hygieeninen laatu	Myymälät, torit, laitokset	Mikrobiologiset	20 – 30 kpl	Viranomainen	touko-elokuu 2019
Patogeenit pakatuissa lehtivihanneksissa 2018-2019	Myymälät	Mikrobiologiset	5 kpl	Viranomainen	touko – elokuu 2019

Elintarvike	Valvontakohde	Analyysit	Näyttemäärä	Kustannukset	Ajankohta
Savustettu kala	Myymälät	Mikrobiologiset	20 kpl	Viranomaisen	vuosi 2019
Vantaalla viljeltyjen vihannesten kemiallinen laatu	Viljelypalstat tai muut sellaiset Vantaan alueella	Kemialliset	20 – 30 kpl	Viranomaisen	satokausi 2019
Kahvin kemiallinen laatu	Myymälät, kahvipaahdit	Kemialliset	5 kpl	Viranomaisen	vuosi 2019

Projekti- ja analyysisuunnitelmat sekä tarvittaessa ohjeet ja lomakkeet elintarvikenäytteenottoon ja olosuhde- tai prosessivalvontaan näytteenoton yhteydessä. Projektinäytteet tutkitaan laboratoriossa, jonka kanssa valvontayksiköllä on palvelusopimus. Projektien analyysisuunnitelmat ovat valvontasuunnitelman liitteessä 2.

10.14.2 Omavalvonnan toimivuuden arviointi

Viranomaisen suorittaa pistokoeluonteista näytteenottoa toimijoiden omavalvonnan toimivuuden arvioimiseksi. Suuremmille laitoksille on laadittu laitoskohtaiset näytteenottosuunnitelmat, minkä lisäksi niissäkin otetaan tarvittaessa myös muita näytteitä. Vuonna 2019 laitoksista on suunniteltu otettavan viranomaisnäytteitä 20 kpl. Pienemmissä kohteissa näytteitä voidaan ottaa tarkastuksen yhteydessä, havaittaessa elintarvikkeissa tai niiden käsittelyssä puutteita tai jos toimijan omavalvontaan ei kuulu riittävästi tai lainkaan näytteenottoa. Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on tällöin toimijalle maksullista.

10.14.3 Näytteenotto ruokamyrkytyspäilyissä ja valituksissa

Ruokamyrkytyspäilyjen ja -epidemioiden sekä kuluttajavalitusten perusteella otetaan näytteitä, mutta niiden määrää on ennakoon mahdoton arvioida tarkasti. Vuosittain ruokamyrkytyspäilyjä ja valituksia on molempia elintarvikevalvonnan tietoon tullut 60–100. Tapaukset selvitetään viipymättä ja ruokamyrkytyspäily- ja epidemianäytteiden tutkimuksista sovitaan yhteistyössä laboratorion kanssa. Näytteeksi voidaan ottaa sekä valmiita elintarvikkeita, raaka-aineita tai puhtausnäytteitä pinnoilta. Valitus- ja ruokamyrkytystapauksissa tarkastus, näytteenotto ja näytteiden tutkiminen on toimijalle maksutonta.

Valitusten johdosta on yleensä vuosittain tutkittu 5-15 näytettä. Ruokamyrkytysnäytteissä vuosittainen vaihtelu on ollut hyvin suurta ja vaihdellut 5-50 tutkitun näytteen välillä. Ruokamyrkytyksissä tutkitaan tavallisesti useita näytteitä tapausta kohden, kun aiheuttajasta on harvoin varmuutta. Aina ilmoitus ruokamyrkytyspäilystä ei johda näytteenottoon. Näin on esimerkiksi silloin, jos sairastuneita on vain yksi, vaikka epäiltyä ruoka olisi nauttinut lukuisa joukko ihmisiä tai jos kyseessä on yhteen perheeseen rajoittunut epidemia ja tartunnan epäillään levinneen henkilöstä toiseen, eikä elintarvikkeiden välityksellä. Epidemiaselvityksistä on kerrottu tarkemmin valvontasuunnitelman yleisessä osassa kohdassa, jossa on erityistilanteisiin varautumisesta.

10.15 Valvontaprojektit

Näytteenottoa sisältävien projektien lisäksi voidaan toteuttaa pelkästään tarkastuksen sisältäviä projekteja. Projektitarkastukset voidaan suorittaa erillisinä tarkastuskäynteinä, jolloin tarkastuksista ei veloiteta toimijaa tai ne voidaan yhdistää suunnitelmallisen valvonnan tarkastukseen, jotka ovat toimijalle maksullisia.

10.16 Valvonnan painopistealueet

Vuoden 2019 painopistealueita ovat:

- valvonnan tehtäväkentän kokonaistarkastelu ja muutostarpeiden arviointi tiimissä
- valtion ja kuntien käytössä olevan yhteisen toiminnanohjaus- ja tiedonkeruujärjestelmän (VATI) käyttöönotto ja sisäänajo
- ristiintarkastukset ja Oiva-arvioiden vertailut

- painopisteiksi valittujen Oiva-rivien tarkastaminen mm. 4.5 Henkilökunnan perehdytys, opastus ja koulutus, 13.1 Yleiset pakkausmerkinnät, 17.1 Omavalvontasuunnitelman mukainen näytteenotto (ohjeistus) ja 17.15 Prosessissa syntyvät vierasaineet (akryliamidiohjeistus)

Lainsäädäntö

Elintarvikelaki (23/2006)

Yleinen elintarvikevalvonta-asetus (178/2002/EY)

Valvonta-asetus (882/2004/EY)

Elintarvikehygieniä-asetus (852/2004/EY)

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniä-asetus (853/2004/EY)

Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus (854/2004/EY)

Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnasta (420/2011)

MMM:n asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta (1368/2011)

MMM:n asetus ilmoitettavien elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta (1367/2011)

MMM:n asetus laitosten elintarvikehygieniasta (795/2014)

MMM:n asetus ensisaapumistoiminnasta (118/2006)

MMM:n asetus hygienialain mukaisten näytteiden ottamisesta (3/EEO/2000)

MMM:n asetus raakamaidon tuotannon ja luovutuksen elintarvikehygieniasta (699/2013)

MMM:n asetus erityisruokavaliovalmisteista (121/2010)

Kas (EU) 2017/2158, toimenpiteistä elintarvikkeiden akryliamidipitoisuuden vähentämiseksi ja vertailuarvojen vahvistamiseksi

KAs (EY) N:o 2073/2005 elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista

MMM:n asetus ravintolisistä (78/2010)

Euroopan Komission asetus vitamiinien ja kivennäisaineiden ja niiden muotojen luetteloista, joita voidaan lisätä elintarvikkeisiin, ravintolisät mukaan luettuina (1170/2009/EY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikkeita koskevista ravitsemus- ja terveysväitteistä (1924/2006/EY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus vitamiinien, kivennäisaineiden ja eräiden muiden aineiden lisäämisestä elintarvikkeisiin (1925/2006/EY)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvista materiaaleista ja tarvikkeista (1935/2004/EY)

Komission asetus elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvien materiaalien ja tarvikkeiden hyvistä tuotantotavoista (2023/2006/EY)

Komission asetus elintarvikkeen kanssa kosketukseen joutuvista muovisista materiaaleista ja tarvikkeista (10/2011/EU)

Komission direktiivi elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvista muovisista tarvikkeista (72/2002/EY)

EPNAs elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (1169/2011/EY)

MMM:n asetus elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (834/2014)

Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä, VNä 1365/2011

STM:n asetus elintarvikehuoneistoissa työskenteleviltä vaadittavasta elintarvikehygieenisestä osaamisesta ja osaamisen testaamisesta (1115/2001)

Valtioneuvoston asetus eräistä elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista (1258/2011)

Valtioneuvoston asetus eräistä elintarvikevalvonnan maksuista (1040/2007)

Valtioneuvoston asetus elintarvikelain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevistä laboratorioista (152/2015)

Liite 2. Analyysit elintarvikevalvonnan näytteenottoprojekteissa 2019

Tuoreen kalan hygieeninen laatu

- Alustava aistinvarainen arviointi
- Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
- Rikkivetyä tuottavat bakteerit

Patogeenit pakatuissa lehtivihanneksissa 2018-2019

- E. coli
- STEC/EPEC
- Bacillus Cereus-ryhmän bakteerit

Savustettu kala

- Alustava aistinvarainen arviointi
- Aerobisten mikrobien kokonaispesäkeluku
- Enterobakteerit
- Listeria monocytogenes

Vantaalla viljeltyjen vihannesten kemiallinen laatu

- Raskasmetallit

Kahvin kemiallinen laatu

- Akryyliamidi
- Kasvinsuojeluaineet
- Hometoksiinit, okratoksiini
- Furaani

11 ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA

11.1 Taustaa

Eläinlääkintähuoltolain 765/2009 10 §:n mukaan kunnan on laadittava suunnitelma järjestämistään eläinlääkäripalveluista sekä eläinlääkintähuoltolaissa tarkoitetusta eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksista sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Palvelun mitoituksista suunniteltaessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuottajien kunnan alueella tarjoamat palvelut.

Kunnan suunnitelmassa on otettava huomioon valtakunnallinen ohjelma (Evira laatii) ja alueellinen suunnitelma (aluehallintovirasto laatii), ja se on arvioitava ja tarkistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Aluehallintovirasto ohjaa kunnan suunnitelman laatimista sekä valvoo ja arvioi sen toteutumista.

11.2 Tehtävänjako kaupungineläinlääkärien välillä

1. kaupungineläinlääkäri, esimiestehtävät, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.
2. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysterveystoiminta, kotieläinten terveyden- ja sairaanhoito, sivutuote-, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.
3. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysterveystoiminta, kotieläinten terveyden- ja sairaanhoito, sivutuotevalvonta, vastaanottotoimintaan liittyvät esimiestehtävät, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.
4. kaupungineläinlääkäri, elintarvike- ja terveysterveystoiminta, sivutuote-, kiireelliset eläintauti- ja eläinsuojelutehtävät tarvittaessa.

Valvontaeläinlääkäri, eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonta, sivutuotevalvonta.

Henkilökunnan pätevyys varmistetaan virkavalinnan yhteydessä pyytämällä nähtäviksi tarpeelliset alkuperäiset tutkintotodistukset.

11.3 Täydennyskoulutussuunnitelma

Eläinlääkärien täydennyskoulutussuunnitelma on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisestä valvontasuunnitelmasta.

11.4 Tietojärjestelmäkuvaus

Vantaan kaupungin eläinlääkintähuollon viranomaistehtävät kirjataan Digian Tarkastaja-ohjelmaan, joka on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valvontasuunnitelmassa.

Kaupungin pieneläinvastaanotolla on käytössä sähköinen potilasohjelmisto Provet net.

Lisäksi eläinlääkintähuollossa käytetään valtakunnallisia rekistereitä, kuten Elvis. Eläinten ja eläinperäisten tuotteiden sisämarkkinakaupassa käytetään EU-komission ylläpitämää TRACES -järjestelmää.

11.5 Viestintä

Viestinnän vastuuhenkilöt sekä erityistilanneviestintä on kuvattu ympäristöterveydenhuollon yhteisen valvontasuunnitelman luvussa 6.

Merkittävistä eläintauteihin liittyvistä tapahtumista tiedottavat valtion viranomaiset.

11.6 Painopistealueet

Eviran laatimassa valtakunnallisessa eläinten terveyden- ja hyvinvoinnin valvontaohjelmassa on vuodelle 2017-2018 useita painopistealueita. Vuodelle 2019 ei keskusvirastojen toimesta ole suunniteltu erityisiä painopisteitä.

11.7 Eläinten terveydenhoito

11.7.1 Vantaan ympäristölautakunnan vahvistamat klinikkamaksut

Vantaan kaupungin klinikkamaksu on hyväksytty ympäristölautakunnassa 7.11.2018. Klinikkamaksun suuruus 1.1.2019 alkaen määräytyy seuraavasti:

15 min	10 €
30-45 min	15 €
60-75 min	20 €
90 min tai pidempi	30 €
päivystyspotilaat	15 €

11.7.2 Eläintenpitopaikat

Vantaalla on arviolta noin 25 000 pienikokoista seura ja harrastuseläintä (arvio yksi eläin joka kahdeksannella asukkaalla). Eläintenpitopaikkoja (talli, lampola tms.) on ympäristökeskuksen tiedossa 76 kappaletta. Maidontuotantotiloja on enää yksi. Lampoloita Vantaalla on kaksi.

11.7.3 Eläinlääkintäpalvelut virka-aikana

Vantaan kaupungin ympäristökeskus huolehtii alueellaan virka-aikana vuonna 2019 pieneläinten peruseläinlääkäripalveluista sekä kiireellisen eläinlääkäriavun antamisesta. Kiireettömät suurelänkäynnit sekä kiireellinen suurelainten eläinlääkäriapu hankitaan Porvoon kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Vantaan kaupungin palveluksessa olevista virkaeläinlääkäreistä kaksi osallistuu potilastyöhön. Vastaanotolla on arkisin virka-aikana vakituinen eläintenhoitaja.

Kaupungin eläinlääkärinvastaanotolla käy vuodessa hieman alle 5000 klinikkamaksun maksavaa asiakasta. Potilasmäärät vuosina 2012–2020 on esitetty taulukossa 11. Klinikkamaksun muuttuminen vaikuttaa potilasmäärien raportointiin vuodesta 2019 alkaen, koska esimerkiksi uusintakäynneistä laskutetaan jatkossa klinikkamaksu.

Vastaanotto on valmistunut vuonna 2001 ja se sijaitsee samassa rakennuksessa muun ympäristöterveydenhuollon kanssa. Vastaanotolla on kaksi erillistä tutkimushuonetta, toimenpidehuone esim. hammaskivenpoistoon, leikkaussali, laboratorio, röntgenkuvaukseen varatut tilat, välinehuolto, toimisto, pakastehuone, siivousvälinevarasto sekä kaksi heräämishuonetta potilaille. Asiakkaille vastaanotolla on odotustila sekä WC ja henkilökunnalle sosiaalityttilat pukuhuone, suihku, wc ja taukotilat. Taukotilassa on mahdollisuus yöpyä ja laittaa ruokaa. Lisäksi on varastotilaa lääkkeille ja tarvikkeille.

Taulukko 11. Potilasmäärä vuosina 2012–2020

vuosi	potilaita
2018–2020	4800
2017	4588
2016	4633
2015	4445
2014	4801
2013	4620
2012	4748

Arkiaamupäivinä klo 8.30–11.00 eläintenhoitaja huolehtii puhelimeen vastaamisesta, neuvoo asiakkaita sekä varaa aikoja. Toinen ajanvarauspuhelinaika on arkisin klo 17–18, tästä huolehtivat päivystyshoitajat.

Aamupäivisin hoidetaan erittäin kiireelliset potilaat, jos kaupungineläinlääkäri on paikalla toimipisteessä. Jos kaupungineläinlääkäri ei muulta valvontatyöltään ehdi paikalle, potilas ohjataan yksityisille eläinlääkäriasemille.

Vastaanoton virka-aikaiset potilaat hoidetaan pääsääntöisesti ajanvarauksella klo 12–16. Kaupungineläinlääkärit huolehtivat perustason terveyden- ja sairaudenhoidosta (esim. rokotukset, terveystarkastukset, perussisätautipotilaat, kissojen ja koirien kastratiot, sterilisaatiot, kasvainten poistot). Iltapäivisin klo 12–16 kiireelliset potilaat hoidetaan mahdollisuuksien mukaan tai ne ohjataan yksityisille eläinlääkäriasemille.

Vastaanotolla käy siivooja joka arkiaamu. Eläintenhoitaja huolehtii eläinlääkintään käytettävien laitteiden ylläpidosta ja puhtaanapidosta.

11.7.4 Eläinlääkintäpalvelut päivystysaikana

Virka-ajan ulkopuolella Vantaa huolehtii pieneläinten kiireellisen eläinlääkäriavun tarjoamisesta. Muiden kuin pieneläinten kiireellisestä hoidosta on sopimus Porvoon kaupungin kanssa. Vastavuoroisesti Vantaan kaupunki hoitaa päivystysaikaiset Porvoon alueen (Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Pornainen, Porvoo ja Sipoo) pieneläimet.

Vantaan kaupungin pieneläinpäivystys on virallisesti arkisin klo 17–07 ja viikonloppuisin perjantaista klo 17 maanantaiaamuun klo 07. Viime vuodet arki-illan potilas-/päivystystyö on aloitettu jo klo 15–17. Päivystyksestä huolehtivat useimmiten ulkopuoliset sopimuseläinlääkärit, kahdella potilastyötä tekevällä kaupungineläinlääkärillä on kuitenkin päivystysvelvollisuus. Päivystysaikana eläintenhoitaja on paikalla arkisin klo 17–22, lauantaisin klo 12–19 ja sunnuntaisin sekä pyhinä klo 12–19.

Päivystyseläinlääkärien ringissä on noin 10 eläinlääkärää. Päivystävien eläinlääkärien ammatinharjoitusoikeus tarkastetaan Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran eläinlääkärirekisteristä. Päivystyshoitajien ringissä on vaihteleva määrä hoitajia, yleensä n. 7–10 kappaletta. Vuorot jaetaan etukäteen puoleksi vuodeksi kerrallaan.

Päivystävällä eläinlääkärillä on käytössään auton lämmitystolppa. Autotallia ei ole, mutta eläinlääkäri toimii vain vastaanotolla hoitaen pieneläimiä, joten autossa ei tarvitse säilyttää lääkkeitä ja hoitotarvikkeita hyötyeläinten ja hevosten hoidon varalta.

11.7.5 Yksityinen eläinlääkintäpalvelujen tarjonta

Kaupungin oman vastaanoton lisäksi Vantaan alueella toimii toistakymmentä pieneläinlääkärää tai -vastaanottoa. Kaksi eläinlääkäriasemaa päivystää ympärivuorokautisesti ja muut yksityiset ovat avoinna arkisin klo 8–20 välillä, osa asemista on avoinna lauantaisin. Yksityiset eläinlääkäriasemat tarjoavat osa varsin korkeatasoista palvelua, tarjoten lähes kaikki tarvittavat tutkimus- ja hoitomahdollisuudet. Vantaalaiset pieneläinten omistajat käyttävät paljon myös lähialueen, etenkin Helsingin ja Espoon yksityisten eläinlääkäriasemien palveluja. Yksityisten eläinlääkäriasemien

aukioloajat vaihtelevat välillä 7.30–22.00. Osalla on käytössä osan päivää päivystys ilman ajanvarausta. Suuremmat yksityiset eläinlääkäriasemat ovat avoinna osan aikaa päivässä myös viikonloppuisin ja pyhinä. Kaksi yksityistä pieneläinvastaanottoa on avoinna ympärivuorokauden kiireellisiä tapauksia ja oman ketjunsä jatko hoidettavia potilaita varten.

11.7.6 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Vantaan kaupungin eläinlääkäreillä ei ole terveydenhuoltosopimuksia vantaalaisten tuotantotilojen kanssa. Vantaan kaupungin alueella sijaitseva nautatila on solminut terveydenhuoltosopimuksen Helsingin yliopiston Saaren klinikan kanssa. Jatkossa asiakkaita ohjataan ottamaan yhteyttä Porvoon suurelänpraktikoihin, joilta tarvittaessa saa terveydenhuoltopalvelua.

11.8 Eläinten terveyden valvonta

11.8.1 Eläintautivalmius

Äkillisessä tautipurkauksessa AVI:n ohjauksessa tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtyy ensisijaisesti valvontaeläinlääkäri ja tarvittaessa sijaisena toimivat 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri. Praktiikka hoidetaan poikkeusolosuhteissa normaaliin tapaan. Jos tarpeen, kiireettömät ajanvaraukset perutaan.

11.8.2 Eläintautitapaus

Jos epäillään tarttuvaa eläintautia, ryhtyy valvontaeläinlääkäri tarvittaessa yhdessä muiden kaupungineläinlääkäreiden kanssa lainsäädännön edellyttämiin kiireellisiin toimenpiteisiin (näytteenotto, rajoittavat määräykset). Epidemiologinen selvitys sekä toimenpiteet taudin saneeraamiseksi ovat kiireettömämpiä tehtäviä ja tarvittaessa näihin toimenpiteisiin osallistuvat kaikki eläinlääkärit. Pääasiassa toimenpiteistä vastaa valvontaeläinlääkäri 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustaessa tarvittaessa.

Mahdolliset uusintatarkastukset ja uudet näytteenotot pyrkii valvontaeläinlääkäri hoitamaan loppuun 2. tai 3. kaupungineläinlääkäriin avustaessa tarpeen mukaan.

11.8.3 Eläinten ja ihmisten välillä tarttuvat taudit

Koska Vantaan kaupungin eläimistä merkittävä osa on pienikokoisia seura- ja harrastuseläimiä, aiheuttaa raivotautiepäily todennäköisimmin toimenpiteitä. Tavallisimmassa tapauksessa ihmistä puree ulkomailta tuotu koira. Puremasta ilmoittaa terveydenhuolto tai henkilö jota on purettu. Jos eläimen omistajasta on riittävät tiedot, selvitetään eläimen kliininen kunto ja rokotushistoria mahdollisimman nopeasti. Jos epäillään kliinistä raivotautia, lopetetaan eläin ja lähetetään se Eviraan tutkittavaksi raivotaudin varalta.

Vantaan tuotantoeläintiloilla todettu tai epäilty *Salmonella*, EHEC tai pernarutto -löydös aiheuttaa myös toimenpiteiden aloittamisen. Lintuinfluenssaan liittyvä siipikarjan ulkonapitokielto on työllistänyt jonkin verran.

Eläintautilaista ja sen nojalla annetuista säädöksistä löytyy yksityiskohtaiset ohjeet eri eläintautitapauksissa aloitettaville toimenpiteille. Lisäksi eläintautitapauksessa ohjausta saadaan aluehallintovirastosta ja Evirasta.

11.8.4 Varosuunnitelmien laadinta ja ylläpito

Toimenpiteet on kuvattu Vantaan ympäristöterveydenhuollon valmiussuunnitelmassa. Ohjeiden päivytystä jatketaan vuonna 2019. AVI:n valmiussuunnitelma eläintautien torjumiseksi löytyy omana kansionaan G-asemalta ympäristöterveyden valvontakohdasta.

11.8.5 Valmiuskoulutus

Vantaan kaupungineläinlääkärit eivät toimi valmiuseläinlääkäreinä.

11.8.6 Ilmoitusmenettelyt eläinlääkintä- ja terveydenhuoltoon

Ilmoitusmenettelyt tehdään Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 1010/2013 eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta mukaisesti.

Hoidetuista potilaista koostetaan myös kuukausi-ilmoitukset, jotka toimitetaan aluehallintovirastoon. Samassa lomakkeessa ilmoitetaan kuukausittain ilmoitettavat eläintaudit.

11.8.7 Terveysvalvontaohjelmat, kirjanpito

Maedi-visna valvontaa on suoritettu yhdessä lampolassa. Maedi-visna –valvontaa jatketaan entiseen tapaan näytteenotoin kolmen vuoden välein.

Vantaan nauttiloilta pyydetään tarvittaessa selvityksiä kotiteurastettujen nautojen BSE-näytteenotosta. Kotiteurastuksia koskevia ilmoituksia ei ole tullut, tarvittaessa ne arkistoidaan.

Terveysvalvontaohjelmia koskevat tiedot arkistoidaan mappeihin. Tiloilla tehdyt käynnit ja näytteenotot merkitään Tarkastaja-ohjelmaan.

Jos terveysvalvontaohjelmia ei noudateta, otetaan yhteyttä toiminnanharjoittajaan ja tarvittaessa lisäohjeita pyydetään aluehallintovirastolta.

11.8.8 Eläintautikartoitukset

Eläintautikartoituksiin liittyviä näytteenottopyyntöjä muilta viranomaisilta tulee satunnaisesti. Näytteet ottaa ensisijaisesti valvontaeläinlääkäri, tarvittaessa 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustavat.

11.8.9 Vesiviljely

Vantaalla ei ole tiedossa toimivia vesiviljelylaitoksia.

11.8.10 Kyyhkyslakat

Vantaalla sijaitsee ainakin yksi kyyhkyslakka. Harrastelintujen pitopaikat on hyvä olla tiedossa mahdollisten tautitapausten selvittämisen nopeuttamiseksi.

11.8.11 Muu tautivalvonta ja näytteenotto

Eviran pyynnöstä tehtävästä näytteenotosta vastaa pääasiassa valvontaeläinlääkäri, tarvittaessa 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri avustavat. Tulokset välitetään oikealle taholle ja alkuperäiset tulokset arkistoidaan mappiin Eläintaudit ja Eläintautitulokset valvontaeläinlääkärin huoneeseen 3.69. Näytteenotot merkitään Tarkastaja-ohjelmaan.

Vantaalaisilta tuotantoeläntiloilta lähtee eläimiä erilaisiin eläinnäyttelyihin sekä esimerkiksi keinosiemennysasemalle. Tapauksiin liittyy ylimääräisiä eläintautinäytteitä.

Näytteenotossa toimitaan näytteenottopyynnön mukana tulleen ohjeistuksen mukaan.

Vantaalla toimii muutamia mehiläistarhaajia. Esikotelomädän leviämisen ehkäisemiseen liittyviin toimenpiteisiin on ryhdytty ja toimenpiteitä jatketaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

11.8.12 Keinollinen lisääntyminen

Vantaalla ei ole valvonnan piiriin kuuluvia nautojen, sikojen tai hevosten keinolliseen lisääntymiseen liittyviä kohteita.

11.8.13 Sivutuotevalvonta

Sivutuotelainsäädäntö muuttui kun 1.7.2015 astui voimaan kansallinen sivutuotelainsäädäntö. Sen myötä sivutuotetoimijoiden rekisteröintiin, hyväksymiseen ja tarkastamiseen liittyviä toimintoja siirtyi aluehallintovirastosta kuntien tehtäväksi. Aluehallintoviraston rooli on jatkossa ohjata lain toimeenpanoa alueellisesti ja Eviran rooli on toimia valtakunnallisena ohjaajana sekä suorittaa osaltaan valvontaa.

Käytännössä valvontaeläinlääkäri valvoo Vantaan alueella toimivia sivutuotelaitoksia ja tekee niihin valtakunnallisen valvontasuunnitelman mukaiset tarkastuskäynnit sekä rekisteröi tai hyväksyy ne uudet toimijat jotka kuuluvat kunnan tehtäviin. Lisäksi valvontaeläinlääkäri myöntää tutkimuskäyttöön tulevien sivutuotteiden luvat.

Elintarvikevalvonnan kohteissa sivutuotevalvonnasta vastaa elintarvikesaadöksiä valvova viranhaltija.

Sivutuotteiden hävitystapoja seurataan valvontakohteissa tehtävien muiden käyntien yhteydessä.

Jos lainsäädännön vastaisia menettelyitä tavataan, toimitaan uuden sivutuotelainsäädännön sisältävien hallinnollisten pakkokeinojen mukaisesti.

11.8.14 Tuonti- ja vientivalvonta

Eläinten vientivalvontaa ja näihin liittyviä todistuksia myöntää pääasiassa valvontaeläinlääkäri ja sijaisena tarvittaessa toimivat 2. ja 3. kaupungineläinlääkäri. Hevosten vientitarkastukset tehdään talleilla ja todistukset kirjoitetaan sähköisessä Traces – järjestelmässä. Pieneläinten vientitarkastukset tehdään pääsääntöisesti vastaanotolla, mutta kohdemaan vaatiessa kuljetuslaatikon sinetöintiä viranomaisen toimesta, tehdään tarkastus lentokentällä. Helsinki-Vantaan lentokentältä lähtee runsaasti eläimiä sekä toisiin jäsenvaltioihin että kolmansiin maihin ja vientierien aikatauluista ja kohdemaan vaatimuksista johtuen tehdään tarvittaessa tarkastuksia myös muista kunnista lähtöisin oleville lemmikeille.

Eläinperäisten tuotteiden (ei elintarvikkeiden) tuontia ja vientiä valvotaan tarvittaessa. Vantaalla toimivien turkisanhaka-alan toimijoiden vientitodistukset työllistävät edelleen ympäristökeskuksen väkeä. Vientitodistukset myöntää pääasiassa valvontaeläinlääkäri, muut kaupungineläinlääkärit avustavat tarpeen mukaan. Valvontaeläinlääkäri hoitaa myös vientitodistuksiin liittyvien varastojen säännöllisen valvonnan.

Tuontivalvontaa ja siihen liittyvää näytteenottoa tapahtuu satunnaisesti. Pääasiassa näitä tehtäviä hoitaa valvontaeläinlääkäri.

Kolmasmaatuontiin liittyvät yhteydenotot tulevat yleensä Helsinki-Vantaan lentokentän tullista. Tullille annetaan pääasiallisesti puhelinneuvontaa. Tulli tekee päätöksen asiaan liittyen, virka-apuna Tullille tarjotaan tarvittaessa eläinten lopetuksia lentokentän tiloissa.

Laittomasti maahantuoduille eläimille tehdään tarkastuksia. EU-alueelta laittomasti maahantuotujen eläinten osalta toimivaltainen viranomainen on Aluehallintovirasto ja kolmansista maista laittomasti maahantuotujen eläinten osalta Evira. Valvontaeläinlääkäri tai tarvittaessa sijaisena toimiva 2. tai 3. kaupungineläinlääkäri tekee virka-apuna eläinten ja niiden asiakirjojen tarkastuksen.

Laittomaan maahantuontiin liittyvät tehtävät ovat viime vuosina lisääntyneet. EU-alueelta tuotujen eläinten tapauksia on vuosittain 10–15 tapausta ja kolmansista maista tuotuja yhdestä viiteen tapausta.

11.9 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Vuosittain tehdään noin 180–220 eläinsuojelukäyntiä/-tarkastusta ja tämän lisäksi 15 - 25 päätöstä, jotka eivät ole edellyttäneet tarkastusta. Päätöksiä ilman tarkastusta tehdään Löytöeläintalolle tuoduista huonokuntoisista eläimistä, jotka täytyy lopettaa eläinsuojelullisista syistä. Lisäksi päätöksiä ilman tarkastusta tehdään hylätyistä ja villiintyneistä eläimistä. Eläinsuojelulain mukaiset tarkastuskäynnit ja päätökset on esitetty taulukossa 12.

Taulukko 12. Eläinsuojelutarkastukset, -käynnit ja -päätökset 2013–2020

vuosi	tarkastus tai käynti / päätös lkm
2018 – 2020 (ennuste)	220 / 20
2017	239 / 26
2016	219 / 18
2015	181 / 24
2014	189 / 20
2013	178 / 10

Pääasiallisesti eläinsuojelutarkastuksia tehdään valitusten perusteella. Selkeästi suurin osa valituksista kohdistaa koirien ja kissojen pitoon. Hevosista valitetaan harvemmin.

Eläinsuojeluvalvonnasta vastaa valvontaeläinlääkäri. Valvontaeläinlääkäri tekee kaikki ilmoituksen varaisten toimijoiden (eläinkaupat, laajamittainen seura- ja harrastuseläintenpito) tarkastukset ja epäilyyn perustuvat tarkastukset. Valvontaeläinlääkäriin poissa ollessa kiireellisiä eläinsuojelutarkastuksia tekevät ensisijaisesti 2. ja 3. kaupungineläinlääkäri. Valvontaeläinlääkäri ei osallistu potilastyöhön, joten jääviysongelmia tarkastuksilla ei synny.

11.9.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Pääasiassa valitukseen perustuvat eläinsuojelutarkastukset tehdään ennalta ilmoittamatta. Jos eläimen omistajaa on mahdotonta tavoittaa tai jos asian selvittelyyn tarvitaan nimenomaan omistajan läsnäoloa (pahoinpitelyepäily, riittävästä liikunnasta huolehtiminen), voidaan hänelle jättää kirjallinen yhteydenottopyyntö. Yksityishenkilön eläintenpitoon kohdistuvilla tarkastuksilla pyritään pitämään työturvallisuuden takaamiseksi kahta henkilöä. Yleensä eläinlääkäriin mukana on terveystarkastaja.

Jos säädöksiä on rikottu, kuullaan omistajaa tarkastushetkellä. Omistajan vastine kirjataan tarkastuspöytäkirjaan, jonka omistaja allekirjoittaa. Jos omistaja ei ole viivytyksettä tavattavissa ja päätös edellyttää kuulemista, suoritetaan omistajan kirjallinen kuuleminen. Kuulemisen jälkeen asia ratkaistaan ja päätös lähetetään asianosaisille tiedoksi.

Kiireellisiä toimia vaativissa tilanteissa ei kuuleminen ole tarpeen. Jos mahdollista, pyritään näissäkin tilanteissa tarjoamaan omistajalle kuulemismahdollisuus puhelimitse.

11.9.2 Ilmoituksenvaraisten ja laajamittaisen toiminnan tarkastus

Ilmoituksenvaraiset toimijat Vantaalla ovat pääasiassa eläinkauppoja, talleja ja kenneleitä. Toimijoille pyritään tekemään eläinsuojelulain mukainen tarkastus vuosittain ja näitä tarkastuksia tehdään sekä ennalta sovittuina, että ennalta ilmoittamatta.

Ilmoituksenvaraisten kohteiden määrät on listattu resurssitarveliitteessä.

Eläinkaupoille on oma tarkastuslomakkeensa. Lomakkeen avulla saadaan kaikille eläinkaupoille samat yksityiskohdat huomioiva tarkastus.

Tallitarkastuksella käytetään apuna Eviran hevosille tarkoitettua tarkastuslomaketta ja ilmoituksenvaraisen kenneltoiminnan tarkastuksilla käytetään tavanomaista eläinsuojelutarkastuslomaketta.

Jos tarkastuksella todetaan toimijan hoitavan asiat hyvin, voidaan tarkastustiheyttä harventaa vuosittain tehtävästä tarkastuksesta.

Jos tarkastuksen yhteydessä havaitaan lainsäädännön vastaisuuksia, kuullaan yrityksen edustajaa annettavasta määräyksestä ja määräajasta tarkastuksen yhteydessä. Määräysten noudattaminen valvotaan uusintatarkastuksella.

11.9.3 Epäkohtailmoitukset tukivalvontaan

Jos tuotantotiloihin kohdistuvilla tarkastuksilla havaitaan EU:n maataloustukiin vaikuttavia puutteita, ilmoitetaan havainnot aluehallintovirastoon viipymättä. Ilmoituksen mukana toimitetaan kopio tarkastuspöytäkirjasta.

11.9.4 Määräysten seuranta

Eläinsuojelulain nojalla annettujen määräysten noudattamista valvotaan uusintatarkastusten sekä asiakirjojen avulla. Esimerkiksi siivottavaksi määrätyt eläintenpitotilat tarkastetaan uudelleen määräajan kuluttua. Eläinlääkärikäyntejä koskeva määräys kontrolloidaan pyytämällä määräaikaan mennessä todistusta eläinlääkärikäynnistä postitse. Eläinten kovakouraisen kohtelun kieltävien määräysten jälkivalvonta on haasteellista, koska uusintatarkastuksella ei voida havaita merkkejä määräyksen noudattamisesta tai noudattamatta jättämisestä. Jos samasta tapauksesta saadaan uusia

eläinsuojeluilmoituksia, välitetään tiedot poliisille. Edellä mainittu koskee myös liikuntatarpeen tyydyttämistä koskevia määräyksiä.

Jos määräystä ei ole noudatettu, voidaan määräys uusia tai siirtää asia Aluehallintovirastoon uhkasakon valmisteluun.

11.9.5 Yhteistyötahot

Eläinsuojeluasioissa yhteistyötä tehdään viikoittain Viikin Löytöeläintalon kanssa. Löytöeläintalolla järjestetään tilapäistä hoitoa kiireellisille eläinsuojelutapauksille.

Poliisin kanssa tehdään yhteistyötä esitutkintaan liittyen yhteisillä tarkastuksilla, sekä poliisin löytöeläintalolle tuomien eläinten jatkokäsittelyyn liittyen. Tarkastuspöytäkirjat, joissa todetaan eläinsuojelusäädöksiä rikotun, toimitetaan poliisille säännöllisin väliajoin. Erityisen törkeistä tapauksista laaditaan erilliset esitutkintapyyntö. Todistajan ominaisuudessa eläinlääkärit osallistuvat poliisin kuulusteluihin esitutkintavaiheessa sekä syyttäjän kutsumana todistajana oikeudessa.

Etelä-Suomen Aluehallintovirastoon lähetetään tarkastuspöytäkirjojen kopiot. Lisäksi AVI:sta saadaan neuvontaa sekä apua pitkäaikaisten eläinsuojeluongelmien käsittelyssä.

11.10 Eläinten lääkinnän valvonta

Lääkitsemisen valvontaan liittyvät tehtävät Vantaalla nousevat ajankohtaisiksi lähinnä vierasainevalvontanäytepyyntöjen yhteydessä. Toinen hyvin harvinainen mahdollisuus on meijerissä tai teurastamossa havaittu lääkejäämä, joka johtaa tilan lääkekirjanpidon tarkastukseen.

Vantaalaiset tuotantotilat eivät ole solmineet terveydenhuoltopalvelusopimuksia kaupungineläinlääkäreiden kanssa. Tuotantotilojen lääkekirjanpidon tarkastukset kuuluvat aluehallintoviraston vastuulle, joka tarvittaessa määrää kunnan virkaeläinlääkärin tekemään lääkekirjanpidon tarkastuksen.

11.11 Laatu

Kaupungineläinlääkärin vastaanoton toiminnasta on tehty asiakastyytyväisyyskysely muutamien vuosien välein. Viimeisin asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu marraskuussa 2012. Palvelua on pyritty kehittämään saadun palautteen perusteella.

11.11.1 Valitusten käsittely

Toimialan johtosäännön mukaan eläinlääkintätöihin liittyvien valitusten käsittely on delegoitu 1. kaupungineläinlääkärille.

Eläinlääkintähuoltoon liittyviä valituksia tulee pääosin eläinsuojelutarkastusten suorittamisesta sekä saatuun kliiniseen eläinlääkäripalveluun liittyen. Valitukset ohjataan 1. kaupungineläinlääkärille, joka selvittää asian asianomaisten kannat ja vastaa valittajalle.

Jos kyseessä on potilaan hoitoon liittyvä valitus, eikä asiakas tyydy 1. kaupungineläinlääkärin päätökseen, ohjataan asiakasta ottamaan yhteyttä eläinlääkintävahinkojen arviolautakuntaan. Joissakin valitustapauksissa voidaan asiakasta neuvoa olemaan yhteydessä aluehallintovirastoon.

Kunta korvaa vahingonkorvauslain mukaisesti mahdolliset työntekijän virheestä tai laiminlyönnistä aiheutuneet vahingot.

11.12 Raportointi

Eläinlääkintähuollon käytön määrä raportoidaan vuosittain ympäristölautakunnalle määrysten mukaisesti.

Eläinten terveydenhoitoon liittyvien sairaskäyntien määrä tuotantoeläintiloilla saadaan tarvittaessa Porvoon kaupungilta. Vastaanottokäyntejä ei tällä hetkellä eritellä päivystystapauksiin ja virka-aikana käyneisiin potilaisiin, vaan raportoidaan potilaiden kokonaismäärä. Uusi potilasohjelmisto saattaa tuoda asiaan muutoksen. Porvoon alueelle raportoidaan kuukausittain alueelta päivystysaikana Vantaalle tulleiden potilaiden määrä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan liittyvien tarkastusten, käyntien ja päätösten määrät lasketaan Tarkastaja – ohjelmaan tehdyistä kirjauksista.

Eläinlääkintähuoltoon liittyvät tarkastuspöytäkirjat sekä muut asiakirjat toimitetaan määräaikaisten puitteissa muille viranomaisille. Yhteistyötahoja ovat mm. Evira, aluehallintovirasto sekä poliisi.

11.13 Eläinlääkintähuollon resurssitarvekartoitus

Kunta / Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue

Vantaan kaupunki

1. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

1.1. Tuotantotilojen määrä	Kpl		Kpl
1.1.1. Nautatilat		1.1.6.3. Kalkkunakasvattamot	0
1.1.1.1. Lypsykarjatilat	1	1.1.6.4. Siitoskasvattamot	0
1.1.1.2. Lihanautatilat	0	1.1.6.5. Muut siipikarjayksiköt	0
1.1.1.3. Emolehmätilat	0	1.1.7. Vesiviljelylaitokset	0
1.1.2. Sikatilat	0	1.1.7.1. Ruokakalalaitokset	0
1.1.2.1. Lihasikalat	0	1.1.7.2. Poikastuotantolaitokset	0
1.1.2.2. Emakkosikalat	0	1.1.7.3. Luonnonravintolammikot	0
1.1.3. Lammastilat	2	1.1.7.4. Muut laitokset	1
1.1.4. Vuohitilat	0	1.1.8. Turkistarhat	0
1.1.5. Hevostilat	42	1.1.9. Tarhatun riistan toimintayksiköt	0
1.1.6. Siipikarjatilat	1	1.1.10. Mehiläistarhat	51
1.1.6.1. Munintakanalat	0	1.1.11. Muut tuotantoeläinyksiköt	0
1.1.6.2. Broilerkasvattamot	0		

1.2. Terveystuotosopimusten määrä	Kpl		Kpl
1.2.1. Naudat		1.2.2.2. Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
1.2.1.1. Tilat, joilla on terveystuotosopimus	1	1.2.2.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista sikatiloista	0 %
1.2.1.2. Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0	1.2.3. Siipikarja	
1.2.1.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista nautatiloista	100	1.2.3.1. Tilat, joilla on terveystuotosopimus	0
1.2.2. Siat		1.2.3.2. Tilat, jolla on terveystuotosopimus kunnaneläinlääkärin kanssa	0
1.2.2.1. Tilat, joilla on terveystuotosopimus	0	1.2.3.3. Terveystuotosopimuksen omaavien tilojen prosenttiosuus kaikista siipikarjatilasta	0 %

1.3. Tuotantoeläinten määrä	Kpl		Kpl
1.3.1. Naudat	90	1.3.6. Siipikarja	0
1.3.2. Siat	0	1.3.7. Turkiseläimet	0
1.3.3. Lampaat	123	1.3.8. Tarhattu riista	0
1.3.4. Vuohet	7	1.3.9. Porot	0
1.3.5. Hevoset	n. 400	1.3.10. Muut tuotantoeläimet	0

1.4. Väestömäärä	Kpl
1.4.1. Lemmikkieläinten määrä (arvio 1/8 asukasta)	25 000

1.5. Alueen pinta-ala km2
238

1.6. Yksityinen palvelutarjonta	Htv		Htv
1.6.1. Hyötyeläinpraktiikassa	arvio 3	1.6.2. Muussa praktiikassa	arv. 25

2. VALVONTA

2.1. Eläinten terveyden valvonta
Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.

2.1.1. Terveysvalvontaohjelmiin kuuluvat tilat	Kpl		Kpl
2.1.1.1. Maedi-Visna	1	2.1.1.4. Kanojen salmonellavalvontaohjelma	0
2.1.1.2. Scrapie	0	2.1.1.5. Peuratarhojen terveystarkkailuohjelma	0
2.1.1.3. Broilereiden ja kalkkunoiden salmonellavalvontaohjelma	0	2.1.1.6. Vesiviljelyeläinten terveystarkkailukohteet	0

2.1.4. Sivutuotevalvonta	Kpl		Kpl
2.1.4.1. Haaskat	0	2.1.4.2. Sivutuotealan laitokset (ks. valvontaohjelma)	7
2.1.4.1.1. Haaskan pitäjäksi ilmoittautuneet toimijat	0	2.1.4.3. Hautausilmoitukset/v	0
2.1.4.1.2. Ilmoitetut haaskat/v	0		

2.2. Eläinten hyvinvoinnin valvonta
Resurssitarpeeseen huomioidaan myös kohdat 1.1./1.3./1.4./1.5.

2.2.1. Ilmoituksenvaraiset kohteet	Kpl		Kpl
2.2.1.1. Kennelit	6	2.2.1.5. Eläinkaupat	8
2.2.1.2. Hevostallit	17	2.2.1.6. Eläinlaitokset	1
2.2.1.3. Riistanhoidolliset tarhat	0	2.2.1.7. Muut	0
2.2.1.4. Lihan, munien tai siitoseläinten tuotantotarhat	0		

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON HENKILÖRESURSSIT

Eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinten terveyden valvonta	0,4	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0,2
Eläinten hyvinvoinnin valvonta	0,8	Muut tehtävät	0,3
Tuotantoeläinten terveydenhuolto	0	Eläinlääkäriresurssit yhteensä	4,20
Muut eläinlääkäripalvelut	0,6		
Elintarvikevalvonta*	1,9		

Muut kuin eläinlääkärit	Htv		Htv
Eläinhoitajat/avustajat	1	Eläinlääkintähuollon hallintotehtävät	0
Välinehuolto, siivous ym.	0,3	Muut tehtävät	0
Sihteeri-/toimistopalvelut	0,1	Muut kuin eläinlääkäriresurssit yhteensä	1,40

1 htv = 220 htp

* Elintarvikevalvonta sisältää:

- maidontuotantotilojen tuotantohygieeniset tarkastukset
- teurastamoiden ja leikkaamojen valvonta ja lihan tarkastus
- riistanlihan tarkastus
- munapakkaamojen valvonta
- muut elintarvikevalvontaan liittyvät tehtävät

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 30 pv

Tässä kokouksessa tehtyihin päätöksiin, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan ympäristölautakunnalle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan ympäristölautakunnan osoite:
Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi

Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 10. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

10.1

Päätöksistä §:t 4-8 ja 11, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

10.2.

Päätöksistä §:t 1-3, ei hallintolainkäyttölain 5 §:n mukaan saa tehdä hallintovalitusta, koska ne eivät sisällä sellaista toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.